

vergadering **9**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 16 november 2016

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	6
VERONTSCHULDIGINGEN	6
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	6
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de Overeenkomst die is aangenomen op de 21ste Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gedaan te Parijs op 12 december 2015 – 925 (2016-2017) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	6
ACTUELE VRAAG van Caroline Croo aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over preventieve genetische testen	7
ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het online gedrag van kinderen en jongeren en de ondersteuning van de ouders en opvoeders in de mediaopvoeding	10
ACTUELE VRAAG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de inzameling van restplastics	
ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de mogelijke invoering van een roze afvalzak voor de inzameling van restplastics	14
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de timing voor de uitvoering van de hervorming secundair onderwijs	18
ACTUELE VRAAG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aangekondigde Europese besparingen op het groeipad voor de Erasmusbeurzen	22
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de hervorming van de energiepremies	24
ACTUELE VRAAG van Tom Van Grieken aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het zogenaamde Pietenpact en de reactie van de minister op het standpunt van het Minderhedenforum	27

ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de ambitienota van de overkappingsintendant voor de Antwerpse ring	
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de ambitienota van de overkappingsintendant voor de Antwerpse ring	
ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de ambitienota van de overkappingsintendant voor de Antwerpse ring	
ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de ambitienota van de overkappingsintendant voor de Antwerpse ring	30
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de aanpak van het fileleed op de E313	36
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	38
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het reglement tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie inzake het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap en houdende andere bepalingen inzake kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs – 887 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	39
Artikelsgewijze bespreking	39
ONTWERP VAN DECREET betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten – 893 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	39
Artikelsgewijze bespreking	48
VOORSTEL VAN DECREET van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Jos Lantmeeters, Valerie Taeldeman en Wilfried Vandaele houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de oprichting en de organisatie van de regulator betreft – 812 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 8	
Algemene bespreking	48
Artikelsgewijze bespreking	61
VOORSTEL VAN DECREET van Joris Poschet, Koen Daniëls, Jo De Ro, Karl Vanlouwe, Kathleen Helsen en Kris Van Dijck houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft – 900 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
VOORSTEL VAN DECREET van Elke Van den Brandt en Elisabeth Meuleman houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft – 920 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	61

VOORSTEL VAN DECREET van Joris Poschet, Koen Daniëls, Jo De Ro, Karl Vanlouwe, Kathleen Helsen en Kris Van Dijck houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft – 900 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Artikelsgewijze bespreking	71
VOORSTEL VAN DECREET van Elke Van den Brandt en Elisabeth Meuleman houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft – 920 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Artikelsgewijze bespreking	71
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos De Meyer, Jelle Engelbosch, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Bart Dochy en Sofie Joosen betreffende de schaalverandering en differentiatie in de land- en tuinbouwsector – 836 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3 Bespreking	71
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Dirk de Kort, Lies Jans, Marino Keulen, Annick De Ridder, Caroline Bastiaens en Paul Van Miert betreffende de operationalisering van de uitzonderingen op het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, wat het niet-dringend zittend ziekenvervoer en het niet-commercieel vervoer betreft – 856 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 Bespreking	75
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Lies Jans, Dirk de Kort en Paul Van Miert betreffende de nieuwe beheersovereenkomst 2017-2020 van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 894 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3 Bespreking	76
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de Overeenkomst die is aangenomen op de 21ste Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gedaan te Parijs op 12 december 2015 – 925 (2016-2017) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	85 86 87
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het reglement tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie inzake het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap en houdende andere bepalingen inzake kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs – 887 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	88
ONTWERP VAN DECREET betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten – 893 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	88

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de Overeenkomst die is aangenomen op de 21ste Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gedaan te Parijs op 12 december 2015 – 925 (2016-2017) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	88
VOORSTEL VAN DECREET van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Jos Lantmeeters, Valerie Taeldeman en Wilfried Vandaele houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de oprichting en de organisatie van de regulator betreft – 812 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 8 Aangehouden stemmingsen Hoofdelijke stemming	89 89
VOORSTEL VAN DECREET van Joris Poschet, Koen Daniëls, Jo De Ro, Karl Vanlouwe, Kathleen Helsen en Kris Van Dijck houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft – 900 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	90
VOORSTEL VAN DECREET van Elke Van den Brandt en Elisabeth Meuleman houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft – 920 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	90
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos De Meyer, Jelle Engelbosch, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Bart Dochy en Sofie Joosen betreffende de schaalverandering en differentiatie in de land- en tuinbouwsector – 836 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	90
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Dirk de Kort, Lies Jans, Marino Keulen, Annick De Ridder, Caroline Bastiaens en Paul Van Miert betreffende de operationalisering van de uitzonderingen op het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, wat het niet-dringend zittend ziekenvervoer en het niet-commercieel vervoer betreft – 856 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	91
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Lies Jans, Dirk de Kort en Paul Van Miert betreffende de nieuwe beheersovereenkomst 2017-2020 van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 894 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	91
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	91
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	92
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	94
Individuele stemmingsen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	94

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Rik Daems, Jan Durnez, Anke Van dermeersch: ambtsverplichtingen;

Lionel Bajart: familieverplichtingen;

Kurt De Loor, Guy D'haeseleer, Chris Janssens, Kris Van Dijck: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 60/7)

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de Overeenkomst die is aangenomen op de 21ste Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gedaan te Parijs op 12 december 2015
– 925 (2016-2017) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Johan Danen bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, wij zouden de spoedbehandeling willen vragen van een ontwerp van decreet betreffende de ratificatie van het Parijse klimaatakkoord. Het is hoogdringend omdat de klimaatop in Marrakech nog steeds bezig is tot het eind van de week. Meer dan honderd landen hebben het akkoord van Parijs al geratificeerd. Dat is een sterke bevestiging van het belang dat die landen hechten aan de strijd tegen klimaatverandering. We vinden het als partij belangrijk dat ook Vlaanderen dat signaal geeft. Het document is al ingediend en zal ooit in de commissie Buitenlandse Zaken worden behandeld, maar het zou een extra goed signaal zijn als dit parlement vandaag dit punt bij hoogdringendheid zou kunnen behandelen.

De voorzitter: Is dat parlementair document al binnen?

Johan Danen (Groen): Er is een parlementair document.

De voorzitter: Dan zullen wij daar in de loop van de vergadering over beslissen, zoals wij dat altijd doen, mijnheer Danen.

Johan Danen (Groen): Dat is heel goed, maar ik wil toch aandringen om het vandaag te behandelen omdat de hoogdringendheid er echt wel is.

De voorzitter: Ik heb dat begrepen. Over de spoedbehandeling zullen wij vandaag beslissen. Is dat duidelijk?

Johan Danen (Groen): Voorzitter, dat is heel duidelijk.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Caroline Croo aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over preventieve genetische testen

De voorzitter: Mevrouw Croo heeft het woord.

Caroline Croo (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, dit weekend was er heisa rond een Antwerps privélabo dat genetische kankertesten aanbiedt aan vrouwen die reeds een zwangerschapstest deden, waarbij hun medische gegevens zijn gebruikt. Medische gegevens moeten al relevant zijn voor het afgenomen onderzoek. De mensen moeten geïnformeerd zijn en hun akkoord geven om die gegevens te gebruiken. Vandaar ook dat staatssecretaris De Backer ook een onderzoek wil doen naar de schending van de privacy.

De laatste jaren zijn er al heel veel methodieken ontwikkeld om vroegtijdig genetische aandoeningen te screenen en te onderzoeken. Ze bestaan vooral in het commerciële circuit, wat natuurlijk nadelen heeft. Zijn de uitslagen relevant? Wordt er niet onnodig ongerustheid gebracht bij deze mensen? Leidt dit niet tot onnodige onderzoeken die het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) op kosten jagen?

We mogen ook niet blind zijn voor het feit dat die testen er zijn, ondanks de ethische bezwaren en de angst voor het vrijgeven van persoonlijke informatie.

Er moet misschien toch een regelgevend kader worden gecreëerd zodat mensen die genetische testen willen doen, voldoende zijn geïnformeerd en een garantie krijgen over het gebruik van hun gegevens en hun privacy. Zeker nu we van een 'care'- naar een 'cure'-maatschappij gaan, moet er aandacht aan worden besteed om ook de kosten te drukken.

Wij vinden dat het echt wel tijd is om hierover een maatschappelijk debat te houden. Minister, hoever staan de ontwikkelingen? Hebt u al stappen gezet? Welke maatregelen hebt u al genomen? Kunnen we deze preventieve testen en de evolutie een plaats geven in het beleid?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Collega's, ik kan in ieder geval bevestigen dat het thema heel belangrijk is en dat het een brede discussie legitimeert, ook in het Vlaams Parlement. We zijn met z'n allen betrokken, en ik denk dat mevrouw Croo heel terecht aandacht vraagt voor deze problematiek.

Het is natuurlijk zo dat niet elke mogelijke screening een goed screenings-instrument is of aanleiding geeft tot een echt bevolkingsonderzoek. We weten dat aan screenings ook nadelen verbonden kunnen zijn en dat men moet nagaan welke gezondheidswinsten het kan opleveren.

Mijn eerste reflex is dat er in Vlaanderen regelgeving rond bevolkingsonderzoek bestaat. Die is er niet zomaar, maar heeft ook tot doel om de afwegingen die

moeten worden gemaakt, als je zo'n bevolkingsonderzoek wil uitrollen, vanuit een wetenschappelijke hoek te kunnen maken.

De realiteit is dat een aantal van die gemedicaliseerde tests ontsnappen aan onze bevoegdheid of mogelijkheden. Vaak zijn dat internationaal georganiseerde zaken. Gisterenavond heb ik uit nieuwsgierigheid nog eens gekeken naar een van die websites waar zo'n DNA-onderzoek wordt aangeboden. Dat gebeurt natuurlijk wereldwijd. Het is iets dat zich afspeelt tussen een aanbieder en een mogelijk geïnteresseerde burger. We realiseren ons goed dat daar belangrijke maatschappelijke vragen over te stellen zijn, niet alleen vanuit het perspectief van het individu, maar ook inzake de gevolgen van die mogelijkheden op het vlak van ziekteverzekering, het consumeren van zorg, ethische vraagstukken enzovoort. Het is zeker waar dat commerciële initiatieven de overheid ertoe dwingen daarover grondig te reflecteren.

In Vlaanderen en België hebben we al deels een kader gecreëerd. Daar moeten we al best tevreden mee zijn. De centra menselijke erfelijkheid zijn erkend en kunnen op basis van een federaal koninklijk besluit prestaties leveren, die mogelijkerwijs worden terugbetaald door de ziekteverzekering. Er bestaat dus een Belgische regelgeving, maar het is zeker een internationale kwestie om op dat vlak verder te gaan.

We zullen onze burgers maximaal moeten informeren over wat kan en wat ernstig is, en over de mogelijke risico's en gevolgen die verbonden zijn aan het ingaan op commerciële aanbiedingen. Een maatschappelijk debat is voor mij zeker aan de orde.

De Hoge Gezondheidsraad bereidt een nieuw advies voor. We wachten op dat advies om na te gaan of dat de basis kan zijn om samen met de andere betrokken overheden het debat aan te pakken. Het is een belangrijk advies dat ook zal gaan over de testing op ouders om informatie te verkrijgen over wat erfelijk kan zijn en die een kinderswens zou kunnen beïnvloeden. Dat kan misschien de aanleiding zijn om het debat te voeren.

Het debat zal moeten gaan over voor- en nadelen, over het recht om niet te weten. Een tijd geleden kreeg ik mensen op bezoek die me de mogelijkheden hebben uitgelegd en er meteen op wezen dat in sommige landen waar de toegang tot dit soort DNA-tests beter beschikbaar is, regels tot stand zijn gekomen om verzekeringsmaatschappijen te verbieden om van potentieel verzekerden te eisen dat ze die test moeten laten afnemen. Dat zijn zeker zaken die in zo'n debat aan de orde zijn.

Het recht om niet te weten dan. Wat doe je met tests waarvan je weet dat er nog geen antwoorden op zijn in de medische wereld? Alzheimer bijvoorbeeld kun je vroegtijdig detecteren, maar zolang er in de medische wereld en de wetenschap geen antwoord is op de vraag hoe je dat kunt behandelen, zijn er zeker ook ethische vragen te stellen.

Voor ons is dat zeker een maatschappelijk debat waard. Er is een belangrijk advies onderweg, en we zijn absoluut bereid om aan dat debat deel te nemen.

Caroline Croo (N-VA): Minister, ik ben blij dat het maatschappelijk debat na al die jaren eindelijk op gang zal komen. Al in 2004 zijn daarover Europese richtlijnen verschenen. In 2015 is er ook nog een rapport van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) verschenen dat het advies gaf om een erfelijkheidsadviseur aan te stellen binnen de erkende genetische centra zodat mensen op een correcte manier worden begeleid.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Dit is inderdaad een zeer interessant thema, dat in de hoorzittingen in de Senaat al wordt besproken naar aanleiding van het informatierapport van collega Taelman over Mobile Health, over alles wat met gezondheidsapplicaties heeft te maken. Ook die genetische tests zijn daar al uitgebreid aan bod gekomen. Onder meer Ignaas Devisch heeft daar al wijze uitspraken over gedaan.

Ik heb het vooral over het recht om niet te weten. In de toekomst zullen een op drie mensen in onze regio kanker krijgen, en kanker wordt vaak veroorzaakt door hormonale toestanden, elektromagnetische smog en allerlei andere zaken zoals levensstijl. Dan luidt de vraag hoe we omgaan met het recht om niet te weten en vooral met de bescherming van de patiënt en de patiëntengegevens, wat een belangrijke federale materie is.

Met al die gezondheidsapplicaties millimetreren we onze gezondheid dermate dat we mentaal opgejaagd wild worden. Op den duur beginnen we daarnaar te leven en worden we met zijn allen hypochonder, wat natuurlijk ook niet de bedoeling kan zijn.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Medische gegevens zijn inderdaad zeer gevoelige informatie. De patiënt moet daar altijd eerst zijn toestemming voor kunnen geven. Een organisatie die gegevens gebruikt ter verwerking of ter gebruik, moet sowieso tot op de letter aan ethische en wettelijke voorwaarden voldoen.

De patiënt is vrij om te kiezen of hij wel of niet wil weten, maar zoals nu ook al in centra voor medische genetica gebeurt, wordt er eerst een zeer grondig overleg gepleegd, is er een ernstig beraad, worden mensen geïnformeerd over de gevolgen daarvan. Ik denk dat daar inderdaad nog een zeer uitgebreid debat rond kan worden gevoerd.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Op 16 februari hebben we inderdaad naar aanleiding van een vraag van mij over preventieve genetische testen een gelijkaardige, goede discussie gehad. We waren het toen eens over drie zaken. Eén: er moet voorkomen worden dat mensen bang zijn van en misleid worden door genetische testen, waarvan er sommige discutabel zijn, en dat zorg een puur commercieel product wordt. Twee: persoonlijke medische gegevens zijn gevoelige informatie en verdienen bijzondere bescherming. En drie, wat ik hier nog niet gehoord heb: de rol van de erkende genetische centra zou moeten worden versterkt.

Minister, u hebt toen aangekondigd dat de Vlaamse werkgroep Bevolkingsonderzoek een advies zou voorbereiden omtrent de genetische en gedemedicaliseerde testen. We zijn nu een paar maanden later. Hoe ver staat het met dat advies van de Vlaamse werkgroep Bevolkingsonderzoek?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, u hebt een aantal heel terechte contextfactoren aangehaald, elementen die in het debat moeten worden meegenomen. Wat ik niet gehoord heb in uw antwoord, is welke stappen u zelf gaat zetten. Welke stappen zult u zetten om mensen te informeren, zodat mensen weten welke tests wel en niet betrouwbaar zijn, waarop ze kunnen voortgaan, wat betrouwbare bronnen zijn, wat het verschil is tussen onze centra en de meer commerciële centra? Wat gaat u doen om dat maatschappelijke debat waar u voor pleit, in gang te zetten? Welke rol zult u daarin spelen? Welke stappen zet u om internationaal eventueel kaders te creëren? Op welke manier gaat u aan de slag met dit gegeven?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt, dit is eigenlijk een maatschappelijk debat in het parlement waard. Als u natuurlijk zo veel vragen stelt aan de minister, is dat een beetje moeilijk. Hoewel de minister een zeer intelligent figuur is, daar gaat het niet over.

Elke Van den Brandt (Groen): Hij kan dat.

De voorzitter: Ja? Aan de reactie van de minister te zien, niet. *(Gelach)*

Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, vooraleer je in Vlaanderen met de werkgroep Bevolkingsonderzoeken echt een evenwichtig advies kunt uitbrengen, moet je de informatie van de Hoge Gezondheidsraad ter beschikking hebben. Je kunt op wetenschappelijk niveau moeilijk om de autoriteit van de Hoge Gezondheidsraad heen. Ik heb begrepen dat dat advies over wat men in het jargon de 'preconceptionele carrier screening' noemt, binnenkort zal worden uitgebracht. Ik nodig iedereen uit om te kijken of dat advies de aanleiding kan zijn om op parlementair niveau, in de Senaat, interfederaal dat debat te voeren.

Wij zullen in ieder geval naar aanleiding daarvan de thematiek aanbrengen op de interministeriële conferentie, maar dat is absoluut geen verdienste van de Vlaamse Gemeenschap, omdat ik ervan uitga dat ook de federale overheid vragende partij is om daar samen over na te denken.

De centra voor menselijke erfelijkheid hebben een stevige positie. Ze zullen natuurlijk ook betrokken moeten worden bij de vragen die te maken hebben met de mucoscreening. Dat is zeker een issue dat ook op de agenda komt, trouwens mede door de resolutie van het Vlaams Parlement. Dat thema zal aan bod moeten komen, want er zal nog een en ander uitgeklaard moeten worden: welke risico's worden gescreend, wat doe je met het dragerschap enzovoort. Een belangrijk element daarin is dat die centra ook een stuk counseling kunnen waarmaken. Dat is een heel belangrijke randvoorwaarde. Wij kunnen zeggen dat die centra daarvoor uitgerust zijn en het ook doen, en dat andere, commerciële initiatieven wat dat betreft niet diezelfde dienstverlening bieden die wij beschikbaar hebben in onze centra. Dat is wat mij betreft een belangrijke afweging, om voor een aantal zaken ook te kijken naar de centra die in Vlaanderen en België daarvoor actief zijn.

Caroline Croo (N-VA): We kijken uit naar het advies van de Hoge Gezondheidsraad en we hopen dat de rol van de erkende genetische centra inderdaad wordt bevestigd en dat ook die erfelijkheidsadviseur daarin wordt tewerkgesteld. Misschien moeten we in het maatschappelijk debat die commerciële testen ook wel betrekken, bijvoorbeeld doordat er via die centra een label aan gegeven wordt, zodat mensen zich niet laten misleiden door de verschillende testen die op de markt zijn.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het online gedrag van kinderen en jongeren en de ondersteuning van de ouders en opvoeders in de mediaopvoeding

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, deze week verschenen twee aparte onderzoeken naar het onlinegedrag van onze kinderen, tieners en jongeren. Het waren twee verschillende onderzoeken, maar de conclusies gingen wel dezelfde kant op.

Uit die onderzoeken bleek namelijk dat we in Vlaanderen ons best wel roekeloos op het internet begeven. Steeds meer ouders en opvoeders staan daarbuiten en vragen zich af hoe ze daar beter zicht op kunnen krijgen of opnieuw vat op kunnen krijgen.

Internet en sociale media zijn zonder meer fantastisch. We ontmoeten elkaar daar, net zoals kinderen en jongeren daar ook hun weg in zoeken en vinden, vaak met vallen en opstaan. Op zich is dat nog geen enkel probleem. Daarnaast staan dan ouders, grootouders, opvoeders, die mee die nieuwe weg opgaan en ook hun weg zoeken, zoals dat gaat. De ene laat zijn kind helemaal vrij de onlinewereld ontdekken, de andere wil daar afspraken rond maken, grenzen stellen, zicht op houden. Ongeacht welke opvoedingsstijl je wilt hanteren, zijn de sociale media en de alomtegenwoordige internetrealiteit in elk gezin een aanleiding tot heel wat vragen en discussies. Wat is nog normaal en wat niet meer? Wat kan wel nog en wat niet? Hoe ga je er als ouder mee om als je kind dagenlang niets anders wil doen dan gamen, of als het met vrienden chat en gevraagd wordt om foto's door te sturen en noem maar op?

Minister Gatz, als we dan gaan kijken wat we daartegen kunnen doen, en ik heb dat al meermaals hier en elders beklemtoond, hecht ik veel geloof aan wat u doet en kunt doen met het Kenniscentrum Mediawijsheid. Ik denk dat we het belang van een dergelijk expertisecentrum niet kunnen onderschatten. Heel specifiek naar ouders toe hebt u de website MediaNest.be in het leven geroepen. Die is breed tot stand gekomen. De informatie komt vandaag nog niet tot waar ze moet zijn.

Minister, wat zult u doen om de informatie, tips en vuistregels actiever en breder bekend te maken tot die komen waar de vragen en de noden zijn?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Naar aanleiding van deze vraag over mediawijsheid, wil ik één van die onderzoeken onderscheiden van de andere. Het gaat ook over mediawijsheid, maar dan van andere maatschappelijke actoren, namelijk van bedrijven die onderzoeken in de samenleving in de markt zetten. Eén van die twee onderzoeken was immers uitgebracht door een bedrijf dat parental control propageert en mechanismen aan ouders verkoopt voor strikter ouderlijk toezicht. Dat kunnen we niet als noodzakelijkerwijze objectief beschouwen. Ook de journalisten, die met koppen als 'schrikbarend roekeloos' gedrag uitpakken, dragen hierin een verantwoordelijkheid. Als ze dergelijke zware woorden gebruiken, hadden ze minstens in het artikel kunnen vermelden dat het onderzoek niet objectief was.

Dat neemt niet weg dat uw vraag volledig terecht is, want de problematiek bestaat wel. De vraag is in hoever men ons schrik wil aanjagen met gedrag dat kinderen nu eenmaal vertonen, omdat het tot hun normale leefwereld behoort.

Daarom wil ik het liever hebben over het tweede onderzoek, namelijk het rapport EU Kids Online, dat wel door universiteiten in de verschillende Europese lidstaten is gevoerd en dat aangeeft dat er aan het internetgedrag inderdaad wel risico's verbonden zijn. Die zijn niet zo 'schrikbarend roekeloos' als het andere onderzoek ons om commerciële redenen wil doen geloven.

U hebt er terecht op gewezen dat er geen wondermiddel bestaat. Het Kenniscentrum Mediawijsheid kreeg sinds het begin van deze legislatuur meer middelen, wat in de huidige budgettaire context niet evident is. Het kenniscentrum heeft succesvol MediaNest.be gelanceerd, samen met andere partners uit de brede samenleving, zoals de Gezinsbond, Klasse, enz. Nu is het de bedoeling om dat verder te gaan uitrollen.

Het is absoluut nodig dat de verschillende partners die mediawijsheid belangrijk vinden – en eigenlijk vinden we dat allemaal, als ik Klasse zeg, overkoepelt dat het hele onderwijs, als ik Gezinsbond zeg, zijn dat vele tienduizenden gezinnen – nu de tijd krijgen, want de website is nog maar een zestal weken geleden gelanceerd, om dit verder in de poriën van de samenleving te laten binnendringen. Daar zijn twee manieren voor. Er bestaan heel veel tips over hoe ouders met mediawijsheid – zelf en voor hun kinderen – kunnen omgaan, ook met online-gedrag. Ze moeten tegelijk voor ogen houden dat de beste manier is erover te praten en constant terug te koppelen, niet vanuit een controlerende opdracht, al is het niet aan mij om te zeggen wat ouders met hun kinderen thuis moeten doen, ze mogen dat doen, of afspraken maken. Er is een hele reeks handige tips die de ouders een beetje comfort geven, een antwoord op hun vragen: doe ik het wel goed? Zowel het Kenniscentrum Mediawijsheid als de twee grotere partners die ik net noemde kunnen mee instaan voor het verder uitrollen van die informatie. Het is een proces van lange adem dat we af en toe zullen moeten herhalen. Dat gaan we ook doen.

Vera Jans (CD&V): Ik ben blij te horen dat degenen die hebben meegewerkt aan de betreffende website ook hun expertise zullen inzetten om de informatie te krijgen waar ze moet komen. Ik hoop dat we breder kijken dan degenen die genoemd zijn, daar ga ik toch van uit. Er zijn de huizen van het kind die op heel laagdrempelige wijze met heel veel mensen in contact komen. Er is het expertisecentrum opvoedingsondersteuning waar u ook met andere projecten samenwerkt. Het lijkt me evident dat we ouders hierin gaan ondersteunen. Net zoals we onze kinderen leren hoe ze zich moeten gedragen in het verkeer of in de omgang met anderen, moeten we er nu eenmaal een opdracht van maken om hen te leren hoe ze zich moeten gedragen of tenminste enige richting geven in het gebruik van internet. Dat zal in de toekomst alleen maar belangrijker worden.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het is een enorme uitdaging om in die snel informatiserende wereld de juiste informatie te geven aan de ouders en aan de jongeren. Daarom ook hebben we onlangs een resolutie goedgekeurd van onder andere de collega's Bajart, Van Eetvelde en Rombouts over de toegang van jongeren tot internet, juist als reactie op de Europese verordening om mensen te beschermen. Ik denk dat we daar op een goede manier werk van maken.

We moeten ons bewust zijn van de uitdagingen om de eenvoudige reden dat we daar met een kloof zitten. De ouders zijn eigenlijk veel minder snel mee dan die jongeren, en jongeren kennen de grenzen niet. We zetten daarin goede stappen. We moeten ons daar heel bewust van zijn.

Minister Crevits, onderwijs speelt daar een ongelooflijk belangrijke rol in. Denk maar aan het pestgedrag dat via internet gebeurt. De grenzen die we doorgaans leren door onze omgang met anderen vervallen soms in dit informatietijdperk. We moeten onze jongeren daarin op een goede manier begeleiden.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): We leven niet met de media, maar in de media. Zowel ouderen als jongeren, dag in dag uit: van 's morgens tot 's avonds leven we in die media, zijn we bezig met media, zeker met het internet, dus we kunnen niet mediawijs genoeg zijn. De minister zet daar ook op in.

Het is goed, minister, dat u de twee onderzoeken uit elkaar hebt gehaald. Ook dat is een zaak van mediawijsheid, namelijk kunnen onderscheiden wanneer een onderzoek wordt aangeleverd door een commerciële partij of niet. Daar hebben de media zelf een verantwoordelijkheid in.

Inzake mediawijsheid hebben we het altijd over de verantwoordelijkheid van de school, het middenveld, de ouders, en dat is heel terecht. Kinderen verwachten van hun ouders dat ze hen op weg helpen op internet. Verbieden heeft geen zin. Verbod en restrictie zijn het slechtste wat men kan doen. Dat weten we uit het EU Kids Onlineonderzoek. De mediërende stijl, met hen aan de slag gaan, is het allerbelangrijkste, Maar dat is niet genoeg. Er is ook nog de verantwoordelijkheid van de industrie zelf, zowel de mediabedrijven die vandaag dingen publiceren waarvan ze niet checken of ze wel waar zijn, als de internetbedrijven zelf. Als we zien dat in Amerika Zuckerberg momenteel te weinig wil doen, moeten we ze aansporen. Alstublieft, ga aan de slag met uw federale collega om die industrie aan het werk te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): De resultaten van dergelijke onderzoeken moeten ons wakker houden. We moeten extra waakzaam blijven. Er is extra ingezet op mediawijsheid. Het kenniscentrum is versterkt. U hebt het hier al gezegd, media-initiatieven naar de ouders zoals MediaNest zijn absoluut toe te juichen.

Ik denk dat het heel belangrijk is dat we die weg verder bewandelen, dat we kinderen en ouders versterken met mediacompetenties, dat we kennis en knowhow aan dragen en ervoor zorgen dat ze doorstromen: het moet terechtkomen bij de ouders.

Het is ook belangrijk dat we de financiële en de inhoudelijke werking van het Kenniscentrum voor Mediawijsheid heel goed gaan evalueren, zodat we de effecten ten aanzien van de kinderen, de jongeren en de ouders kunnen bekijken en bijsturen waar nodig.

Minister Sven Gatz: Mijnheer De Gucht, ik denk dat kinderen en ouders elkaar sterk aanvullen in deze problematiek. We gaan ervan uit dat de zogenaamde 'digital natives' zo mee zijn met wat de digitale technologie te bieden heeft, dat ze ook de inhoudelijke context, hetgeen ze raadplegen, begrijpen. Ze zijn heel goed mee op digitaal vlak, maar ze missen een stukje context, net zoals alle kinderen doen. Daarin kunnen de ouders natuurlijk nog altijd hun oude vertrouwde rol spelen. Op dat vlak geloof ik nog altijd in het model zoals het altijd heeft gewerkt. Als we de handvatten geven vanop een centraal platform met medianest.be, dan kan dat wel degelijk werken.

Het Kenniscentrum Mediawijsheid is trouwens aan zijn tweedaags congres bezig en vandaag rollen ze een samenwerkingsverband met een volgende partner uit. Immers, mevrouw Jans, ik ben het ermee eens dat men geen partners genoeg kan hebben in dit debat, al heb ik er maar twee genoemd. Die volgende partners zijn de bibliotheken, om er met hen voor te zorgen dat ze bakens van mediawijsheid worden, wat een interessante nieuwe rol voor hen is.

Tot slot, mevrouw van Eetvelde, zullen we na de beheersovereenkomst met het Kenniscentrum Mediawijsheid, die drie jaar duurt, inderdaad wel meten of de mensen mediawijzer zijn geworden. We moeten dat kunnen doen met een nulmeting en met een meting na drie jaar. Ik weet dat dat moeilijk is, maar we gaan dat toch proberen, omdat het anders een beetje in het wilde weg zou blijven.

Wat mevrouw Segers zei, klopt ook. De grote socialmediabedrijven hebben zelf wel begrepen, ondanks de kritische houding die de overheid tegenover hen moet hebben op het gebied van privacy en dergelijke meer, dat wanneer zij hun geloofwaardigheid willen handhaven, ze zelf ook maatregelen gaan moeten nemen om op hun platformen indianenverhalen van juiste informatie te onderscheiden. Ondanks de inspanning die de overheid zelf verder moet doen, geloof ik voor een stukje in een zelfregulerend mechanisme, anders zagen die bedrijven de tak af waar ze op zitten.

Vera Jans (CD&V): Ik dank de minister voor zijn bijkomende bevestiging dat we dat breed zullen aanpakken. Ik ben ook blij met de tussenkomsten van de collega's. Of het nu gaat over cyberpesten, over online gokken, gameverslaving of over hoe je je überhaupt online moet gedragen, er ligt een brede opdracht weggelegd voor de initiatiefnemer, zijnde het expertisecentrum, met zoveel mogelijk partners. Ik heb begrepen dat u daarin in het parlement kamerbreed een partner vindt. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de inzameling van restplastics

ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de mogelijke invoering van een roze afvalzak voor de inzameling van restplastics

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Crevits.

Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Vlaanderen is koploper op het vlak van recyclage. Meer nog, Vlaanderen behoort tot de top van Europa en daar mogen we terecht fier op zijn. Volgens de recente cijfers van de Openbare Afvalstoffen-maatschappij (OVAM) is de gemiddelde afvalberg per Vlaming de afgelopen vijftien jaar met honderd kilogram gedaald. Dat is een goede zaak.

Zoals minister Schauvliege zelf in de media aangaf: we zijn goed bezig, maar het kan nog steeds beter. Op 16 september jongstleden is het uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval in de regering goedgekeurd. Dat staat uiteraard vol met doelstellingen, onder andere het restafval met zestien kilogram per inwoner laten dalen tegen 2022. Het restplastic, het plastic dat niet in de PMD-zak mag, wordt nu nog maar al te vaak ingezameld via de restafvalzak. Dat moet uiteraard stoppen.

Er lopen momenteel een zestal proefprojecten, via Fost Plus. Ze worden tegen eind 2017 geëvalueerd. In de media zagen we plots, begin deze week, dat minister Schauvliege die evaluatie doorkruist en nu met de richtinggevende conclusie komt dat het rozezakkenproject dat in het Mechelse loopt, bij collega Bart Somers, eigenlijk het meest efficiënt qua kostprijs lijkt te zijn.

Minister, als de resultaten momenteel toch zo duidelijk zijn, waarom dan nog wachten tot eind 2017? Waarom nemen we hier geen snellere beslissingen?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, dank u om ons te woord te staan. Ik heb begrepen dat uw partijgenote minister Schauvliege in Marrakesh zit. Ik vermoed dat zij op haar roze wolk daarheen gevlogen is.

Ik wil u een vraag stellen over de roze zak. Ik was even aangenaam verrast als mevrouw De Vroe toen ik vaststelde dat we eindelijk iets gaan doen aan onze restafvalberg. Wij doen het al goed. De Vlaming doet het al goed. Maar we kunnen inderdaad nog beter. Er is nog heel veel plasticfolie en plastic in ons restafval, en dat moet eruit.

Minister, ik was ook verbaasd om nu opeens te vernemen dat uw partijgenote minister Schauvliege alles wil inzetten op die roze zak. Zoals mevrouw De Vroe zei, heeft minister Schauvliege inderdaad op 20 september in de commissie

gezegd dat het nog veel te vroeg is, dat we nog geen evaluatie hebben gemaakt, laat staan een kostprijsberekening, over het invoeren van die maatregelen.

Minister, we weten dat die zak 25 cent kost, maar daarachter zitten nog een hoop andere kosten. Die zak moet opgehaald worden, afgevoerd en verwerkt. Minister, hoe ziet u de financiering van de plastics in de roze zak?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u, collega's, ik ben bijzonder blij dat ik nog eens een vraag mag beantwoorden over een van mijn vorige bevoegdheden. Sinds de tijd dat ik bevoegd was voor het inzamelen van restafval, is er ongelooflijk veel verbeterd. *(Gelach. Rumoer. Applaus)*

Mijnheer Somers, u bent iets te enthousiast, dat kan betekenen dat overal waar ik passeer het beter wordt. Pas op vooraleer u te enthousiast applaudisseert.

Collega's, het gaat dus goed als het gaat over Vlamingen en sorteren. Maar dat neemt niet weg dat er nog wat extra kan gedaan worden aan de inzameling van plastics. Fost Plus heeft als opdracht om die inzameling te promoten. Maar er is geen verplichting. Die verplichting zal er sowieso komen in de volgende overeenkomst die gesloten moet worden. Er lopen daarrond een aantal proefprojecten. Drie steden en gemeenten hebben beslist om de pmd-zak wat uit te breiden: Waregem, Aalter en Wervik. Ik bespaar u de details. Er zijn ook een paar prachtige projecten met de roze zak, die ook nog geëvalueerd moeten worden.

Minister Schauvliege heeft heel terecht in het parlement gezegd dat wij die evaluatie op een correcte wijze zullen doen. Maar ze heeft ook recht op haar persoonlijke mening, natuurlijk. Ik hoor hier de heer Somers apetrots tegen mij zeggen: "Ik heb een roze zak." *(Gelach)*

Ik heb hem gevraagd: "Wat hebt u het liefst, een blauwe of een roze zak?" *(Gelach)*

Zoals u weet, gebeurt de pmd-inzameling in een blauwe zak. Het zal sowieso blauw of roze worden. Maar ik heb begrepen dat de heer Somers, of zijn partij, een harde fan is van de roze zak voor de harde plastics.

Collega's, sowieso zal er eind 2017 een keuze worden gemaakt. Het zal verplicht gesteld worden in de volgende overeenkomst. Wat het nu precies zal worden – uitbreiding pmd, apart of roze zak – is nog niet duidelijk. Het is ook niet uitgesloten dat men de keuze gaat laten en dat men binnen de intercommunales gaat zeggen: 'Los het op door middel van een roze of een blauwe zak.'

Ja, mijnheer Nevens, u kijkt zeer ongelukkig. Ik vind het logisch en ik dacht dat dat de vraag was van iedereen, om die evaluaties te laten lopen. Het is niet uitgesloten dat het kan op een gediversifieerde wijze.

Mijnheer Nevens, u vroeg ook naar de financiering. Sowieso als het gaat over plastic verpakkingen zal het moeten gebeuren via Fost Plus en aldaar verrekend worden. Als het gaat over niet-verpakkingen, is dat een verantwoordelijkheid van de producent. Dat is vrij complex. We zullen goed moeten bekijken hoe we dat allemaal geregeld krijgen.

De evaluatie loopt zoals minister Schauvliege heeft gezegd. Het einddoel is duidelijk: er zal in de volgende overeenkomst wel gekeken worden om dit rest-plastic apart in te zamelen. Ik volg de stelling dat er nog een grote winst kan worden geboekt, maar er is nog niet definitief beslist hoe dit zal gebeuren, met de roze of blauwe zak of op een andere manier.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Het belangrijkste is dat de hoeveelheid restafval zal dalen. Verbranden is het laatste wat we willen. Als de hoeveelheid restafval daalt, zal ook de hoeveelheid brandbaar afval dalen. Dat is een goede zaak.

Onze grote bezorgdheid is dat het een duidelijke en eenvoudige sorteerbodschap moet zijn. We zijn blij dat de evaluatie die gepland was voor 2017, wordt aangehouden. Onze partij is wel degelijk voorstander van de uitbreiding van de bestaande blauwe zak. Dat is het eenvoudigst en het duidelijkst. Als de resultaten zoals minister Schauvliege aangeeft, iets duidelijk aantonen, dan zullen we misschien evolueren naar een bijkomende roze zak. Gezien de tendens van kleiner wonen, de stedelijke context en de afvalstraten, vraag ik me af hoe de regering daarmee zal omgaan als de roze zak er toch komt.

Bart Nevens (N-VA): Ik wil de heer Somers zijn roze zak teruggeven. Geen enkel probleem. *(Bart Nevens toont een roze zak. Gelach)*

We zoeken wel een oplossing. Een blauwe en een roze zak vormen samen een paarse zak. Bij N-VA lopen we niet hoog op met de kleur paars. We zouden voorstellen om het 'keep it simple'-systeem toe te passen. Een gezond principe is dat we het de sorteerder, de bevolking niet te moeilijk maken. Met de blauwe zak is het al moeilijk, want het botervlootje en het yoghurtpotje mogen er niet in en andere dingen wel. We stellen voor om van de blauwe en de roze zak een paarse zak te maken zodat het simpel is voor de bevolking met één zak voor alle plastic afval met één ophaling. Zo krijgt de producent de verantwoordelijkheid, want de Mechelse gemeentekas betaalt 100.000 euro om de ophaling van de roze zak te doen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik wil eerst en vooral mijn appreciatie uitdrukken dat er gezocht wordt naar een oplossing voor nog altijd een veel te grote hoeveelheid plastic die in het restafval terechtkomt en beter zou kunnen worden verwerkt. Of de roze zak een definitieve oplossing is, weet ik niet. De heer Somers heeft die al een hele tijd. Ik weet dat de inwoners van Mechelen gedurende twee maanden met de roze zak van de heer Somers zitten alvorens die wordt opgehaald. *(Opmerkingen van Bart Somers)*

Zes weken. Dat betekent dat naast de roze zak van de heer Somers de inwoners ook nog de blauwe zak hebben, de bruine zak en de groene bak. Dit is wel opnieuw de verantwoordelijkheid bij de inwoners leggen. Voornamelijk voor appartementenbewoners en mensen die klein wonen, wordt dit extra moeilijk. Is het niet beter om in te zetten op preventie, bijvoorbeeld via statiegeld en regelgeving?

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik wil voorstellen om te stoppen met praten over de zak van Bart Somers, want ik krijg daar rare beelden bij.

Ik ben uiteraard voorstander van het ophalen en recyclen van restplastic. We kunnen daar nog veel vooruitgang boeken. Ik sluit me aan bij de heren Tobback en Nevens dat we het niet te moeilijk en te ingewikkeld mogen maken. We hebben wereldwijd een voorsprong op vlak van recyclen. Laat ons die behouden door het simpel te houden. Laat ons de bijkomende last van het uitsorteren van restplastic en pmd leggen bij producenten en niet bij de burgers en consumenten die nog in een extra zak moeten voorzien.

Combineer dat met statiegeld voor blikjes, dan zal er in de blauwe zak meer dan plaats genoeg zijn.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, mevrouw De Vroe heeft het al gezegd: wij Vlamingen horen bij de Europese top op het vlak van recyclage. Het nieuwe afvalstoffenplan dat recent werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering beschrijft dat we in de toekomst ook hardere plastics zullen moeten sorteren om de afvalberg verder af te bouwen. Ik denk aan botervlootjes, bloempotten, plastic speelgoed, folies, sorteersakken, draagtassen enzovoort, die nu allemaal in de gewone huisvuilzak terechtkomen.

Minister, u hebt geantwoord dat er momenteel een aantal proefprojecten lopen. Die zullen in 2017 worden geëvalueerd. Die evaluatie zal uitwijzen hoe de inzameling van hardere plastics het best moet verlopen: via een nieuwe zak of via een uitbreiding van de bestaande blauwe pmd-zak.

Minister, ook over statiegeld wordt overleg gepleegd met de andere gewesten. Stappen de andere gewesten ook mee in het traject wat betreft de ambitie rond het inzamelen van hardere plastics?

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor de zeer interessante aanvullende opmerkingen. Ik zal proberen duidelijk te zijn en de mening van eenieder te vertolken.

In een volgende erkenning wordt de inzameling van restplastics verplicht. Daarover bestaat geen enkele discussie. Maar het is van belang dat we een eenvoudige en duidelijke sorteerbodschap geven aan de mensen. Er zijn een aantal grote liefhebbers van de uitbreiding van de blauwe zak. Een kanttekening daarbij is dat wat je inzamelt in die zak voldoende hoogwaardig moet zijn om ook hoogwaardige recyclage toe te laten. Anders zou men zoveel jaren geleden al hebben gezegd: 'Steek dat allemaal maar in de blauwe zak.' Men heeft echter gezegd dat het er niet in mag en zo is de roze zak van de heer Somers ontstaan. *(Gelach)*

Of die nu al dan niet een lang leven zal zijn beschoren, is zeer onzeker. Ik hoop natuurlijk dat de heer Somers nog lang leeft. *(Opmerkingen van Bart Somers)*

Ik zal daar niet op ingaan. Ik hoop trouwens dat uw kinderen goed kunnen sorteren en dat ze houden van die roze zak.

In ieder geval is het zeer onzeker of dat systeem al dan niet zal worden vermenigvuldigd. De heer Tobback had een aantal opmerkingen. Hij zei: 'Dat is nóg iets erbij. In stedelijke omgevingen kan dat een probleem zijn.' Dat is waar. Maar sowieso kan ik mij niet voorstellen dat minister Schauvliege – en bij uitbreiding de Vlaamse Regering – een keuze zal maken die ervoor zorgt dat wat we selectief inzamelen plots niet meer op een goede manier kan worden gerecycled. Het is daarvoor dat we het doen, natuurlijk, om hoogwaardige recyclage toe te laten.

In het plan dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd over de toekomst van het restafval wordt er gesteld dat we zullen kijken hoe de samenwerking met de andere regio's kan verlopen, mevrouw Taeldeman. Ook dat wordt opgevolgd. Minister Schauvliege zal u op gezette tijden een antwoord kunnen verschaffen.

Gweny De Vroe (Open Vld): We moeten inderdaad een zeer goede recyclagegraad hebben. Als het restafval vermindert, is het belangrijk hoeveel het brandbaar afval vermindert. Wat ons betreft, kunnen in de toekomst ook het aantal afvalverbrandingsovens dalen. Dat komt dan weer ons klimaat ten goede.

We zijn koploper wat de sortering van huishoudelijk afval betreft. Dat moeten we ook zo houden. Maar wat de afvalophaling op openbare plaatsen betreft, hinken we eigenlijk een beetje achterop.

Tijdens de vorige legislatuur heeft onze partij daarover een voorstel van resolutie ingediend. Ik ben dan ook vragende partij om een tandje bij te steken in verband met het sorteergedrag op openbare plaatsen.

Bart Nevens (N-VA): Collega's, we kunnen beter en we móeten beter. Er moet minder restafval zijn in Vlaanderen. Een oplossing daarvoor is de gescheiden inzameling van plastics. Maar, minister, wat hebben we vandaag geleerd? Eerst moet het plan geëvalueerd zijn en moet er een duidelijke becijfering zijn van de kost voor de producent, voor de intercommunale, voor de gemeente en voor de inwoner. Vooraleer al die factoren zijn ingevuld, kan men het best niet commu-niceren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de timing voor de uitvoering van de hervorming secundair onderwijs

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, we lazen afgelopen weken in de kranten dat de onderwijskoepels u blijkbaar opjagen voor de hervorming van het secundair onderwijs. Het laatste wat wij willen doen, is u opjagen. U hebt ook nog de bevoegdheid Leefmilieu gehad, en wat betreft de jacht is er discussie geweest waarop men mag jagen en waarop niet.

Het masterplan secundair onderwijs is een heel uitgebreid pakket. Het betreft zowel maatregelen voor het basisonderwijs als het secundair onderwijs. Het gaat over oriëntering, eindtermen, studierichtingen in de tweede en de derde graad, gebieden waar die studierichtingen inzitten, namelijk Science, Technology, Engineering, Mathematics (STEM), meer wetenschappelijk gericht, cultuur enzovoort. Het zijn heel veel gespreksonderwerpen waar we mee bezig zijn. We stellen vast dat de koepels willen dat het vooruitgaat.

Minister, collega's, ik kom in heel wat scholen, en scholen weten niet goed meer wat er op dit moment aan het gebeuren is. Sommigen zeggen me dat er acht domeinen komen, anderen zeggen dat het er vijf zijn. Men zegt: 'Neen, het zijn studiegebieden'. Er is verwarring in de scholen zelf. Bovendien komt 1 september 2018, zoals Urbanus vroeger zei, dichter en dichter. Dat maakt wel dat die scholen en leerkrachten zich vragen stellen. Die scholen en leerkrachten zijn nu nog volop bezig met het M-decreet te implementeren, namelijk kinderen met bijzondere noden en beperkingen die in de gewone klas zitten. Er zijn heel veel vragen over de zevende jaren: waar gaan die terecht komen? De screening is gebeurd in een bepaalde periode. Nu blijkt dat sommige studierichtingen heel veel werkzekerheid geven, bijvoorbeeld grafische communicatie. Minister, denkt u dat de datum die u hebt vooropgesteld van 1 september 2018 wat betreft realistische en gerichte maatregelen in het secundair onderwijs, haalbaar blijft, gezien alle extra info die we op dit moment krijgen en de dossiers die op uw tafel liggen en ermee verband houden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Daniëls, ik ben een beetje verrast over de manier waarop u de vraag stelt. Uit alle indicatoren die we zien, blijkt immers de enorm grote nood aan de modernisering van ons secundair onderwijs. Ik dacht dat u daar ook een heel groot voorstander van bent. Als u mij nu komt vragen of mijn timing in het gedrang komt, dan ga ik er toch wel van uit dat u er samen met mij alles aan zult doen om te zorgen dat we de timing voor de zo brood-nodige hervorming kunnen halen.

Ik heb het artikel en de commentaar van de koepels heel goed gelezen. Ik begrijp wel waar die commentaar vandaan komt. Wij hebben met de Vlaamse Regering een paar maanden geleden een plan goedgekeurd. We hebben ook een matrix goedgekeurd voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs en we hebben in een aantal studiedomeinen voorzien. We hebben gevraagd aan het hele veld, zoals trouwens was afgesproken in het plan, om wat we voorstellen, te bekijken en insteken te geven. We hebben van heel veel sectoren een insteek gekregen over wat goed zit, wat minder goed zit en waar men graag wat bijsturingen ziet. We hebben ook van de koepels en het net één gezamenlijk voorstel gezien, waarin ze zeggen dat acht domeinen te veel is. Ze zouden liever naar vijf gaan en liever werken met subdomeinen. Dat hebben ze me ongeveer halfweg september overgemaakt. Het is nu mijn taak om met al deze voorstellen en met het gezamenlijke voorstel van de koepels en de netten aan de slag te gaan en te komen tot een herwerkt voorstel, dat uiteraard wortels blijft vinden in wat de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd.

Ik kan begrijpen dat de koepels en de netten liever zouden hebben dat ik hun voorstellen overneem en dat daarmee de kous af is. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. Ik denk aan de bakkersscholen en de slagersscholen bijvoorbeeld. Heel veel scholen hebben aan mij hun zorgen geuit, ook over het voorstel dat door de koepels en het net zelf is gedaan. Het is dus van belang dat we wat dit betreft voldoende zorgvuldig te werk gaan en, zoals u zegt, ervoor zorgen dat we de juiste keuzes maken als we de studierichtingen van de toekomst bepalen.

Wat de andere maatregelen betreft: voor Onderwijsdecreet (OD) XXVII zijn er op dit ogenblik een aantal voorstellen die bepalingen meenemen uit het masterplan. Die moeten in dit parlement worden goedgekeurd. Wat betreft de eindtermen, heb ik begrepen dat u erop staat om ook vanuit het parlement daarin een voortrekkersrol te spelen en ook daar een voorstel te kunnen doen. Ik ben in blijde verwachting daarvan.

Koen Daniëls (N-VA): Dank voor het antwoord, minister. De N-VA wil beperkte, gerichte maatregelen. Dat spreekt voor zich. In 2013 keurden we het masterplan secundair onderwijs mee goed. In 2016 keurden we de conceptnota's van de Vlaamse Regering mee goed. Er zijn maatregelen nodig. Recent is evenwel nog gebleken dat het Vlaams onderwijs erg goed is. Vandaar de noodzaak van gerichte maatregelen.

U zegt dat u hoopt dat wij aan de kar willen meetrokken. Uiteraard is dat zo. Maar tot nader order voeren wij die maatregelen niet uit. Het zijn de leerkrachten die het zullen moeten doen, en bij hen hoor ik toch wat vragen. Er is een koepel die op dit moment de ronde doet om het voorstel dat hij al aan u heeft bezorgd aan zijn achterband voor te leggen. Ik vang op dat er goede vragen en opmerkingen leven. De vraag stelt zich dan ook hoe het zit met het oriënteringstraject ten behoeve van de overgang van het lager onderwijs naar het secundair onderwijs. We moeten het volledige beeld in ogenschouw nemen vooraleer we een beslissing kunnen nemen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, l'histoire se répète. Alle stakeholders zijn het eens over de noodzaak van een verandering, een verbetering, een hervorming van het secundair onderwijs. Er schijnt maar één partij te zijn die steeds opnieuw roet in het eten gooit, zelfs over de vereenvoudiging van de matrix: de N-VA. Ik feliciteer de koepels met hun verbeterd voorstel inzake de vereenvoudiging van de tweede en derde graad. Het komt nu de verdomde Vlaamse Regering toe om die tweede en derde graad te vereenvoedigen en voorts ook de rest van de hervorming van het secundair onderwijs

ernstig te nemen. Dat betekent de studiekeuze op een later tijdstip invoeren en het watervaleffect tegengaan. Zo kunnen we meer Vlaamse jongeren de kans bieden op een diploma en een goede toekomst op de arbeidsmarkt. Maar u, mijnheer Daniëls, torpedeert, samen met Zijne Koninklijke Hoogheid uit Antwerpen, de heer Bart De Wever, voor de zoveelste keer de hervorming van het secundair onderwijs. Dat is erg pijnlijk. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, collega's, de timing is één zaak, maar ook inhoudelijk stelt er zich een probleem met de matrix. Het is het resultaat van een politieke compromis. We weten allemaal dat het een koehandel is, met als resultaat dat de koepels het niet eens zijn. Ze zijn vernietigend. Ze zeggen dat ze het helemaal anders zien. Ze willen geen acht domeinen. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) is ronduit vernietigend over de hervormingsvoorstellen. Het veld trok al meermaals aan mijn mouw. De richtingen grafische opleiding, fotografie en ook andere richtingen stellen dat hun bestaansrecht verdwijnt, hoewel het nuttige opleidingen zijn.

U zit dus met een politiek probleem, uitgerekend op het moment dat we hoogstodig iets moeten doen aan de uitstroom en de schoolmotivatie. Minister, u moet knopen doorhakken in dossiers als het Inschrijvingsdecreet en het lerarenpact. Maar dat gebeurt niet, omdat u het in de Vlaamse Regering niet eens geraakt. Er is dus een probleem.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, voor het zomerreces besprak het Vlaams Parlement een voorstel waarover we het eens werden. We spraken duidelijk af dat we het zouden voorleggen aan het onderwijsveld en aan al wie bij het dossier is betrokken. Want niet alleen de tijd, maar ook de kwaliteit telt.

Het is belangrijk dat de hervorming van het secundair onderwijs er komt. De noodzaak ervan mag niet in vraag worden gesteld, want die is voldoende aangetoond. Minister, u hebt van veel partners adviezen en voorstellen gekregen. Het is belangrijk om die nu op een rijtje te zetten en ze te toetsen aan onze doelstellingen: de ongekwalificeerde uitstroom wegwerken; het watervalsysteem tegengaan; een betere studiekeuze mogelijk maken. Als die verbetervoorstellen, zo nodig aangepast, onze doelstellingen realiseren, dan moeten we die integreren. Indien dat niet het geval is, is er een voorstel dat kan worden uitgevoerd.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Aan alle onderwijsmensen die op woensdagnamiddag deze uitzending volgen, wil ik duidelijk stellen dat het niet klopt dat er niets wordt uitgevoerd. Minister Crevits heeft terecht gezegd dat OD XXVII hier binnenkort wordt behandeld. Er zijn verschillende onderdelen over kleuters, over talen. De uitvoering kan na de goedkeuring van het Onderwijsdecreet worden gestart.

Na het akkoord dat is afgesloten en dat altijd een compromis zal zijn wanneer het over onderwijs gaat, hebben we met de meerderheid besloten dat we nog verbeterpunten willen aanbrengen wanneer er vanuit het veld zinvolle zaken komen. We moeten rekening houden met die punten en ze ook onderzoeken. De slechtste vorm van participatie is het inzamelen van adviezen en daar niets mee doen. Wanneer we die ernstig nemen, moeten we rekening houden met de voorstellen van de koepels en andere organisaties. Ik ga ervan uit dat wanneer de administratie dat werk heeft gedaan, de drie meerderheidspartijen in positieve zin zullen samenwerken om dat zo snel mogelijk op te lossen. Wij zullen dat in elk geval voor en achter de schermen doen.

Minister Hilde Crevits: Ik begin met een verwijzing naar het veld. Ik ga vrij regelmatig bij scholen op bezoek en in zie telkens schoolbesturen, school-directies, leerkrachtenteams die met veel enthousiasme aan de slag zijn op basis van de lijnen die wij gezamenlijk met deze Vlaamse Regering hebben getrokken. Die keuze is een voortzetting van de keuze die de vorige Vlaamse Regering heeft gemaakt maar de sporen zijn getrokken en de scholen, zoals we vaker het geval is in onderwijs, gaan er voluit mee aan de slag.

Mevrouw Meuleman, een paar maanden geleden hebben wij hier met deze Vlaamse Regering een plan inclusief een matrix goedgekeurd. U deed daar toen heel neerbuigend over maar aantal weken later legden de koepels en de netten me een herwerkte versie voor die de basisfilosofie volkomen respecteert maar die enigszins andere domeinen zoals een talentdomein invoegt. Dat hadden wij niet gedaan maar dat is geen breekpunt. En dan kan men twee dingen doen: ofwel volgt men dat blindelings, ofwel luistert men toch naar het bredere veld. Dat bredere veld zijn de scholen en de scholengroepen. Ik hoor nu sportscholen en hotelscholen die menen dat zij in dat gezamenlijke voorstel, niet dat van de Vlaamse Regering maar dat van de koepels en de netten worden geliquideerd. Dat is natuurlijk niet de bedoeling, wij willen sterk hotelonderwijs, wij willen sterke bakkers, wij willen sterke slaggers. Het is toch maar normaal dat we op basis van het gezamenlijke voorstel nagaan hoe we de beste keuze kunnen maken.

Ik ben het ook een beetje beu dat u me wilt pakken op de timing. Jaren geleden is beslist dat er halfweg 2016 een matrix op tafel moest liggen en hij ligt er. We hebben opmerkingen gevraagd tegen 15 september en die waren er. En vandaag is het 16 november en verwijt u me dat ik nog niet heb beslist. Als ik onmiddellijk had beslist nadat ik de opmerkingen had ontvangen, dan had u wellicht gezegd dat ik ze niet had gelezen en dat ik veel te snel was. Dus ja, ik wil dit jaar die definitieve matrix afronden maar ik zal dat doen met heel veel zorg en overleg, niet alleen met de koepels en de netten maar met ook het brede veld en als u dat wenst, ook met u. *(Applaus bij de meerderheid)*

Koen Daniëls (N-VA): Mijn mond valt open wanneer ik hoor dat collega's uit de commissie Onderwijs hier bij machte zijn om te beweren dat er niets gebeurt. Dan kan ik maar twee zaken vaststellen: ofwel zitten zij niet in de commissie Onderwijs, ofwel lezen zij niet wat daar gebeurt. De bezorgdheid die wij hier vandaag uiten, gaat over scholen en leerkrachten. Het zijn de koepels en de sectoren die opmerkingen hebben gemaakt. Er zijn echter 182.000 leerkrachten die het in de klas zullen moeten doen en die stellen zich vragen, en dus moeten wij die opentrekken.

Wanneer we spreken over een oriënteringstraject, maakt het niet uit dat het enkel over de tweede en derde graad gaat want daar komt ook nog iets voor. In de lagere school kijkt men ook uit naar wat het vervolg is. Het gaat om het totaalplaatje.

Afsluitend wil ik gewoon meegeven wat ook collega Helsen zegt: tijd is één zaak, kwaliteit is een andere zaak. Wat we nu bijsturen, is voor nu en voor een lange tijd, om rust te houden in het onderwijs. We gaan dan ook de minister niet opjagen om een timing te halen, want dan weten we wat daarvan komt. Meestal is dat broddelwerk, en daar bedanken we als N-VA voor. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aangekondigde Europese besparingen op het groeipad voor de Erasmus-beurzen

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Voorzitter, collega's, minister, iedereen kan zich wellicht nog zijn studententijd herinneren. Bij sommigen zal die wat verser in het geheugen liggen dan bij anderen, maar er werd ongetwijfeld ook nagedacht over al dan niet op Erasmus gaan. Elk jaar zijn er zo'n vijfduizend Vlaamse studenten die die keuze maken om op Erasmus te gaan. Voor velen is het noodzakelijk om daarvoor een beurs te hebben. Gelukkig is er een budget van Europa, van Vlaanderen om die jongeren ook een kans te geven op een buitenlandse ervaring.

Nu hebben we te horen gekregen dat er Europees een voorstel op tafel ligt om te besparen op het groeipad voor Erasmusmiddelen. In tijden waarin Europa zeer sterk onder druk staat en het populisme welig tiert, lijkt het me redelijk onaanvaardbaar, maar ook onverstaanbaar, om te gaan besparen op Erasmus, een van de waardevolste, een van de belangrijkste, een van de succesvolste programma's van de Europese Unie.

Minister, wat zult u doen om die besparing op de Erasmusmiddelen tegen te houden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Soens, ik ben het volkomen met u eens dat er niet op het afgesproken groeipad kan worden bespaard. Het bedrag dat de EU uittrekt, is 14,7 miljard euro. Voor Vlaanderen betekent dat dat de budgetten die wij krijgen, richting 2019 groeien, van dik 8 miljoen euro in 2016 naar 12,7 miljoen euro. Dat is het voorziene groeipad, en daar mag zeker niet aan worden geraakt.

Wat is er nu gebeurd? De voorzitter van de Europese Commissie, de heer Juncker, heeft tijdens zijn 'state of the union' gezegd dat hij boven op dat afgesproken groeipad nog eens 200 miljoen euro extra wou toevoegen. Het lijkt erop dat het Slovaakse voorzitterschap dat te veel vindt, dat het vindt dat dat zou moeten worden teruggebracht naar 100 miljoen euro. Belangrijk om te weten is dus dat het hier niet gaat over het groeipad waarin wordt voorzien. We discussiëren over de 200 miljoen euro extra die was aangekondigd door Juncker. Slowakije lijkt te zeggen dat het ermee akkoord gaat dat er iets bovenop mag komen, maar dat het maar 100 miljoen euro mag zijn.

Ik begrijp wel dat er daarover verwarring was. Ik heb immers gemerkt dat de website POLITICO deze ochtend is aangepast, dat men er een nieuwe tekst op heeft geplaatst waarin staat dat aan het groeipad niet wordt geraakt, dat het gaat over hetgeen boven op het groeipad komt.

Wat dat extra betreft, kan ik ook melden dat het voor Vlaanderen echt hoe meer, hoe beter is. Hoe meer er kan worden geïnvesteerd in die internationale studentenmobiliteit, hoe beter dat ook is voor onze studenten. Vlaanderen zal de engagementen, met de budgetten die wij daar sowieso naast moeten leggen, ook honoreren. Dat had ik u ook al gezegd in het parlement. De onrust die u hier verwoordt, kan ik echter begrijpen. Toen ik gisteren de commentaren zag, deelde ik die ook. Ik deel ze nu nog, trouwens. Ik zou het een goede zaak vinden als er boven op de groeipaden nog wat extra's zou kunnen komen. Dat zou ook voor onze Vlaamse studenten zeer welgekomen zijn.

Tine Soens (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt altijd gezegd dat minstens 33 procent van alle studenten een buitenlandse ervaring, een

Erasmuservaring zou moeten opdoen. Wij staan daar absoluut achter, maar natuurlijk zullen daar ook wel middelen voor moeten zijn. We zien vandaag dat een belangrijke groep jongeren uit kansengroepen eigenlijk nu al te weinig die buitenlandse ervaring opdoet. Beurzen zijn natuurlijk cruciaal om die groep jongeren mee te krijgen. Ik zou u dus willen vragen om uw invloed in Europa te gebruiken om dat afgesproken extra groeipad van 200 miljoen euro te honoreren.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Voorzitter, minister, eind oktober kwam de kwestie van de Erasmusbeurzen ook al uitvoerig aan bod in de commissie Onderwijs. Erasmus in het kader van een opleiding is een heel belangrijke ervaring voor veel jongeren en biedt een enorme meerwaarde.

De verwachting is dat de internationale mobiliteit bij studenten zal blijven toenemen. We zullen studenten daartoe ook aanmoedigen. De Vlaamse doelstelling is om tegen 2020 minstens een op drie studenten die internationale ervaring aan te bieden. Deze doelstelling moeten we dan ook vertaald zien in een groeiend budget. Onze N-VA-fractie is ook van mening dat als we de doelstelling willen behalen – en die willen we ook graag behalen – bijkomende inspanningen nodig zullen zijn.

Minister, graag verneem ik van u of u denkt aan inhoudelijke maatregelen om de studentenmobiliteit een boost te geven, bijvoorbeeld het stimuleren van initiatieven als 'Internationalisation at home'. Wellicht komt dit morgen tijdens de begrotingsbespreking ook ter sprake, maar ik wou graag vragen of u kunt zeggen hoeveel middelen in totaal zullen worden uitgetrokken voor het stimuleren van studentenmobiliteit.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, in 2017 viert het Erasmusprogramma zijn dertigste verjaardag. Het is daarmee een van de meest succesvolle en belangrijkste Europese programma's. In tijden van euro-scepticisme is het toch wel een programma dat zijn nut heeft.

Minister, uit uw antwoord leid ik af tot het niet gaat om een 'snoei' in de budgetten of in de groeimarge, maar om een beperking van de stijging. Onze fractie is uiteraard vragende partij om meer Europese middelen. Onze fractie in het Europese Parlement zal er ook effectief voor pleiten om die extra stijging volledig te garanderen. Voor ons blijft de internationale mobiliteit en het feit dat we liefst zo veel mogelijk studenten een beurs kunnen geven belangrijk.

Minister, ik zou een suggestie willen doen die misschien op Europees niveau moet worden besproken. Laat ons nagaan of we in de omkadering van het Erasmus+-programma niet kunnen besparen in de bureaucratie om op die manier meer budget vrij te maken.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zal – zoals mevrouw Soens het zo mooi uitdrukt – mee proberen aan de kar te trekken om de budgetten op peil te houden. Er is in een groeipad voorzien. Het is ook voor Vlaanderen aangenaam om, als er een groeipad is, te weten wat dat is. Zo kunnen wij ook onderzoeken welke middelen wij ernaast moeten zetten. Als het telkens fluctueert, is het moeilijk om dit correct in te schatten.

Ik ben een absolute voorstander van een zo maximaal mogelijke mobiliteit van studenten. Ik heb het in de commissie ook al gezegd dat het op dit ogenblik onmogelijk is om voor alle studenten die een buitenlandse ervaring willen opdoen, een beurs te hebben. We moeten er wel op toezien – en de instellingen hebben

er een vrij grote autonomie in – dat de beurzen zeker terechtkomen bij die jongeren die een financiële kwetsbaarheid hebben. Als alleen maar de sterkeren naar het buitenland kunnen met een beurs en jongeren die geen financiële mogelijkheid hebben hierdoor worden afgeremd, dan zijn we niet goed bezig.

De aantrekkingskracht van Erasmus is bijzonder groot. Steeds meer jongeren doen zo'n internationale ervaring op. Dat is zeer goed en staat trouwens ook zeer goed op een cv. Het is meer dan studeren alleen. Je kunt je ook redden in een anderstalige context. Je kunt je soepel aanpassen aan andere gewoonten en gebruiken. Steeds meer jongeren gaan ook buiten Europa andere lucht opsnuiven.

Ik ben bereid om samen met de hogescholen en de universiteiten na te gaan hoe we het ondersteuningskader, de beurzen, zo kunnen organiseren dat ze terechtkomen daar waar ze zeker het meest nodig zijn, bij die jongeren die ze het meest nodig hebben.

Tine Soens (sp.a): Minister, u hebt onze volle steun. Nogmaals, Europa staat onder druk. Erasmus is een van de waardevolste projecten van de Europese Unie waardoor jongeren op een positieve manier met Europa in contact komen. Besparen op Erasmus, is voor ons ook besparen op de toekomst, besparen op de toekomst van de jongeren maar ook op de toekomst van Europa. Voor ons is dat onbegrijpelijk en onaanvaardbaar.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de hervorming van de energiepremies

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, in 2014 zijn er goed 100.000 energiepremies uitgekeerd aan verschillende soorten gebruikers/investeerders voor een bedrag van ongeveer 65 miljoen euro. In 2015 is dat gestegen naar ongeveer 125.000 premies voor een bedrag van 90 miljoen euro.

In de eerste zes maanden van 2016 zien we bij de huishoudens een lichte daling, bij de ondernemingen een lichte stijging. We hebben het besluit van de regering over wat er in juni allemaal zal veranderen, in de commissie al uitvoerig besproken. De voorwaarden worden verscherpt want bepaalde technische zaken worden verbeterd. Het wordt ook eenvoudiger en transparanter, bijvoorbeeld voor warmtepompen. Wanneer gaat het in? Is dat in het begin van het jaar, halfweg of zelfs vanaf 1 januari 2018?

Uiteraard moeten er ook nog een heleboel praktische zaken worden beschreven, bijvoorbeeld waaraan iets moet voldoen, wat er op de factuur moet staan, welke certificaten men bij de factuur moet voegen, welke technische documenten men moet toevoegen, hoe de factuur eruit moet zien enzovoort. Dit moet dan worden verwerkt in een ministerieel besluit.

Dat is cruciaal, zowel voor de gebruikers die een beroep willen doen op de premie als voor de distributienetbeheerders die zich moeten organiseren. Minister, ik heb een vraag naar aanleiding van een artikel over de energiepremies voor volgend jaar. Zullen we op tijd klaar zijn? Het is vandaag toch al 17 november.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, ik heb zeer goed nieuws voor u. Het ministerieel besluit is op 10 november ondertekend en is onderweg voor publicatie

in het Staatsblad. De premiehervorming is nu helemaal klaar. De netbeheerders moeten enkel nog een plan van aanpak indienen voor de organisatie van de nieuwe burenpremie. Daar zijn ze bijna mee klaar. Ik hoop dat ik tegen eind deze maand alles heb zodat alles op 1 januari 2017 klaar zal zijn en kan starten.

Het is uiteraard heel belangrijk dat we de bevolking en de Vlamingen zeer goed informeren. Ik reken daarvoor op heel veel mensen, om te beginnen op alle volksvertegenwoordigers, die een heel goed contact hebben met hun kiezers – wat toch zou moeten –, op de burgemeesters, die dat duidelijk zullen maken aan hun inwoners. Ik denk ook aan de installateurs, aan de organisaties die bezig zijn met energie-efficiëntie en met wonen.

Vanaf 1 januari zullen sommige zaken veranderen. Je krijgt een toeslag voor een totaalrenovatie. Je hebt vijf jaar tijd om drie soorten zaken uit te voeren. Je moet isoleren. Er is goed nagedacht over die premies, ze zijn ook toekomstgericht. We moeten een doel halen, en dat zijn de doelstellingen 2020 op het vlak van energie en klimaat.

Maar we moeten verder gaan. In Vlaanderen moeten we nog veel meer isoleren, we kunnen nog veel meer energie-efficiëntie gebruiken. Ik geef dus een boodschap aan iedereen: isoleer liever vandaag dan morgen, stel niet uit wat je vandaag kunt doen. Dit is het moment, er zijn premies, de rentes staan nog altijd laag. Vandaag en in de komende maanden zullen we de grote ommekeer moeten realiseren.

Andries Gryffroy (N-VA): Bedankt voor het antwoord, minister. Bij contactname vanuit de sector heb ik vernomen dat er nogal wat discussie was omtrent de voorwaarden waaraan men moet voldoen om een premie te krijgen voor het installeren van een warmtepomp. Er zou blijkbaar een discussie zijn tussen de administratie en de sector zelf, waarbij de sector nu voor één keer zelf vragende partij was om strengere normeringen en voorwaarden toe te passen dan de administratie had voorgesteld. Is daar dan uiteindelijk ook een beslissing over genomen? Nu de sector voor één keer zelf om een strengere normering vraagt, wordt dat dan ook toegepast?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, de hervorming van de energiepremies wordt al een jaar aangekondigd. Het ministerieel besluit is nu rond. Het moet nu voor iedereen duidelijk worden dat een aantal individuele premies zullen worden afgebouwd in de tijd, dat er hogere premies zullen komen voor diegenen die grondig gaan renoveren en dat er bijkomende sociale maatregelen komen voor kwetsbare doelgroepen. Over dat laatste punt wil ik nog een bijkomende vraag stellen. Dit is de eerste regering met een uitgewerkt energiearmoedeprogramma. Er wordt in bijkomende sociale programma's voorzien voor die kwetsbare doelgroepen. Hoe zult u de kwetsbare doelgroep goed kunnen bereiken?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Mevrouw Taeldeman neemt me de woorden uit de mond. Ik wil er nog iets aan toevoegen, minister. Er is jarenlang gestimuleerd, gesensibiliseerd en er zijn premies toegekend, maar toch blijft er een heel grote groep van woningen in Vlaanderen zonder dakisolatie, zonder muurisolatie, met beperkte glasisolatie, zonder dubbel glas. Wat doet u met de groep van mensen die op dat vlak niet beweegt?

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Nu de nieuwe premies eraan komen, is het van cruciaal belang om de mensen goed te informeren. Ik denk dat u daar een stap verder in

kunt gaan, minister. U bent een crack in het bedenken van plannen: het windplan, het zonneplan. Misschien moet er ook een 'ontzorgingsplan' komen – maar dan met een iets flitstender naam, die u kunt bedenken – waarin we echt actiepunten formuleren om het de mensen zo gemakkelijk mogelijk te maken om een beroep te kunnen doen op die premies. Want wat voor ons misschien eenvoudig is, is dat niet op het terrein. Het is niet evident om heel die administratieve rompslomp te doorlopen of om een loket te vinden waar je informatie kunt vinden.

We moeten nu, nu de hervorming rond is, alles op alles zetten om het voor de mensen zo gemakkelijk mogelijk te maken om te investeren en dat ook met zo weinig mogelijk lasten en administratieve rompslomp te laten gebeuren. Bent u bereid om een dergelijk ontzorgingsplan uit te rollen en op te stellen?

Minister Bart Tommelein: Mevrouw Taeldeman, ik heb vanmorgen in de commissie nog gezegd dat die kwetsbare doelgroepen een zeer belangrijk aandachtspunt vormen. Het energiearmoedeplan heeft 34 heel concrete punten. Ik heb ook begrepen dat niet alleen de kwetsbare doelgroepen, maar ook nog heel wat mensen die het zouden moeten weten, nog altijd geen stappen zetten om kennis te nemen van hun energiefactuur en hun energieverbruik, of om kennis te nemen van het feit dat ze van leverancier kunnen veranderen. Er is dus nog heel wat werk aan de winkel.

Speciaal voor de sociale doelgroepen denk ik dat we de energieconsulenten zullen moeten inzetten. Ik heb daar 1,6 miljoen euro voor vrijgemaakt met de Vlaamse Regering, om opnieuw rond specifieke doelgroepen te werken. Ook de Energiehuizen kunnen we nog meer aan het werk zetten om daar resultaat te bereiken.

Wat de isolatie betreft, mijnheer Danen, kan ik geen groter signaal geven dan vandaag. Als je vandaag nog je isolatie bestelt en een voorschot betaalt, krijg je nog fiscale korting. Als je dat doet na 1 januari 2017, dan valt die fiscale korting weg. Mensen die van plan zijn om te isoleren, moeten het dus nu doen.

We hebben inderdaad een probleem, mijnheer Danen. Ons woningpark is te verouderd. We hebben nog heel wat woningen die niet beantwoorden aan de nodige normen. De vraag is inderdaad of we die in de komende jaren nog massaal kunnen isoleren, en zelfs voor een stuk isoleren. Daarvoor kijk ik nog eens met heel veel aandrang naar mijn collega op het federale niveau, om toch te overwegen om naar een verlaging te gaan bij sloop en nieuwbouw. Ik probeer de federale collega's daar verder warm voor te maken.

Mijnheer Beenders, wat betreft het ontzorgingsplan, ik zal daar inderdaad zeer goed over nadenken en ik zal mijn communicatieve geest daarover laten neerdalen.

Dan kom ik tot de vraag van de heer Gryffroy over die warmtepompen. We wilden niet alleen de premies voor warmtepompen verhogen, want dat is een belangrijk element in ons plan, maar we willen ook alle voorwaarden vereenvoudigen. De technische voorschriften voor de warmtepompen zijn vanaf 1 januari volledig in lijn met de Europese Ecodesignrichtlijn. We stemmen ons dus af op de Europese richtlijn, en dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Er is immers nog veel onduidelijkheid en er zijn nog veel verschillen in de Europese labeling. Standaardisatie is dus goed. Het geeft duidelijkheid en kwaliteitsgaranties aan de consument. Wat ik weet, is dat alle bedrijven hierdoor allemaal met dezelfde spelregels te maken krijgen op de markt. Of het nu strenger of minder streng geworden is, het antwoord daarop moet ik u vanop deze tribune schuldig blijven. Het belangrijkste is dat er voor iedereen gelijke concurrentieregels gelden.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat laatste antwoord lijkt mij onvoldoende. De toekomst zal het uitwijzen, en dat kan heel snel gaan, want techniek verbetert alsmaar. Als we ons nu vastklikken op een voor iedereen gelijk speelveld, maar daardoor te

gemakkelijk de premie geven voor een zeer eenvoudige warmtepomp, dan zitten we over twee of drie jaar nog altijd met diezelfde regels, terwijl intussen de efficiëntie van warmtepompen zal verbeteren. Dan zou ik het spijtig vinden dat, nu de sector zelf om een strengere reglementering vroeg, u zou gekozen hebben voor de door de administratie voorgestelde, weliswaar voor iedereen gelijke, maar minder efficiënte oplossing. Ik zou dat een gemiste kans vinden.

Minister, u verwijst naar het federaal beleid in verband met de nieuwbouw. U weet dat daar ook duidelijke Europese regels voor zijn, dat we het tarief van 6 procent niet kunnen veralgemenen en dat we moeten werken met duidelijke geografische afbakeningen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom Van Grieken aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het zogenaamde Pietenpact en de reactie van de minister op het standpunt van het Minderhedenforum

De voorzitter: De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Over drie weken is het zover: dan komt de goedheilig man met de witte baard en zijn zwart geschminkte vriend naar ons land om de kinderen pakjes te brengen. De kinderen kijken daar wekenlang, zo niet maandenlang naar uit. Toch vonden bepaalde mensen het nodig om dit onschuldige kinderfeest te verpesten omdat er racistische elementen in zouden zitten. Zo kwam de vzw deBuren, die subsidies krijgt van de Vlaamse Regering, op de proppen met het Pietenpact: we mogen niet langer spreken van een Zwarte Piet, het moeten allemaal roetveegpieten worden. Voor sommigen, en meer bepaald voor één iemand en één organisatie, gaat zelfs dat nog niet ver genoeg, namelijk voor het Minderhedenforum, dat – als ik goed ben ingelicht – ongeveer 2 miljoen euro aan subsidies ontvangt van de Vlaamse Regering, en voor Wouter Van Bellingen. Hij zag zijn kans schoon om in de spotlights te staan. Het moet me van het hart: welke verknipte geest moet je hebben om zulk een kinderfeest te willen verzieken?

Minister, daarom was ik blij met uw uitspraken in de pers dat het Minderhedenforum geen Vlaams geld meer zou krijgen om die Zwarte Pietenonzin nog te verkopen. Kortom, hoe gaat u de heer Van Bellingen in de zak steken en hoe gaat u die zeurpieten van het Minderhedenforum op droog zaad zetten?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, collega's, ik blijf het erg jammer vinden dat we al drie dagen bezig zijn met iets dat niet leeft in Vlaanderen. Dat is een non-debat. Dat zeg ik niet alleen, dat zeggen ook mensen met een migratieachtergrond.

Ik kan natuurlijk niet in uw naam spreken, maar toen ik kind was, en ook mijn eigen kinderen, hebben nooit of nooit een link gelegd tussen Zwarte Piet en slavernij en onderdrukking en racisme en dergelijke. Ik vind het heel jammer dat in de aanloop naar een leuk kinderfeest dat al zo lang een traditie is en tot ons Vlaams cultureel erfgoed behoort, het feest behoorlijk verpest wordt.

Het is nu halfvier. Ik hoop dat er niet te veel kinderen mee kijken die nog in Sinterklaas geloven, want dat zou echt wel erg zijn. *(Opmerkingen. Gelach)*

Nee, naar Villa Politica zullen ze wel niet kijken. Laat ons hopen dat ze een betere bezigheid hebben.

In alle ernst, racisme en discriminatie bestaan, maar ik vrees dat de ernst daarvan wordt ondermijnd door debatten als dit, door een non-debat over Zwarte Piet die ondergeschikt zou zijn aan Sinterklaas en een slaaf is en dergelijke. Waarom vind ik dat zo erg? Omdat er wel degelijk slachtoffers bestaan van racisme en discriminatie in onze multiculturele samenleving. Ik vind dat ontzettend jammer. Ik vind dat dit non-debat de slachtoffers van racisme en discriminatie absoluut niet ten goede komt.

Ik kan u nog meegeven, mijnheer Van Grieken, dat het Minderhedenforum sinds een decreet van 2009 is aangeduid als belangenbehartiger van de etnisch-culturele minderheden, en ik in dit debat echt niet de indruk krijg dat de achterban van het Minderhedenforum dit steunt. Ik hoor dat, ik lees dat en ik zie dat. Allerlei mensen met een migratieachtergrond zeggen dat ze hier nooit van hun leven enig probleem van gemaakt hebben.

Ik kom tot uw eigenlijke vraag. Het forum krijgt subsidies vanuit verschillende bevoegdheden, maar dat is niet zo relevant in dit debat. Het forum moet natuurlijk een achterban vertegenwoordigen en doet dat in dezen niet. Daar ben ik van overtuigd als ik de reacties hoor en zie. Dus denk ik dat we een probleem hebben. Ik heb ook vernomen in de media dat de heer Van Bellingen mij heel dringend graag wil spreken. Dat is ongeveer twee dagen geleden, en ik heb nog altijd niets gehoord. Ik ben nog in blijde afwachting wat dat betreft. Ik zeg u heel duidelijk: de taak van het Minderhedenforum staat heel duidelijk omschreven in het decreet van 2009. De belangen van de achterban worden hiermee niet behartigd.

Voorzitter, ik wil nog een warm pleidooi houden in dit parlement om dit debat te stoppen zodat we Sinterklaas, een kinderfeest, kunnen behouden. Laat ons in godsnaam stoppen met het zoveelste debat om van elke Vlaming per definitie een racist te maken, want dat is niet zo. (*Applaus bij de N-VA*)

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Ik weet niet waarom u applaudisseert, want mijn vraag is niet beantwoord. U hebt in de pers verklaard dat u de subsidiekraan gaat toedraaien: 'het Minderhedenforum krijgt geen geld meer om Zwarte Pietenonzin te verkopen'.

Minister Liesbeth Homans: Geen geld.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Geen geld, maar momenteel krijgen zij nog steeds 2 miljoen euro. U hebt terecht aangegeven dat het Minderhedenforum geld krijgt in het kader van het integratieproject. Het is niet de eerste farce van de heer Van Bellingen. Hij gaf de echte onderliggende reden voor de moslim-terreur en de aanslagen hier: het was onze schuld. De nieuwkomersverklaringen, daar was hij ook tegen, dat zou stigmatiserend zijn. Nederlands leren als voorwaarde voor een sociale woning vond hij ook een slecht idee.

Toen minister Gatz vorig jaar zelfde tijd zijn gezicht zwart had geschminkt, was u ook al aan het roepen. U doet stoere verklaringen in de pers maar in de praktijk verandert er niets. Het is een beetje zoals uw partijvoorzitter, die het ook opneemt voor Zwarte Piet maar tegelijk in zijn stad een hoop veegpieten heeft rondlopen die niets met Zwarte Piet te maken hebben. Mijn tweede vraag is dan ook klaar en duidelijk: het Minderhedenforum krijgt subsidies in het kader van de integratie. Bent u ervan overtuigd en hebt u garanties dat zij die middelen goed inzetten om de integratie te bevorderen of zijn ze er alleen maar om de boel te verzieken?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Dat Sinterklaas een kinderfeest is, daar zijn we het over eens. Tradities evolueren en tradities moeten worden gekoesterd. Dat zijn twee aspecten daarvan.

Mijn vraag gaat vooral over het middenveld. In Vlaanderen is er nood aan een kritisch middenveld. Niet elk schot dat gelost wordt, is een schot in de roos, maar dat neemt niet weg dat we er vertrouwen in moeten blijven hebben dat er kritische stemmen in heel diverse beleidsdomeinen gehoord kunnen worden. Het signaal dat ik wil geven namens mijn fractie is dat we organisaties niet op een of andere uitspraak moeten afrekenen, maar vertrouwen moeten hebben in het middenveld, dat ook zijn stem moet kunnen laten horen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Van Grieken, als heel dat debat al één iets goeds zou hebben opgeleverd, als dat al het geval is, dan is het dat het duidelijk is dat er in Vlaanderen een heel grote consensus over is dat de figuur van Zwarte Piet niets, maar dan ook niets met racisme te maken heeft. Ik kan me in die zin volmondig aansluiten bij de woorden van de minister: een Pietenpact is een oplossing voor een probleem dat helemaal niet bestaat. Het heeft waarschijnlijk zelfs een tegengesteld effect gehad dan wat het had bedoeld.

Ik roep vooral op om een kinderfeest een kinderfeest te laten. Laten we dit onzalige debat eindelijk achter ons laten, want voor kinderen is het absoluut niet meer leuk. (*Applaus bij de N-VA*)

Minister Liesbeth Homans: Het zal u niet verbazen dat ik me volmondig bij de woorden van de fractieleider van mijn eigen partij aansluit. Voor alle duidelijkheid: de polemieek is niet gestart door het Minderhedenforum, maar door deBuren. U hebt dat ook gezegd.

Ik ben niet van plan om een absolute polemieek met de heer Van Bellingen aan te gaan. Decretaal zijn in 2009 bepaalde opdrachten toegekend. We moeten goed bewaken dat die opdrachten, bijvoorbeeld de verdediging van de belangen van de achterban, goed worden behartigd en worden uitgevoerd.

Mijnheer Van Grieken, voor alle duidelijkheid, ik heb heel duidelijk gezegd in de media, en u mag dat erop nalezen: "Ik geef geen subsidies om onzin over Zwarte Piet uit te kramen." Dat is iets anders dan: 'ik geef geen subsidies meer'. Dat is toch wel een kleine nuance. Wij hebben wel in 2009 in een decreet heel duidelijk bepaald waaraan die subsidies moeten worden besteed. Ik sta heel open voor een gesprek met mijnheer Van Bellingen om te horen of hij me een goede uitleg kan geven waarom hij dit heeft gedaan. Als hij dat niet kan, dan hebben we inderdaad een probleem en dan moeten we het decreet van 2009 eventueel bekijken.

Nogmaals, collega's, ik sluit me aan bij de fractievoorzitter van mijn eigen partij: laten we deze polemieek nu stoppen. Laten we stoppen met van elke Vlaming een racist te maken, zeker in de aanloop van het feest dat wij allemaal hebben meegemaakt als een leuk feest, een feest voor kinderen dat alleen gepaard gaat met blijheid in plaats van elke keer verzuurde, opgeklopte debatten te voeren die helemaal niet leven in onze Vlaamse samenleving.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Minister, ik ben het deels met u eens dat wel of niet Zwarte Piet een non-discussie is en geen debat waard is, maar het is wel mijn recht als parlementslid om u te ondervragen. Ik heb er een fundamenteel probleem mee dat u stoere verklaringen doet in de pers, maar dat uw beleid helemaal iets anders is. Ik heb problemen met de burgemeester die het opneemt voor Zwarte Piet, maar in de praktijk roetveegpieten inzet. Ik heb een probleem met een beleid dat niet alleen uw beleid is, maar het beleid van heel uw partij, van veel woorden, maar eigenlijk geen daden. De bevolking moet besparen en betalen, maar linkse hobbyclubs zoals het Minderhedenforum blijven maar subsidies krijgen. Ik heb een voorstel: stuur die zeurpiet van een Wouter

Van Bellingen met de stoomboot naar Spanje terug en maak van Zwarte Piet het hoofd van het Minderhedenforum. Die kindervriend heeft meer gezond verstand en het zal op zijn minst leuk zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de ambitienota van de overkappingsintendant voor de Antwerpse ring

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de ambitienota van de overkappingsintendant voor de Antwerpse ring

ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de ambitienota van de overkappingsintendant voor de Antwerpse ring

ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de ambitienota van de overkappingsintendant voor de Antwerpse ring

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Voorzitter, collega's, minister, ik ben heel blij. Ik wil vandaag mijn blijheid delen met heel dit parlement. Om uit te leggen waarom ik blij ben, heb ik twee publicaties mee. De eerste publicatie is een brochure uit 2005: 'Ringpark. De Knoop'. Die heb ik zelf nog gemaakt samen met medestanders van 'Borgerhoudt van mensen', een buurtvereniging uit Borgerhout. De kleine, bescheiden brochure gaat over de noodzaak van de overkapping van de ring in Antwerpen. Nu zijn we tien jaar verder. StRaten-generaal heeft daarop voortgewerkt, Ademloos heeft daarop voortgewerkt, Ringland heeft daarop voortgewerkt. En nu ook de intendant. Er is nu een nieuwe publicatie, iets dikker en iets meer onderbouwd: 'Over de ring', de ambitienota van de leefbaarheids-intendant van Antwerpen. En wat is daar nu zo belangrijk en bijzonder aan? De intendant argumenteert dat de overkapping van de Antwerpse ring een noodzaak is. Hij zegt dus niet dat het wenselijk of nuttig is. Neen, het is een noodzaak voor de leefbaarheid en ook voor de economische ontwikkeling in Antwerpen. Ik ben dus blij dat nu ook de Vlaamse Regering en het stadsbestuur zich daarachter hebben geschaard.

Er is een brede consensus over de noodzaak van de overkapping van de ring. Maar er is ook nog een debat. Dat debat zullen we moeten uitklaren vooraleer we eraan kunnen beginnen. Dat debat gaat over hoe we dat zullen realiseren. Minister, u wilt dat combineren met de nieuwe Scheldekruising, het BAM-tracé. Daar gaat het debat over. Ringland, Ademloos en stRaten-generaal hebben grote problemen met dat tracé. Zij hebben daar gegronde redenen voor. Die argumenten betreffen de mobiliteit. Hoe gaan we de files oplossen, en kan het BAM-tracé daar de beste kaarten voorleggen? Als je het combineert met de A102, eigenlijk niet. Maar het gaat ook over ruimte: het BAM-tracé neemt heel wat ruimte in en is daardoor minder overkapbaar. Dat conflict moet nog opgelost worden.

Minister, hoe open staat u ten overstaan van dat debat? Er is een volksraadpleging in opbouw. Als de volksraadpleging in Antwerpen zou plaatsvinden en men zou tegen het BAM-tracé kiezen, bent u dan bereid om naar de Antwerpenaar te luisteren?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, de ambitienota van de intendant is een omvangrijk document. Het is de neerslag van consultaties met ruim tweehonderd verschillende belangengroepen en individuen. Er is een hele hoop studiewerk verricht over de kostprijs van de overkapping van de ring en over de manier waarop die overkapping kan aansluiten bij mobiliteitsoplossingen. Er is grote vooruitgang geboekt in het verzoenen van tegengestelde opinies over het zuidelijke deel van de ring. Daar is er inderdaad een brede consensus over de overkapping. Het noordelijke tracé moet nog verder afgewerkt worden.

Minister, denkt u dat de ambitienota van de intendant kan zorgen voor voldoende draagvlak voor de overkapping van de ring en voor de mobiliteitsoplossing?

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, er is hier al heel veel van gedachten gewisseld over het dossier van de Oosterweelverbinding. Dat was in een periode dat er veel voorstellingen zijn geweest en dat er coalities daarover zijn gewisseld. Maar belangrijk is ook dat op een bepaald moment de Vlaamse Regering en u een intendant hebben aangesteld die de voorbije tien maanden hard heeft gewerkt. Hij tracht op een goede manier heel wat tegenstellingen op te lossen. De wijze waarop die man te werk gaat, vind ik schitterend. Het pijnpunt Sint-Annabos, waarmee Ademloos is gestart, wordt gevrijwaard door een oplossing die mede door het Gemeentelijk Havenbedrijf wordt aangedragen. De Hollandse Knoop was een groot probleem en met de Deurnese Tuinen brengt de intendant ook hier een oplossing naar voren.

Minister, er zou nu een belangrijk signaal moeten worden gegeven om draagvlak te creëren bij de bevolking en bij de actiegroepen, waarbij wij zeggen dat wij deze ambitienota au sérieux nemen. Minister, hoe gaat u ervoor zorgen dat alle neuzen in dezelfde richting wijzen? Dat is op dit moment nog niet het geval.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, de intendant heeft een knap werkstuk afgeleverd. Er werd de afgelopen dagen enthousiast gereageerd op zijn ambitie. Wie is er nu tegen om van de Antwerpse regio de meest leefbare en de meest aantrekkelijke en bereikbare regio te maken? Men kan daar toch niets op tegen hebben? Er is veel aandacht gegaan naar het budget dat hiervoor nodig is: 9 miljard euro. Dat is niet meteen te realiseren.

Hij heeft twee dingen gezegd die wat ondergesneeuwd geraakt zijn. Ten eerste, de overkapping zal maar lukken als je het autoverkeer van de ring haalt, de modal shift dus. Ten tweede zegt hij dat verschillende kampen wat water bij de wijn zullen moeten doen en dat er voortschrijdend inzicht zal moeten komen. Hij zou tegen januari willen nagaan hoe het verkeer op de ring beter kan worden georganiseerd.

Minister, er zijn voorafgaande noodzakelijke voorwaarden, meer bepaald de modal shift en een duidelijke omslag naar een fiftyfiftyopdeling, dus meer mensen op het openbaar vervoer en meer mensen op de fiets. Wilt u dat realiseren door nu al stappen te zetten en dat te budgetteren? Staat u nog open voor bijstellingen op het vlak van de organisatie van het verkeer op de ring, dat wil dus zeggen op vlak van infrastructuur en het tracé?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal mijn antwoord opdelen in drie delen: het draagvlak, de modal shift en het tracé.

Toen ik als nieuwbakken minister na de regeringsonderhandeling thuiskwam en aan mijn vrouw zei: 'voor u staat de nieuwe minister van Mobiliteit', zei ze: 'oei, Oosterweel'. De moed had ik al wat in de schoenen, want dit werd altijd geduid als een 'shitdossier'. We zijn er echter in geslaagd om molensteen na molensteen weg te halen door steeds te luisteren, samen te werken en op te lossen. We hebben verschillende dossiers stap voor stap aangepakt. De brug is een tunnel geworden. Vervolgens was er de vraag met betrekking tot het viaduct van Merksem. Er was de Noriantfactuur en de dading die we hebben gesloten. Er was ook de vraag met betrekking tot de Damwijk en de verlenging van de tunnel onder het Albertkanaal. We hebben dat opgelost en zijn daarin meegegaan.

De overkapping van de Oosterweelverbinding werd opgeworpen. Ook daar werd het ontwerp aangepast zodat de Oosterweelverbinding kan worden overkapt. Bij de discussie over de financiering hebben we heel duidelijk gezegd dat de Vlaamse Regering het engagement wil nemen om te zorgen voor de financiering. We hebben dan de discussie gehad over het Sint-Annabos dat voor een deel dreigde te verdwijnen. Dat hebben we opgelost, want de baggerspecie zal ergens anders worden gedumpt. Het wordt volledig gevrijwaard en het wordt zelfs een beter bos. Er was ook de discussie over de overkapping. Daarvoor hebben we de intendant aangeduid die met een rapport is gekomen. Tot slot was er ook de discussie over het verkeerssysteem op de zuidelijke ring. Ook daar hebben we gezegd dat we willen samenwerken. We brengen iedereen rond de tafel om dat samen te bestuderen, ook onder leiding van de intendant.

We hebben verschillende stappen gezet om de molenstenen, de obstakels weg te nemen, altijd met de focus op datgene wat ons bindt in plaats van op wat ons scheidt. Het doel is de combinatie tussen enerzijds meer mobiliteit en anderzijds betere leefbaarheid. Dat is wat in de ambitiesnota staat die op tafel ligt. Wat we hebben beloofd, ligt vandaag op tafel.

We zijn al bezig met de modal shift. Er zitten absoluut goede elementen in. Ik stond er in het begin ook stom van wat allemaal in dat masterplan vervat zit en wat we eigenlijk vergeten zijn te communiceren. Het gaat namelijk om 16 kilometer weginfrastructuur, 24 kilometer traminfrastructuur, 60 kilometer fietsinfrastructuur, 30 hectare groen en 39 hectare extra bos. Dat is het masterplan. Dat gaat niet in eerste instantie over het beton over de weg. Het gaat net over de modal shift, want dat zijn de verhoudingen. Dat zit er allemaal in en we maken er werk van. Er worden ook centen voor uitgetrokken. Voor de slimme kilometerheffing steek ik mijn nek ver uit. Wat het spoor betreft, hebben we voorlopig in het kader van het voorliggende vervoersplan binnengehaald dat er voor Antwerpen drie nieuwe lijnen komen in december 2016. In december 2017 komen er extra lijnen bij of extra capaciteit op bijvoorbeeld de lijn Gent-Antwerpen en Boom-Puurs.

Bovendien wordt het bedrag dat in het kader van de Oosterweelverbinding was toegekend aan de stad en de haven, geheroriënteerd. De haven zet nu in op een project rond waterbussen en de stad maakt werk van park-and-rides, echte parkeertorens op Linkeroever, ook in het kader van de Noorderlijn. Dat is wat er allemaal in zit in het kader van de modal shift.

Het derde luik is het tracé. Ik heb u geschetst welke tegemoetkomingen wij allemaal hebben gedaan, stap voor stap, door te luisteren, door samen te werken en op te lossen. U zegt: 'Dat is niet genoeg. Ook het tracé moet wijzigen. Het Oosterweeltracé moet wijken voor een Noordtracé.' Wel, zelfs al zou ik willen, ik zou niet kunnen. Men heeft dat nu toch wel afdoende bestudeerd. Er is 10 miljoen euro gespendeerd aan studiekosten, onder andere aan een milieueffectenrapportering van 5000 bladzijden. Er is een maatschappelijke kosten-batenanalyse en ook een ruimtelijk veiligheidsrapport. Dat is jaren werk. De Oosterweelverbinding is daar als beste tracé uit gekomen, ten aanzien van verschillende aspecten.

Ik heb dat niet zelf gekozen. Ik weet dat niet. Ik ben daarvoor niet verstandig genoeg. Het is beslist op basis van al die rapporten waarvoor wij 2 miljoen euro hebben uitgegeven. We kunnen dat niet allemaal in de vuilnisbak gooien en vervolgens alles opnieuw vier jaar in de tijd slaan zodat we nog eens vier jaar langer moeten wachten op een aanpak voor opnieuw een ander tracé. We zijn zo al van tracé naar tracé, van plan naar plan gesprongen. En uiteindelijk gebeurt er niets. Dat moet dus stoppen, het is tijd om te schoppen.

In Antwerpen is men nu al vijftien jaar bezig met die tracédiscussie. Men is dat gewoon. Uiteindelijk weet men niet meer waarom. Van al die bestudeerde aspecten komt het Oosterweeldossier er als beste uit. Daarover waren we het, ook in de Vlaamse Regering, over eens.

De ambitienota die nu op tafel ligt, is een duidelijk kompas, niet alleen voor deze regering, maar hopelijk ook voor volgende regeringen. Want het gaat natuurlijk over verschillende regeerperiodes en zelfs verschillende politieke generaties.

We hebben de hand ver uitgereikt en de nek ver uitgestoken. Dit is echt het moment om een oproep te doen voor een 'coalition of the willing', een coalitie van diegenen die willen vooruitgaan. Daarover gaat het. Dat is het aanbod dat we doen.

Ik ben begonnen met het draagvlak en wil daar ook mee eindigen. Het draagvlak geldt niet alleen voor Antwerpen, maar ook voor de rest van Vlaanderen. De rest van Vlaanderen wordt om de oren geslagen met grote bedragen. Het gaat over een verre toekomst, maar wel over grote bedragen. Je kunt de rekker niet eindeloos rekken. Op een bepaald moment springt hij.

We moeten nú ageren. Nú is de tijd. We moeten echt stoppen met te discussiëren en te procederen. Het is tijd om te schoppen. (*Applaus bij de N-VA*)

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, u hebt zonet gedaan wat de N-VA-ministers en andere verantwoordelijken tegenwoordig meer en meer doen, namelijk het betrokken middenveld in Antwerpen bij de vuilnisbelt zetten. (*Opmerkingen*)

U zegt letterlijk: 'De enige reden waarom men nog een debat voert over het tracé, is omdat men dat nu eenmaal gewoon is en niets anders gedaan heeft.' Alle andere argumenten die men heeft, zijn gebaseerd op de studies die gebeurd zijn door Vlaanderen, onder meer het voorlopige MER rond de A102, dat zegt dat het BAM-tracé slechter werkt op het vlak van mobiliteit dan een noordelijker tracé waarop die A102 zou aansluiten.

Het MER dat u citeert, geeft Meccano een voorsprong op het vlak van de leefbaarheid. U gebruikt verkeerde argumenten. U zet alle mensen die betrokken zijn, die kritisch zijn in Antwerpen, die vanuit een enthousiasme mee willen discussiëren, bij de 'unwilling', bij diegenen waarmee u niets te maken wilt hebben. Op de vraag wat u zult doen als Antwerpen voor een tweede keer – want het is al eens gebeurd – het BAM-tracé zou wegstemmen, antwoordt u niet. U zegt: 'Die discussie is volledig afgesloten. Dus als men neen zou stemmen, zullen we daar niet naar luisteren.' U zegt: 'We zullen niet blijven van tracé naar tracé hopen.' Dat is desinformatie. Er is altijd hetzelfde tracé gebruikt. Dat is juist het grote probleem. Dat is de reden waarom er al vijftien jaar een debat is en waarom men nooit tot een consensus is gekomen. De Vlaamse Regering heeft in haar opeenvolgende samenstellingen altijd vastgehouden aan dat tracé.

Ik heb een bijkomende vraag. De minister is ook ver boven zijn tijd gegaan, voorzitter.

De voorzitter: Minister Weyts is niet boven zijn tijd gegaan, mijnheer Vanbesien. Minister Weyts heeft zich keurig aan de acht minuten gehouden. U moet niet zo van die dingen zeggen die niet waar zijn.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik ga een heel korte vraag stellen. Het is veel geld: er wordt gezegd 9 miljard euro. Het huidige masterplan staat op 7,5 miljard euro. U kunt nu niet op één minuut vertellen hoe u dat gaat financieren, maar ik vind dat u zich moet engageren om dit jaar nog naar het parlement te komen met een robuust systeem van financiering voor die overkapping. *(Applaus bij Groen)*

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, het is belangrijk dat u af en toe herhaalt welke evolutie we in dit dossier hebben doorgemaakt. Niemand kan ontkennen dat er een en ander beweegt. Niemand kan ook ontkennen dat er een belangrijk begin van verzoening is gekomen en dat er een draagvlak gezocht wordt. In welke mate dat al bereikt is, is zeer de vraag. Er zijn inderdaad een paar heikele punten. Ik heb specifiek geen vragen gesteld over de techniciteit, want daarom hebben we nu net een intendant geïnstalleerd, om niet weer in het parlement te lopen bakkeleien over wie het grootste technische gelijk heeft. Laat die man alstublieft zijn werk doen.

Er is natuurlijk nog een grote vraag over het noordelijk tracé. Daarom is mijn oproep de volgende, minister. Gisteren is in Maastricht een fantastisch project van ondertunneling van de ringweg ingehuldigd. Het wordt binnenkort volledig geopend. Daar is het op tien jaar geklaard. Wij zijn al twintig jaar aan het bakkeleien, maar we hebben met deze regering wel het geweer van schouder veranderd. Is het mogelijk, om het succes van de ingeslagen weg te maximaliseren, om alle alternatieve tracés op gelijkwaardige voet te laten berekenen zodat dit soort technische discussies gewoon objectief uitgeklaard kan worden? Zo kan de intendant van het zuiden tot het noorden en van het noorden van Antwerpen tot in het zuiden en tot in Brussel draagvlak en verzoening vinden.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, bij de Antwerpenaar die een regelmatig gebruiker is van de kleine ring, is er draagvlak om te starten met de werken. Bij de mensen die wat verder wonen, groeit het besef zienderogen en is men steeds meer vragende partij voor bijkomende maatregelen. Mensen die me vroeger aanspraken en zegden dat er geen tram moest worden gerealiseerd, zijn nu vragende partij voor bijkomende tramverbindingen. Dat draagvlak groeit.

Minister, het volgende is van belang. U hebt een opdracht gegeven aan de intendant. De intendant heeft belangrijk werk gedaan. Hij heeft de actiegroepen betrokken. Zal in de toekomst de consensus, waar nog verder aan moet worden gewerkt zodat de neuzen in dezelfde richting komen, bestendig kunnen worden? Het is van belang dat op die manier de schop in de grond kan worden gezet, iets waar u zelf voor hebt gepleit, zodat we niet worden geconfronteerd met een referendum of procedures voor de Raad van State. Ik hoop dat u binnenkort komt zeggen: 'Mijnheer de Kort, ik heb dat opgelost.' *(Applaus bij CD&V)*

Yasmine Kherbache (sp·a): Minister, u hebt duidelijk niet geluisterd naar wat de intendant heeft gezegd: 'Vertrek niet van uw eigen grote gelijk en durf de feiten onder ogen zien.' U verwijst naar de openbaarvervoerprojecten die in het masterplan zijn opgenomen. Die zijn tien jaar geleden beslist en zijn nu inderdaad in uitvoering. Maar de intendant zegt: 'Dat is niet genoeg.' Als we geen werk maken van meer investeringen op dat vlak, dan gaan we files overkappen. Ik denk niet dat het de bedoeling is om een miljardenproject te lanceren om dat als resultaat te hebben.

Minister, mijn vraag is: bent u bereid die vraag van de intendant ter harte te nemen en het voortschrijdend inzicht mee te nemen en bijvoorbeeld na te

denken over een verlenging van tramlijnen in plaats van te vragen van de mensen om eerst in de file te staan en dan over te stappen op een tram? Bent u bereid de lijnen door te trekken naar Ranst en naar Brasschaat? Wilt u dat nu als eerste stap doen, omdat het zo noodzakelijk is om te komen tot een oplossing van het mobiliteitsprobleem op de ring?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Mijnheer Vanbesien, het moet toch echt gigantisch vermoeiend zijn om bijna als enige constant te blijven focussen op dat conflict. Opnieuw begint u over de inferieure tracékeuze, zoals u het voorstaat. Opnieuw begint u te dreigen met volksraadplegingen. Is het nu zo moeilijk om wat er voorligt, te omarmen en te kijken naar wat er ligt, namelijk een oplossing voor de files, een overkappingsplan en een groeiend draagvlak? Voor de eerste keer maken we dat mee! 9 miljard euro wil men er op termijn in gaan investeren. Weet u dat dat de rest van Vlaanderen de ogen uitsteekt? Als we nu geen eieren voor ons geld kiezen, dan eindigen we in Antwerpen met niets! Wilt u dat als verantwoordelijkheid hebben? *(Applaus bij de meerderheid)*

Nog iets positief aan het adres van u, minister. De intendant leverde schitterend werk. Het zou jammer zijn als zijn taak eind dit jaar word beëindigd. Overweegt u een verlenging? En wat zijn uw concrete stappen om deze prachtige ambitienota op korte termijn te kunnen realiseren?

Minister Ben Weyts: De intendant krijgt alle ruimte om in alle rust zijn werk voort te zetten – ook om werk te maken van wat hij heeft voorgesteld inzake de werkgemeenschap, zodat de actiegroepen en dergelijke worden betrokken bij de verfijning en uitwerking van wat hij voorstelt. Zijn contract loopt tot eind 2017. Ik ben bereid om te onderzoeken of zijn contract kan worden verlengd. In het contract is de mogelijkheid om dat te doen opgenomen. Dat zou moeten toestaan dat de intendant een rol opneemt bij de begeleiding van het een en het ander, ook van de werken zelf.

Al in december wordt een oproep naar de vijf segmenten die hij heeft gedefinieerd, bekendgemaakt. De topbureaus wordt gevraagd voorstellen over te maken. Er wordt een dialoog met de wijken aangegaan, zodat duidelijk wordt wat kan worden ondernomen op en naast die overkapping. Op basis daarvan kan worden beslist wat eerst moet worden aangepakt – wat dringend is, en waarover in de wijk een consensus bestaat. We vorderen dus. Wij willen oplossingen, maar u, mijnheer Van Besien, wilt obstakels. Wij willen consensus, u wilt vooral conflict. Wij willen een spade in de grond, u wilt stokken in de wielen. Nu dit werkstuk er is, en na de mediacommotie, wordt het tijd dat het vooruitgaat. *(Applaus bij de N-VA)*

Wouter Vanbesien (Groen): Mevrouw De Ridder, u vraagt of het niet vermoeiend is om dit debat te blijven voeren. Ik heb energie genoeg. En weet u waar ik mijn energie haal? Het zal nooit te vermoeiend zijn om te vechten voor gezonde lucht en goede, kwaliteitsvolle ruimte in Antwerpen. Ik doe dat samen met de mensen van Antwerpen. Samen met de mensen die acht jaar geleden al het BAM-tracé hebben weggestemd. Ik ben heel blij met de ambitie om te overkappen. Al tien jaar geleden had ik het erover. Laat ons dus samenwerken, want anders zal het niet lukken. Om het samen te kunnen doen, minister, zult u de openheid moeten opbrengen om alle aspecten ter discussie te stellen. U zult dan uw BAM-fixatie moeten opgeven. Als dat lukt, zullen we samen en wel snel de eerste spade in de grond kunnen steken. *(Applaus bij Groen. Opmerkingen van Annick De Ridder)*

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mevrouw De Ridder en mijnheer Van Besien, ik denk dat het nu net niet de bedoeling is om het debat over dit project

op die manier te gaan voeren. Ik heb u goed beluisterd, minister. Ik zeg het misschien voor de honderdste keer, collega's – ook ten behoeve van die van buiten Antwerpen. Het grote belang van dit dossier is niet alleen dat we een groot infrastructuurproject koppelen aan meer leefbaarheid, maar ook de manier waarop wij beslissingen kunnen nemen is de inzet. Beslissingen die we in de toekomst zullen moeten nemen mét draagvlakoverleg, met de burgers, waarbij het dossier wordt geobjectiveerd en we met de hulp van burgers de beste oplossingen kiezen. Dat is de manier waarop we in de toekomst infrastructuurprojecten moeten realiseren. Wie dat niet ziet, is ziende blind en zal hier over twintig jaar nog discussiëren over het tracé. *(Applaus bij Open Vld)*

Dirk de Kort (CD&V): Collega's, misschien stellen we de zaken in de aanloop naar verkiezingen wat scherper, maar onze taak hier bestaat er toch hoofdzakelijk in om te verbinden. Dat is wat we met dit dossier moeten doen: een consensus zoeken, samen met de Antwerpenaren en de actiegroepen. Als dat is gebeurd, kunnen we Vlaanderen vragen om voor dit project – dat belangrijk is voor Antwerpen, maar ook voor Vlaanderen en Europa – die investering van 9 miljard euro, gedragen door verschillende generaties, vrij te geven.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, u hebt tot tweemaal toe niet geantwoord op mijn vraag, het is duidelijk dat u op korte termijn geen werk wilt maken van een doortastende aanpak van de files. En op die manier hypothekeert u ook de totaaloplossing. Zonder die fundamentele eerste stappen, die wel realistisch zijn en die u wel kunt budgetteren, zult u die ambitie die we blijkbaar allemaal delen, niet realiseren. Ik hoop dat u op dat vlak wel naar die intendant zult luisteren en dat u die stap alsnog zult zetten.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de aanpak van het fileleed op de E313

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, ik wil me niet moeien met uw privéleven maar toen uw echtgenote twee jaar geleden misschien wat ongelukkig was toen u minister van Mobiliteit en Openbare Werken werd, hebt u haar misschien getroost door te zeggen dat u er zelf voor kunt zorgen dat u 's avonds vroeger thuis bent en 's morgens later kunt vertrekken. Ik zeg niet dat u dat hebt gezegd maar indien u dat hebt gedaan, dan zal ze de afgelopen jaren toch al meermaals op haar uurwerk hebben gekeken toen u thuiskwam. Hoe we het draaien of keren, we zijn langzamerhand aan het wennen aan files, en dan zeker op dagen als vandaag. Ik wil er nog een andere dag uitpikken, namelijk afgelopen maandag, toen door twee ongevallen ter hoogte van Wommelgem de E34 en de E313 zodanig toeslibden dat bestuurders meer dan drie uur onderweg waren richting Limburg en Antwerpen.

We hebben het daarnet gehad over Oosterweel maar ik wil dat debat niet heropenen. Wat de E313 betreft, wordt vanuit Limburg en vanuit de Antwerpse Kempen gepleit voor een oplossing. Maar de E313 is vooral ook een belangrijke ontsluiting van de Antwerpse haven naar het Ruhrgebied. In 2015 heb ik u bevraagd over de E313 en toen antwoordde u dat u eerst in Ranst het aantal rijstroken van drie naar vier wilde brengen. In september had u het over spitsstroken tussen Beringen en Lummen maar mijn vraag is of het ook uw intentie is om de E313 uiteindelijk op tweemaal drie rijstroken te brengen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor alle duidelijkheid: het ongeval waarvan sprake deed zich voor ter hoogte van Wommelgem rond 6 uur 's ochtends. Twee vrachtwagens waren met elkaar in conflict gekomen, met een file tot gevolg. Die file en de takeling waren opgelost rond 7.15 uur, dat ging dus redelijk snel. Net op die plaats zijn er tweemaal drie rijstroken, en daarnaast dan nog een busstrook. Als u dus vraagt of het uitbreiden tot tweemaal drie rijstroken een oplossing is voor dat ongeval, dan kan ik daar alleen maar negatief op antwoorden want net op die plaats zijn er drie rijstroken.

We hebben dit debat al gevoerd in 2014, naar aanleiding van een vraag van de heer Van Miert, waarbij u zei dat het louter verbreden van de snelweg betekent dat de file korter maar ook breder wordt en dus in feite even groot, en dat is juist. Het grootste probleem van de E313 is dat op een bepaald moment de E313 en de E34 samenkomen. Dat zijn twee autosnelwegen met tweemaal twee rijstroken die samenkomen op tweemaal drie rijstroken, en dat is de flessenhals. Als we op de rest van de E313 tweemaal drie rijstroken zouden maken, dan staan we sneller aan die flessenhals, maar zullen we er waarschijnlijk sneller en met meer wagens staan.

Dat is dus het belangrijkste. We gaan dus het stuk tussen Ranst en Wommelgem aanpakken. Er loopt ook een milieu-effectenrapportering. Ik hoop – en ik heb me geïnformeerd bij de cel-MER – dat die eind dit jaar is afgerond. Op het tracé dat u beschrijft, namelijk van Lummen tot Ranst, doen we ook ingrepen. We zorgen voor een spitsstrook tussen Lummen en Beringen-Paal. We pakken ook twee afritten – Beringen en Wommelgem – aan waar er een probleem van een terugslag is. Er ontstaan files aan die afritten, waardoor er een terugslageffect is en er zich een file vormt tot op de E313.

We zijn dus met die zaken bezig. Wat de flessenhals betreft, hoop ik snel tot een conclusie te komen in het kader van de MER.

Lode Ceysens (CD&V): Minister, ik wil met veel plezier antwoorden op uw antwoord. Inderdaad, de E313 enkel verbreden, maakt de file korter maar breder. Het gaat uiteraard over een totaaloplossing. De Oosterweel, de knoop rond Antwerpen, moet een oplossing krijgen. De E313 en E34 tussen Ranst en Antwerpen moeten een oplossing krijgen. Ik wil ook verwijzen naar de tactische studie die daarrond is gemaakt. Die studie zegt heel duidelijk dat er op het traject Ranst-Antwerpen iets moet gebeuren en pleit ook – dacht ik – om te gaan van drie naar vijf rijstroken en de E313 van twee naar drie rijstroken op te waarderen.

We hebben het hier vandaag gehad over Oosterweel. Ongetwijfeld komen we op het tracé Ranst-Antwerpen ook nog problemen tegen. Minister, we moeten proactief werken en nadenken over de twee maal drie rijstroken. Ik ben het er volledig mee eens dat dit niet de volledige oplossing is. Er is een totaaloplossing nodig, maar het is een verkeerde redenering om te wachten tot het probleem zich daar voordoet en dan beginnen te studeren.

Minister, in welke mate bent u bereid om van alle aanbevelingen uit de tactische studie werk te maken? Ik ben me ervan bewust dat enkel de verbreding van de E313 geen oplossing is.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Het ideaal is de vijand van het goede. Wat filebestrijding betreft, moet er naast een performant openbaar vervoer en werken volgens het STOP-principe voor de korte afstanden, absoluut iets gebeuren aan de capaciteit van de wegen. Ik heb dat al meermaals bepleit. Aan de capaciteit is voor de laatste keer iets gebeurd in de eerste helft van de jaren 80 van de vorige

eeuw. Intussen zijn er drie keer meer voertuigen op diezelfde wegen. Naast het openbaar vervoer, naast het STOP-principe, moet dus ook de wegencapaciteit worden vergroot.

Minister, maak er werk van want dit ondergraaft ook het geloof in de slagkracht van de democratie, in het vermogen van de politiek om problemen én aan te pakken én op te lossen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Minister, niemand ontkent dat er enorme files zijn op het traject tussen Limburg en Antwerpen. Zoals u al zei, moet eerst de flessenhals van Antwerpen een oplossing krijgen voor we in dat traject vooruitgang kunnen boeken. Wij in Limburg steunen u volledig in uw aanpak van Oosterweel. De schop mag er zeker in de grond.

Voor het omgekeerde traject van Antwerpen naar Limburg hebt u met de studie rond de quick wins onderzocht welke mogelijkheden er zijn. U zei dat men het traject Lummen-Beringen heeft onderzocht en dat de invoegstroken en de afritten worden aangepakt. Ik vrees dat dit op termijn ook niet genoeg zal zijn. Deze week reed ik nog in de omgekeerde richting van Hasselt naar Antwerpen en vanaf Geel-Oost was er al file tot aan de verkeerswisselaar in Lummen. Zeker wat de quick wins betreft, moet er onmiddellijk worden ingegrepen.

Ik dring er ook op aan om de tactische studie nog eens onder de loep te nemen en na te gaan of er nog andere en betere oplossingen mogelijk zijn.

Minister Ben Weyts: Ik spreek onze Limburgse collega's absoluut niet tegen. Het blijft een werk van lange adem. In de eerste plaats wil ik focussen op wat we kunnen realiseren op korte termijn. Die spitsstrook zit al in de pijplijn, over een afstand van een 8-tal kilometer tussen Lummen en Paal-Beringen. Dat is een serieuze investering van 4 miljoen euro. Eind 2017 willen we daarmee starten.

Met de afrit Beringen en de afrit Wommelgem willen we ook op vrij korte termijn starten. Dat moet in 2017 worden aangepakt. De spitsstroken zetten we in 2017 zeker in de markt, ik weet niet of we dan al kunnen starten met de werken. Voor de afritten moeten we volgend jaar al de schop in de grond kunnen steken.

Lode Ceyssens (CD&V): Infrastructuurwerken zijn werken van lange adem. Dikwijls zijn de werken op zich nog het snelste gerealiseerd. Dat is een reden te meer om vandaag al na te denken over de E313.

Minister, de tactische studie is gemaakt en dat is een goede handleiding om mee voort te werken. De E313 alleen is geen oplossing, die maakt wel deel uit van de oplossing. Als u zegt dat u zo snel mogelijk wilt starten met de Oosterweelverbinding, dat u zo snel mogelijk maatregelen wilt nemen voor de strook van Ranst naar Antwerpen, dan moeten we vandaag minstens al nadenken over hoe we die twee maal drie rijstroken zullen realiseren op de E313. We gaan alleszins blijven vragen om daar engagementen voor te nemen. We moeten niet wachten tot de problemen op ons afkomen, we moeten er vandaag al over nadenken.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.12 uur.*

– De vergadering wordt hervat om 16.24 uur.

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het reglement tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie inzake het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap en houdende andere bepalingen inzake kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs

– 887 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het reglement tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie inzake het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap en houdende andere bepalingen inzake kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 887/1)*

– De artikelen 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten

– 893 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, het regeerakkoord stelt duidelijk dat er alternatieve pistes zullen worden onderzocht voor een meer kleinschalige Design Build Finance Maintain (DBFM). De absolute voorwaarde daarbij was dat de operatie ESR-neutraal diende te zijn. Het antwoord daarop is duidelijk bevestigend, aldus de minister. In het begin van deze regeerperiode werd het Masterplan Scholenbouw opgesteld, dat eveneens verwees naar alternatieve financiering. Onze voorkeur is duidelijk een financiering via reguliere middelen, maar binnen de huidige budgettaire context is dit een verantwoorde keuze.

Onze fractie hoopt vooral dat de DBFM-middelen op termijn niet in mindering zullen worden gebracht van de reguliere wachtlijst. De minister heeft onomwonden gesteld dat het niet de bedoeling is om deze middelen te laten interen op de

reguliere middelen. Ze wenst zeker de twee sporen te behouden. De bedoeling is ook dat er voor de begeleiding van de scholen een projectbureau wordt opgericht, wat uiteraard een goede zaak is. Ik denk dat daarnaast ook de koepels hun scholen zouden moeten bijstaan met technische en juridische ondersteuning, zoals bij Scholen van Morgen. Tot nog toe kregen ze daar ook een vergoeding voor. De minister heeft geantwoord dat daarover nog verdere discussie mogelijk is.

Ik sta heel positief tegenover het multifunctionele gebruik van schoolgebouwen, maar het is niet altijd evident om met derde partners goede afspraken te maken voor een periode van dertig jaar. De minister heeft erop gewezen dat bij deze interpretatie flexibiliteit wenselijk en noodzakelijk is, zodat de verenigingen elkaar kunnen opvolgen, wat uiteraard heel wat soelaas kan bieden op dit vlak.

Onze fractie vindt het logisch dat het overheidssubsidiëringspercentage hetzelfde blijft als bij Scholen van Morgen, namelijk 81,5 procent voor het vrij basis-onderwijs en 71,5 procent voor het vrij secundair onderwijs. Dat is ook nodig om deze operatie voor deze schoolbesturen financieel haalbaar te maken.

Voorzitter, het amendement dat de meerderheid heeft ingediend, heeft betrekking op de eerste paragraaf van artikel 15. De reden hiervoor is dat er in het ontwerp van decreet, dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd voor de begrotingsopmaak 2017 rond was, nog sprake is van een investeringsprogramma van 200 miljoen euro. Bij de begrotingsopmaak heeft de regering echter beslist om 300 miljoen euro uit te trekken voor dit DBFM-investeringsprogramma in schoolinfrastructuur. De oorspronkelijke tekst stelde dat de Vlaamse Regering maximaal 15 miljoen euro per jaar zou vastleggen voor de beschikbaarheidsvergoeding. Het is dan ook logisch dat dit in de gegeven omstandigheden eveneens met de helft wordt verhoogd, tot 22,5 miljoen euro per jaar.

Minister, ik heb nog een bijkomend vraagje naar aanleiding van onze actuele vraag van vorige week. Heeft de federale minister van Pensioenen, of de federale minister van Financiën, reeds met u contact opgenomen in verband met zijn idee om de middelen van de tweede pensioenpijler te investeren in schoolgebouwen?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, minister, beste collega's, dit ontwerp van decreet betreffende DBFM-light, als ik het zo mag omschrijven, is ook voor onze fractie belangrijk, om een aantal redenen. Na de grote operatie inzake DBFM willen we vermijden dat de expertise die in Vlaanderen de afgelopen jaren is opgebouwd, verloren zou gaan.

Ik wil onderstrepen dat we de grote operatie die op dit moment nog volop aan de gang is, tot zeer grote tevredenheid van de schoolbesturen, die met deze nv en deze werkwijze van start zijn gegaan en werken, effectief blijven capteren.

Het is belangrijk omwille van de goesting op het terrein. De goesting op het terrein van schoolbesturen en koepels is groot. Collega's Krekels en Schryvers waren gisteren met mij op een vergadering van onze koepelorganisatie van onderwijs van Vlaamse steden en gemeenten. Daar hebben we het punt behandeld, nog voor er hier vandaag over wordt gestemd. We zijn ons al aan het voorbereiden bij het officieel gesubsidieerd onderwijs. In ieder geval gaan we daar voluit inzetten op wat dit ontwerp van decreet aan mogelijkheden biedt. We zijn al aan het bekijken hoe we dat gaan trekken.

Ik moet op dat vlak de verslaggever wel enigszins corrigeren. In zijn verslag had hij het over percentages van 81,5 en 71,5 procent voor het vrij onderwijs, maar het is effectief voor het vrij en het officieel gesubsidieerd onderwijs. Dat wou ik even rechtzetten. Voor al onze steden en gemeenten is dat geen onbelangrijke mededeling.

Dit ontwerp van decreet is zeker ook belangrijk voor de kleinere inrichtende machten. Het bundelen van het ontwerpen, het bouwen, het financieren en het onderhoud is zeer goed. We weten uit het onderzoek dat het effectief ook een grotere kost is, maar de expertise die ermee gemoeid is om een bouw tot een goed einde te brengen, de kostprijs binnen de perken te houden en vooral de timing te respecteren, is niet te onderschatten. We zien dat die aspecten binnen deze formule echt wel tot hun recht komen.

We pleiten wel voor een goede opvolging. De verslaggever had het in zijn verslag over de moeilijkheden die er kunnen zijn bij het delen van infrastructuur, maar ik trap een open deur in als ik zeg dat het delen van infrastructuur die voor het grootste stuk met publieke gelden gebouwd wordt, cruciaal is. Ik kijk in dat verband ook naar andere Vlaamse beleidsdomeinen, zoals Cultuur, Jeugd en Sport. Daar blijft over de grenzen van de verschillende fracties en partijen heen toch nog enige ongerustheid over, dat dat ook in deze formule niet van bij de start voor iedereen die instapt zo evident is. We merken bijvoorbeeld als scholen hun infrastructuur binnen DBFM willen openstellen, dat er contractueel nogal wat angeltjes zijn en er nogal wat addertjes onder het gras zitten.

Deze nieuwe injectie van 300 miljoen euro moet ook wel grote impact hebben op de bouwsector. We zien bij de grote DBFM dat het effectief wel grote bedrijven uit Vlaanderen zijn die intekenen, maar zij gebruiken heel veel personeel van buiten Vlaanderen en België. Op zich is dat geen probleem, in het kader van het Europese vrije verkeer van personen, maar aan de andere kant hebben we altijd gezegd dat dit soort injecties een versteviging moet zijn voor doelgroepen in Vlaanderen die in de bouwsector zouden kunnen worden tewerkgesteld. Op dat vlak blijven we met bijzondere aandacht kijken naar het effect van deze operatie.

Een laatste punt is veeleer voor een soort derde DBFM-operatie. Wij hopen vanuit onze fractie dat de dko-instellingen en dus ook de steden en gemeenten die daarin investeren, daarin opgenomen worden. De infrastructuur van dko wordt immers – niet alleen vanuit het beleid, maar ook vanop het terrein – nog stiefmoederlijk behandeld.

Voor ons is het duidelijk: als dit ontwerp van decreet opnieuw succesvol is, moeten we snel tot een derde operatie komen. De ervaring die zal worden opgedaan in de ad-hoccommissie rond alternatieve financiering, kunnen we zeker meenemen. Het is misschien ook een optie om de pensioenfondsen die naar duurzame investeringen zoeken, ook te kunnen vrijmaken en te investeren in het onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Collega Vandenberghe en ik hebben het ontwerp van decreet van nabij opgevolgd. U weet dat wij ons in de commissie hebben onthouden. We gaan dat nu ook doen.

Wat we goed vinden aan dit ontwerp van decreet, is uiteraard dat het heel duidelijk uitgaat van de uitdagingen die er inzake schoolinfrastructuur zijn in Vlaanderen. Die zijn gigantisch. Nieuwe formules, zoals de DBFM, de eerste in het kader van Scholen van Morgen, hebben voor een inhaalbeweging van anderhalf miljard euro gezorgd.

Dat vinden we dus uiteraard positief. Wij als sp.a zijn voorstander, naast de DBFM-formules, van reguliere en structureel bijkomende financiering voor scholenbouw en renovatie. We vinden het een goede zaak dat die twee paden hand in hand gaan en dat ze wederzijds versterkend kunnen werken.

Het plan met dit projectspecifieke DBFM, naast de klassieke grotere DBFM, is het mobiliseren van privaat geld. Dat vinden we een goede zaak, al mocht het voor

ons nog een stapje verder gaan, zodat ook het spaargeld van private investeerders gemobiliseerd zou kunnen worden. We hebben dat ook zelf aangegeven in onze conceptnota schoolinfrastructuur, die hopelijk mee ter inspiratie van uw conceptnota heeft kunnen dienen.

Ik herhaal en benadruk een aantal andere elementen die al zijn vermeld door collega De Ro. Voor ons moeten in de eerste plaats de capaciteitsnoden gelenigd worden. Dat lijkt nogal evident: voor elk kind een stoel. Maar wat we ook zeer belangrijk vinden, is dat de staat van ons schoolpatrimonium op het niveau van de 21e eeuw komt. Dat is nu nog lang niet overal het geval. We staan voor multifunctioneel gebruik van schoolinfrastructuur, zeker voor de versterking van de naschoolse opvang in het kader van de Brede School en Scholen van Morgen. Die geven daar toch wel het goede voorbeeld.

Waar een aantal vragen bij te stellen zijn in het kader van Scholen van Morgen, is dat als je op het terrein gaat, schoolbesturen en -directies wel eens durven aan te kaarten dat het onderhoud niet altijd even flexibel is. Daar moet aandacht voor zijn in de projectspecifieke DBFM. Ook wordt gezegd dat het multimodaal ter beschikking stellen van andere verenigingen en andere autoriteiten in de buurt ook niet altijd gemakkelijk wordt gemaakt. We hopen dat dit binnen deze projectspecifieke DBFM flexibeler kan en meer gebruik zal genereren.

We pleiten daarnaast ook voor flexibiliteit in omvang. Als u 300 miljoen euro genereert kunnen er uiteraard kleine en grote projecten intekenen. We denken dat naast flexibiliteit in omvang ook flexibiliteit in timing wenselijk is. Nu voorziet men dertig jaar, naar het voorbeeld van de grote DBFM, we denken dat daar meer vrijheid moet geboden worden aan de inrichtende machten en de subsidiërende overheden of instellingen.

Tot slot wil ik nog een fundamentele opmerking maken. We zijn uiteraard tevreden dat er naast de klassieke publieke middelen ook bijkomende private middelen gemobiliseerd kunnen worden voor scholenbouw, maar net als de VLOR zijn we er geen voorstander van om het ene door het andere te vervangen. Het mobiliseren van privaat kapitaal mag geen excuus zijn om de reguliere middelen te inhiberen. Het mag ook geen nuloperatie zijn, het moet wel degelijk om extra geld gaan. Ook ons gaat de concordantie met onderwijsdecreet II na aan het hart. We vragen ons af hoe u dat zult garanderen.

Kortom: we zijn blij met elke extra euro voor scholenbouw, we hebben enkele vragen bij de verdeling van de middelen en we willen een positieve aanmoediging laten klinken vanuit de oppositie.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, we hebben hierover stevig gediscussieerd in de commissie. Vanuit onze fractie wil ik nogmaals onderstrepen dat Groen niet tegen het mobiliseren van middelen op de private kapitaalmarkt is om in één of andere samenwerking te zorgen voor extra schoolgebouwen. Iedereen die regelmatig rondloopt op het terrein, zoals u wellicht dagelijks doet, wordt geconfronteerd met schoolgebouwen die niet echt meer up-to-date zijn en die niet meer voldoen aan de criteria die vandaag gelden.

Toch houd ik mijn kritiek vol waarom ik vind dat u te vroeg komt met dit DBFM-decreet. Ten eerste had ik verwacht dat u het parlement een stevige evaluatie zou bezorgen over de grote DBFM Scholen van Morgen.

Als er nu één pps-project is in Vlaanderen waar we op zijn minst een hobbelig parcours mee hebben gelopen, dan is dat Scholen van Morgen. Aanvankelijk was het een pps. Ik heb alle – toen nog vertrouwelijke – stukken ingekeken, mede op

instigatie van de voorzitter, om te zien hoe ook de vorige Vlaamse Regering worstelde met dat dossier en allerhande constructies aan Eurostat opsolferde om toch maar de Scholen van Morgen uit het budget te houden. Dat is uiteindelijk niet gelukt.

Als men terug naar DBFM wil gaan, moet men op zijn minst een stevige evaluatie en analyse maken van het vorige grote DBFM-project Scholen voor Morgen. Dat hebt u niet gedaan. U hebt mondeling een aantal elementen aangegeven, maar ik vind dat u als u een volgende stap zet, met een budget van dergelijke omvang, aan het parlement een stevige evaluatie moet bezorgen op papier. Elke decreetgever zou moeten beginnen met een stevige analyse: wat is er fout gegaan? Wat is er goed gelopen? Wat willen we overnemen? Wat willen we bijsturen?

In de twee afgelopen weken zagen we in de commissie één rode draad die bij alle actoren – het Rekenhof, de Nationale Bank deze morgen nog, EPEC als onderdeel van de Europese Bank en hun pps-specialist – terugkeerde, en dat was: zet nooit een pps-project op voor debudgettering of om zaken uit de balans te houden. Dat is fout. Dat levert vaak, ook internationaal, foute projecten op.

In uw argumentatie verwijst u naar het advies van Eurostat over de mini-DBFM: het is off-balance en we hebben de garantie van Eurostat. En u kiest daarmee om een verkeerde reden opnieuw voor een pps. Ik ben niet tegen een pps, maar de afgelopen twee weken heeft iedereen gezegd dat men de pps op een andere manier moet argumenteren. Er moeten intrinsieke kwaliteiten zijn om over te gaan tot pps en debudgettering kan daarin geen element zijn. Dat is een verkeerde insteek om privaat kapitaal te gaan mobiliseren.

In de pers is er zeer positief gereageerd. We hebben de garantie van Europa. Ik heb het advies van Eurostat goed gelezen. U hebt de mini-DBFM – ik noem hem mini-DBFM zoals de heer De Ro spreekt van een DBFM light – voorgelegd aan Eurostat en het advies is niet zo positief. Het is positief voor zover men de informatie die u ter beschikking hebt gesteld, kan inschatten.

Maar belangrijk is dat Eurostat zegt: alles hangt natuurlijk af van het contract op het moment dat u het gaat afsluiten. Dan kunnen we kijken of alle voorwaarden voldaan zijn, want op pagina 3 en 4 concluderen zij met een aantal stevige voorwaarden, op basis waarvan ze zeggen dat het inderdaad off-balance zou zijn. Er zitten in heel het advies wel degelijk een aantal opmerkingen die Eurostat nu niet kan inschatten omdat ze niet beschikken over de informatie of omdat de hele beweging naar het mini-DBFM nog niet zo ver staat dat ze geen sluitend definitief advies geven. Ik begrijp uit het advies dat ze nog altijd op basis van de afgesloten contracten willen kijken of het off- of on-balance is. De afgelopen weken is er in mijn ogen iets te positief gecommuniceerd over die zogenaamde garantie vanuit Eurostat. Als u de moeite neemt, collega's, om het advies te bekijken, zult u zien dat er weerhaken inzitten waar u niet over kunt lezen.

Een ander element in het advies van Eurostat, en daar hebben verschillende collega's naar verwezen, is natuurlijk het gebruik van de nieuwe scholen buiten de schooluren. Het thema werd hier al vaker aangeraakt. Minister, ik moet dat indirect doen, ik twijfel eraan of wat u in de mini-DBFM op tafel legt, een antwoord is op de terechte vraag van heel wat collega's om de infrastructuur ook nog te kunnen gebruiken buiten de uren dat de inrichtende macht hem gebruikt. Ik zeg dat omdat in het Eurostatadvies duidelijk staat dat er een periode wordt afgebakend die te maken heeft met de schoolkalender, er worden een aantal weekends afgebakend voor schoolactiviteiten of allerhande feesten.

Tegelijkertijd staat er dat het buiten die periode eigenlijk aan de partner is om de beschikbaarheid te regelen. Deze morgen heeft de vertegenwoordiger van het EPEC nog gezegd: op het moment dat dat gevraagd wordt aan een privépartner,

dan gaat het geld kosten. Daarover gaat het natuurlijk: wat is het budget? Is het nog interessant om als derde partij, bij wijze van spreken, op die momenten schoolinfrastructuur te gaan gebruiken als men geconfronteerd wordt met een zeer groot bedrag om ze te kunnen gebruiken?

Met andere woorden, ik begrijp absoluut niet waarom we op dit moment dit decreet op tafel leggen. Er is een evaluatie aan de gang, met een pps-commissie. Iedereen die daarnaartoe gaat, is er zeer tevreden over. Ze heeft een zeer goede start genomen. We willen als parlement die evaluatie maken. Ik heb er ook voor geijverd dat die commissie er komt. Als ik dan in de begrotingsopmaak van 2017 zie dat er niet in beleidskredieten is voorzien voor dit decreet, dat er zelfs niet in betaalcredieten is voorzien voor dit decreet, dat er twee keer nul staat, dan moet ik eerlijk zeggen: vanwaar die hoogdringendheid?

Waarom zou u het parlement niet de gelegenheid geven – die is gelimiteerd in de tijd – om de evaluatie te maken, om te kijken hoe we op een deftige manier pps-projecten in de toekomst in elkaar kunnen steken die de toetssteen doorstaan, om te kijken wat daarvoor de drijfveren moeten zijn? Waarom moeten we dan nu snel dit decreet gaan goedkeuren? Ik zie de reden niet, vooral niet op het moment dat ik de begroting zag en zag dat er geen middelen, geen beleidskredieten waren. Er kan niets vastgelegd worden. Er zijn geen betaalcredieten.

Ik blijf met een wrang gevoel zitten. Het parlement is bereid om in alle openheid die oefening te maken. Ikzelf en mijn fractie hebben ons daar ook in ingeschreven. Toch wordt hier nu al een nieuw systeem op tafel gelegd waarin ik, na uw toelichting in de commissie, wel een aantal elementen van evaluatie heb gevonden van de grote DBFM, maar wat mij betreft, is dat onvoldoende om nu al opnieuw deze stap te zetten.

Minister, het zal u niet verwonderen dat mijn stemgedrag en dat van mijn fractie niet gewijzigd is: ik blijf bij dat standpunt. Ik hoop dat u misschien toch nog open staat voor de argumenten om dit even te temporiseren, om te wachten tot het parlement zijn werk heeft gedaan en dan eventueel kamerbreed steun te krijgen. Op deze manier kunnen we dit niet goedkeuren. We willen het ook niet afkeuren, want ik ben daarmee begonnen. We zijn niet tegen het mobiliseren van privé-kapitaal in het kader van schoolgebouwen, maar we zouden het liever op een andere, onderbouwde manier zien. Mijn fractie zal zich onthouden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Er is al veel gezegd, ik ga proberen het kort te houden. Alle mogelijke middelen die we kunnen mobiliseren om schoolinfrastructuur in stand te houden en bij te bouwen, moeten we effectief mobiliseren. Dit decreet is daar één van.

Het is ook belangrijk dat we de expertise die we hebben opgebouwd bij Scholen van Morgen in het kader van pps-DBFM aanwenden. Onze fractie is ook zeer tevreden dat dit een 'pps-light', of een 'DBFM-light' is, omdat de scholen zelf meer impact hebben in dat verhaal. Dat is positief, want dat was een van de kritiekpunten in de 'grote' pps.

Wat de scholen en inrichtende machten betreft die in ogenschouw worden genomen om in te stappen, zijn er acht criteria. We moeten wel kijken hoe we het capaciteitsgebrek en de bouwvalligheid laten sporen met chronologie op de wachtlijst. U zou kunnen zeggen dat een school die nooit heeft geïnvesteerd, nooit inspanningen heeft geleverd en een bouwval is geworden, voorgaat op degenen die trouw hun school hebben onderhouden. Dat zou toch een beetje raar zijn. Daar moeten we nog eens goed naar kijken.

Wat de aannemers betreft, hebben we in de commissie ook aangehaald dat in de grote DBFM, de voorgaande DBFM, kleine aannemers niet bij machte waren om in te tekenen, door het totale bedrag. Wij hopen dat met deze kleinere DBFM er voor hen wel mogelijkheid is om ook in te tekenen zodat we ook lokale werkgelegenheid kunnen opnemen.

We vinden het zeer goed dat de multifunctionaliteit, zijnde de inzet van de schoolgebouwen in maximale mate, in het decreet staat, maar we moeten het ook bewerkstelligen. De problematiek op dat punt is: als men een contract afsluit voor nu tot en met binnen dertig jaar, dan is het mogelijk dat de inzet van het schoolgebouw wijzigt, dat de lokale noden wijzigen. We willen er dus toch zeker aandacht voor vragen dat die gewijzigde context ook kan worden meegenomen, zonder dat dit een bom geld kost om het open te breken of dat de private partner daar al te lucratieve zaken in kan schrijven. De projectdefinitie moet dus goed gebeuren.

Collega's, ik sluit af met twee zaken.

De toepassing van OD II betreft de verhouding tussen de onderwijskoepels inzake de middelen die zij krijgen om onderwijsinfrastructuur te bouwen. Toen OD II werd gemaakt, werd vooropgesteld dat we om de vijf jaar zouden tellen en evalueren. Het is niet omdat in jaar X zoveel leerlingen in het ene net zitten, dat dit het jaar nadien nog hetzelfde zou zijn, laat staan dat dit geldt voor de verhouding. Wij zijn vragende partij om OD II te herevalueren, in verband met de verhoudingen tussen de netten.

Als we de pensioenfondsen zouden kunnen mobiliseren om ook in onderwijs te investeren, willen wij dat absoluut steunen. Mijnheer Rzoska, gezien de opmerkingen in de commissie ben ik het ermee eens dat we bij deze DBFM-light moeten opletten en evalueren, maar dat wil niet zeggen dat we nu een standstill moeten inbouwen voor een nood die overal gezien wordt als zeer ernstig en dringend. Daarom zullen wij dit ontwerp van decreet goedkeuren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, de wachtlijsten en de historische achterstand in de scholenbouw zijn algemeen bekend. Die achterstanden en noden bestaan over alle onderwijsnetten heen. Mevrouw Gennez, ik steun u als u zegt dat het absoluut noodzakelijk is dat we naast de reguliere budgetten die we jaarlijks uittrekken voor scholenbouw, ongeveer 350 miljoen euro, bekijken hoe we private middelen kunnen mobiliseren om mee scholen te bouwen. Dat kan vandaag al, mevrouw Gennez. Het is nu bijvoorbeeld mogelijk – niet in het gemeenschaps-onderwijs maar wel in het gesubsidieerd onderwijs – om, als het gaat over het betalen van private aandelen, een renteloze obligatielening af te sluiten die, uiteraard, wordt gefinancierd met privaat kapitaal. Ook als wij aan pps'en denken met die DBFM-contracten, is het perfect mogelijk dat private pensioenfondsen mee instappen in het project dat we straks willen realiseren. Mijnheer De Meyer, dat heb ik ook vorige week gesteld. Ik heb hierover nog geen 'best and final offer' gekregen van de federale minister van Pensioenen. Dat zal misschien nog komen. Maar ik heb wel begrepen dat het federale niveau geïnteresseerd is om die pensioenfondsen mee in te zetten voor projecten die een maatschappelijke meerwaarde hebben.

Mijnheer Rzoska, zo kom ik bij uw opmerking over de meerwaarde en het nut van pps'en. Ik ben het au fond eens met het feit dat een pps geen loutere budgettering mag zijn. Ik heb u proberen te overtuigen – maar het is mij blijkbaar niet gelukt, als ik uw uiteenzetting hoor – van de meerwaarde inzake scholenbouw omdat, als het gaat over het optrekken van nieuwe scholen, de school na X aantal jaren de eigenaar wordt van een gebouw dat nog heel veel

jaren een meerwaarde kan blijven genereren. Ik vind wel dat je niet ver hoeft te zoeken om een objectieve meerwaarde te vinden in het proberen te realiseren van pps'en in scholenbouw.

Collega's, het klopt dat wij dit ontwerp van decreet aan uw genadige goedkeuring durven voor te leggen, na weliswaar, zoals het hoort, een bespreking in de commissie, waarvoor we uitgebreid de tijd hebben genomen, maar wel vooraleer de algemene evaluatie van alle pps'en is afgerond. Dat is juist. Mijnheer Rzoska, ik heb dat toegegeven. Ik zal ook, namens maar ook met de Vlaamse Regering, zeer actief medewerking verlenen om de evaluatie van alle pps'en op een ordentelijke en goede wijze te laten verlopen.

Om nu te zeggen dat we dit dossier uitstellen tot de evaluatie volledig is afgerond, is voor mij ook bijzonder moeilijk. Want als je zo'n nieuwe pps wilt laten slagen, moet je een lang traject doorlopen. Wij volgen dat traject samen met Eurostat en het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR). Ik wil geen blauwtje lopen omdat het voor mij van belang is dat het een echte publiek-private samenwerking kan zijn en dat de engagementen die we nemen, ook ESR-neutraal worden aangemerkt. Het hoeft niet de hoofdbekommernis te zijn en er moet een meerwaarde zijn, maar het is natuurlijk wel een argument. Ik wil ten gronde, desnoods als pilootproject, met de Europese instanties overleggen.

Het advies dat is gegeven, is inderdaad nog geen finaal advies, maar het zet het kader waarbinnen wij kunnen werken. Er is al een ontwerpcontract meegestuurd. Het is nog niet het finale contract, want het zal worden bijgestuurd tot op het ogenblik dat we weten dat dit de standaard kan zijn om in de toekomst pps'en te maken. Ik hoop dat we er met dit dossier scholenbouw – en ik heb ook enige ervaring in de wegenbouw – in slagen om een standaard te zetten, ook inzake waarborg, die over veel meer zaken kan gaan dan alleen maar scholenbouw. We moeten helderheid krijgen hoe we met de private sector ESR-neutraal kunnen samenwerken.

Vandaar dat het voor mij van belang is dat we het lopende project kunnen goedkeuren. Er is niet met haast en spoed gewerkt. Er is al vrij veel over onderhandeld en dat zal in de toekomst ook nog nodig zijn.

Naast de onderhandelingen met Europa, moeten we ook scholen of scholengroepen vinden die bereid zijn om in deze innovatieve piste mee te stappen. We hadden een keuze. We konden nog een jaar wachten of we konden opnieuw 1,5 miljard euro in de markt zetten. We hebben tussen de twee gewerkt. We maken een tranche vrij van 200 plus 100, samen 300 miljoen euro. Het is een mooi bedrag. Mijnheer Rzoska, ik hoop dat het in de toekomst een veelvoud aan bedragen zou kunnen genereren, na uiteraard de evaluatie die is gebeurd.

Ik wens te vermijden dat we plots in een gat zouden vallen waarbij er geen publiek-private investeringen meer mogelijk zijn omdat ofwel de evaluatie nog loopt, ofwel we niet op tijd zijn om de nieuwe format vorm te geven. Ik beschouw dit als een pilootpiste om op een gedegen wijze privaat kapitaal aan te trekken om zo de broodnodige extra investeringen in scholenbouw te kunnen doen.

Niemand heeft het gevraagd – de heer De Ro heeft er een beetje naar verwezen –, maar ik heb gisteren met heel veel aandacht geluisterd naar het verhaal van de clause van sociale dumping die men in Oostende in de bestekken opneemt. Ik heb ook de minister-president horen zeggen dat hij zal nagaan hoe we dat in de Vlaamse dossiers kunnen opnemen. Ik wil benadrukken dat we zullen nagaan of we ook in de pps-contracten zo'n clause kunnen opnemen. Het kan een signaal-functie hebben. We moeten uiteraard nagaan of het de toets kan doorstaan. Ik heb aan het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) gevraagd om hiervoor een standaardclause uit te werken die hopelijk ook in heel veel andere dossiers bruikbaar kan zijn.

Er zijn een aantal opmerkingen over de huidige gebouwen die worden opgetrokken, onder andere over het onderhoud. Het klopt inderdaad dat het zoeken is. Het is de eerste keer dat gebouwen worden opgetrokken waar in het bedrag dat wordt betaald, het onderhoud gedurende 30 jaar is inbegrepen. Het onderhoud moet zodanig gebeuren dat op het einde van de rit het gebouw ook nog in goede staat is. Dat is natuurlijk de reden waarom, als we spreken over multifunctioneel gebruik, het zo belangrijk is dat je bij het begin van het contract al afspraken maakt over het multifunctionele gebruik en dat die niet telkens moeten worden aangepast. Hoe meer je iets gebruikt, hoe groter de kans op slijtage en hoe groter de nood aan vervanging. Dat moet je meerekenen als je voor 30 jaar voor het onderhoud moet instaan.

Er waren ook opmerkingen over de multifunctionaliteit en hoe die kan worden vormgegeven. Het gaat natuurlijk over een publiek-private samenwerking. Dat betekent dat de private partner binnen de pps mee aan het stuur zit gedurende de hele DBFM-periode en dat je hun ook voldoende vrijheid moet geven om mee de invulling te doen.

Het is evident dat dit een kostprijs heeft, maar ik vind dat niet onlogisch. Ik heb samen met minister Muyters een project gelanceerd om multifunctionaliteit in sportinfrastructuur te stimuleren. Onze voorwaarde is net dat die sportinfrastructuur waar we een subsidie zullen geven om die multifunctioneel te maken, opengesteld wordt tegen marktconforme voorwaarden. We willen helemaal niet dat dit gratis gebeurt, maar wel dat het op een fatsoenlijke wijze gebeurt. De meerwaarde die je daarmee creëert ten opzichte van lokale overheden die net na de schooluren sportinfrastructuur nodig hebben terwijl de school die enkel tijdens de schooluren nodig heeft, is bijzonder groot. Daar mag de school ook wel een prijs voor vragen. Dat past perfect in wat we willen doen.

De lange duur van de contracten is een voorwaarde om ESR-neutraal te kunnen werken. Ik vind dat ook goed. Het is de eerste keer dat we weten wat onze uitgaven voor 30 jaar zullen zijn. We zijn voor 30 jaar verlost van alle onverwachte kosten voor onderhoud. Dat is een geruststelling en geeft ruimte om de begrotingen goed te keuren.

Om al deze redenen hoop ik dat dit dossier uw goedkeuring kan wegdragen. Als minister van Onderwijs ben ik trots dat we erin slagen om op een innovatieve wijze een pps-financiering opnieuw te openen in de toekomst, rekening houdend met een aantal lessen die we in het verleden hebben geleerd. Ik hoop ook om de evenwichten tussen de netten en koepels goed te honoreren.

Ik merk dat er veel interesse is voor de manier waarop we willen werken. Verschillende leden hebben gewezen op de voordelen van deze manier van werken. Voor mij is het belangrijkste dat we heel dicht bij de school proberen te werken en dat we meer impact geven aan scholen om mee aan het stuur te zitten van hun project.

Mijnheer De Meyer, het is uw grote zorg dat dit bij voorkeur niet gefinancierd wordt vanuit de reguliere middelen, maar dat er extra budgetten nodig zijn. Dat is de evidentie zelve. Mijnheer Rzoska, het is logisch dat er in 2017 geen middelen zijn ingeschreven, als je kijkt welk voorbereidend traject er doorlopen moet worden. Het is gewoon onmogelijk om al aan het bouwen te zijn eind 2017. We moeten de regelgeving nu vormgeven. Na de hopelijke goedkeuring van het ontwerp van decreet straks moeten we de contracten opmaken, de onderhandelingen voeren, een nieuwe financiële partner zoeken. Er is een enorme weg te gaan, maar zonder decretale basis kunnen we dit project niet vormgeven.

Om al deze redenen hoop ik dat u dit ontwerp van decreet kunt goedkeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 893/3)

– *De artikelen 1 tot en met 24 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Jos Lantmeeters, Valerie Taeldeman en Wilfried Vandaele houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de oprichting en de organisatie van de regulator betreft – 812 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 8

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Jos Lantmeeters, Valerie Taeldeman en Wilfried Vandaele houdende wijziging van het Energie-decreet van 8 mei 2009, wat de oprichting en de organisatie van de regulator betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, ik ben verslaggever. Zou ik verslag mogen geven?

De voorzitter: Volgens het reglement moet de verslaggever zich voor de aanvang van de vergadering melden bij de voorzitter. Dat hebt u niet gedaan, maar omdat u Limburger bent, zal ik dat door de vingers zien. (*Opmerkingen. Gelach*)

De heer Danen, verslaggever, heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik sta erop verslag uit te brengen omdat het over een belangrijk voorstel van decreet gaat, over een belangrijke regulator, namelijk de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Ik neem aan dat de indieners het voorstel zullen verdedigen, maar ik wil enkele dingen toelichten die ik als verslaggever belangrijk vind.

De heer Schiltz deelt de voorgestelde wijzigingen aan de regulator op in vier grote blokken. Hij stelt ten eerste dat er niet langer sprake is van een extern verzelfstandigd agentschap, maar van een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid. Ten tweede wordt de raad van bestuur uitgebreid van vier naar zeven personen. Ten derde wordt de lijst van de niet te delegeren taken opgesteld. Daardoor wordt de macht van de gedelegeerd bestuurder enigszins aan banden gelegd. De meeste wijzigingen hebben tot doel ervoor te zorgen dat de regering geen organiserende of sturende macht heeft in de regulator.

De heer Bothuyne is blij dat Vlaanderen, in tegenstelling tot de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) op federaal niveau, niet kiest voor een naar zijn woorden geldverslindende veelkoppige directiedraak, maar voor één algemeen directeur en een beperkte, maar slagkrachtige raad van bestuur, beide met duidelijke bevoegdheden.

Ook de heer Lantmeeters stelt dat Vlaanderen met dit voorstel meer dan voorheen wil beschikken over een performante en onafhankelijke regulator.

Dan volgt de bespreking, waarbij Rob Beenders opent. Hij onderschrijft het belang van het voorstel, maar de werkwijze stoort hem. Hij vraagt zich af waarom niet het volledige parlement is betrokken bij de opmaak van het voorstel dat een dienst onder zijn bevoegdheid brengt. Hij stelt voor om de stemming uit te stellen en eerst te zoeken naar een inhoudelijk compromis, waarin alle fracties zich kunnen vinden.

Johan Danen weet dat Vlaanderen sterke en onafhankelijke regulatoren heeft, zeker als het over energie gaat. Dat vergt hoogopgeleide en ervaren mensen, die voldoende assertief zijn, zodat ze een tegenmacht kunnen vormen tegen de sector, onafhankelijk van de distributienetbeheerders, maar ook van de burgemeesters. Hij is het niet eens met de uitspraak dat de regulator al te eigengereid optreedt. Een sterke regulator moet doen wat hij denkt dat juist is, niet wat de regering goed acht. Nochtans is Johan Danen het eens met heel wat aspecten van het voorliggende voorstel. Bij een aantal fundamentele zaken blijft hij echter vragen hebben.

Dan stelt de heer Schiltz dat met het voorstel de regulator weg van de regering wordt gehaald en naar het parlement wordt gebracht en dat de delegatie van de bevoegdheden wordt teruggeschroefd. Hij wil dus gaan voor meer autonomie. Dat evenwicht tussen autonomie en draagvlak wordt volgens de heer Schiltz met dit voorstel bereikt.

Mogelijk is de raad van bestuur te politiek samengesteld, met een aantal mensen die weinig weten van energie. Om daaraan te verhelpen, stelt hij dat in het Energiedecreet een aantal vereisten staan waaraan een lid van de raad van bestuur moet voldoen: vooreerst, onafhankelijkheid van de sector, zowel de distributie, de productie als de leverancier, maar ook kennis van de sector, wat moet worden bewezen door een examen.

De heer Bothuyne legt uit dat de meerderheid bewust geen algemene raad of adviesraad heeft geïnstalleerd, omdat ze vreest dat het een praatbarak zou worden zonder echt stakeholdersmanagement, zoals dat nogal eens het geval is bij de CREG.

Na deze eerste lezing werd een tweede lezing gevraagd. Daarin treedt, naast de spreker die ik net heb toegelicht, ook de heer Gryffroy in het debat. Hij bevestigt dat het de zorg van de indieners is om de regulator autonoom te laten werken binnen een bepaalde stijl van corporate governance.

Voor het overige waren de argumenten in de tweede lezing van het debat ongeveer dezelfde als die in de eerste lezing. Ik beperk mij dus tot het verwijzen naar het verslag. Vervolgens was er een stemming, waarbij artikelsgewijs werd gestemd. Het decreet werd aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Danen, ik dank u voor uw uitmuntend verslag.

Collega's, ik kan u vertellen dat de debatten in de commissie nogal turbulent zijn verlopen. U zou kunnen denken: 'Hoe kan een technische aangelegenheid als de herdefiniëring van de regulator aanleiding geven tot felle politieke debatten?' Maar niets is minder waar: er werd fors over gebakkeleid.

U hebt in het verslag vernomen dat de oppositie buitenspel zou zijn gezet. Het ligt niet in mijn aard om dat te doen. Wel is het zo dat we weken en maanden gewerkt hebben om de tekst van dit voorstel van decreet goed te krijgen. U moet

zich voorstellen: een regulator ingebed in de administratie die daaruit losgesneden wordt en vervolgens niet wordt getransplanteerd in een ander orgaan, maar autonomie krijgt. Alle statuten van personeel, alle bepalingen die op de algemene administratie van toepassing zijn, zijn met de voorliggende versie van het ontwerp van decreet op adequate wijze geremediateerd.

Wanneer we straks over dit voorstel van decreet zullen stemmen en het wordt goedgekeurd, dan zullen we beschikken over een autonome regulator die weliswaar niet wereldvreemd is. Autonomie, collega Danen, is niet hetzelfde als isolationisme of eilanddenken. We zijn van mening dat er belangrijke beslissingen in het verschiet liggen wat energie betreft; ik schuif de tarieven als belangrijkste naar voren. De manier waarop de diensten voor distributienetbeheer gefactureerd zullen worden, heeft een enorme impact op de factuur van de consumenten. De manier waarop wij daar solidariteit hanteren, waarop we bepaalde kosten voor algemene dienstverleningen vertalen, is een belangrijk maatschappelijk element. We hebben ons als parlement het voorrecht voorbehouden om kaders aan te bieden. Dat is trouwens wat ook in de Europese teksten daaromtrent neergeschreven is. Met deze nieuwe manier van werken die in het voorstel van decreet neergeschreven staat, zal het parlement in staat zijn om in dialoog met de regulator duidelijk te maken welk kader het wil. Vervolgens zal de raad van bestuur van de nieuwe regulator deze richtsnoeren omzetten in een tariefmethodologie. Uiteindelijk zal de algemeen directeur, zeg maar de uitvoerende macht van de regulator, die vertalen in zeer specifieke tarieven.

De reden waarom ik hier bij stilsta, collega's, is dat het volgens mij een mooi voorbeeld is van een cascade van regelgeving. Het parlement biedt een algemeen kader aan, vervolgens een breed orgaan met zeven leden in de raad van bestuur, zeven specialisten die door dit parlement benoemd worden en niet langer door de regering, en die dus een brede vertegenwoordiging van de politieke vleugels zullen ondersteunen. Tenminste, een breed stuk van dit parlement zal de aanstelling van deze mensen ondersteunen. Deze schare van mensen zal er vervolgens voor zorgen dat wat wij algemeen bepalen, geconcretiseerd wordt.

Er is nog een kleine obstructie geweest in de bespreking in de commissie: er is een tweede lezing gevraagd. Er is nadien informeel contact geweest. Ik heb de oppositie de openheid gelaten om, zelfs tot in de plenaire vergadering, nog amendementen in te dienen die op hun merites zouden worden beoordeeld. Ik heb hun de openheid geboden om zelfs nog amendementen goed te keuren indien ze dienstig waren en aan de filosofie van het voorstel van decreet zouden bijdragen. Ik heb helaas niets van de oppositie vernomen, alleen veel misbaar en te elfder ure een amendement in de commissie, niet op voorhand gecommuniceerd. Ik heb het niet op voorhand kunnen appreciëren. Het moet gezegd zijn: 90 procent van wat er in die amendementen stond, had ik al in het voorstel van decreet geschreven of hadden mijn collega's van CD&V en de N-VA ook al opgemerkt en waren al in het voorstel van decreet verwerkt. Ik denk wel te kunnen zeggen dat, los van een beetje politieke schermutselingen, de essentie van dit voorstel van decreet breed door het parlement gedragen is.

Ik zie dat collega Beenders onrustig op zijn stoel schuift.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp·a): Neen, zeker niet onrustig. Maar het woord 'obstructie' stoorde me enigszins.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dat is niet intentioneel bedoeld.

Rob Beenders (sp·a): Ik vond dat de debatten in de commissie zeer constructief zijn gevoerd. Het doel van mijn fractie was ervoor te zorgen dat bij de

hervorming die nu op de tafel ligt, de belangrijke debatten en uitdagingen waar we voor staan, zo breed mogelijk zouden kunnen worden gedragen. Wat we gevraagd hebben, was eigenlijk niet zo onlogisch. Minister Turtelboom, die toen bevoegd was voor Energie, was dezelfde mening toegedaan in 2015 en wilde ook absoluut een decretaal vastgelegde adviesraad, taskforce, hebben om het middenveld te betrekken. Ze was trouwens niet de enige, want als we de uitspraken van collega Gryffroy van de desbetreffende discussie erbij halen, zien we dat ook hij die mening was toegedaan. Hij heeft dat zelfs op 10 juni verklaard in dit parlement. Hij zei: "Men kan de vroegere werking van de VREG niet vergelijken met de huidige. We pleiten voor de versterking van de raad van bestuur met onafhankelijken, naast een structureel stakeholdersoverleg." In die optiek denk ik dat wat we gevraagd hebben in de commissie, niet onlogisch was en ook gedragen werd in 2015.

Vandaag, en ook in de commissie, stel ik me de vraag wat er gebeurd is sinds 2015 en nu. Waarom is nu ineens die samenstelling van de VREG liefst zo klein mogelijk?

Alle andere initiatieven die de meerderheid heeft aangekondigd om een breed draagvlak te creëren, zijn van tafel geveegd. Wat is er gebeurd tussen het moment dat die commissie bijeenkwam en vandaag? Eén advies roept vragen op, en sta me toe dat ik het antwoord bij u zoek. Eén advies kan misschien verklaren waarom de houding van de meerderheid is veranderd en er blijkbaar geen breed draagvlak meer nodig is en een zeer beperkte samenstelling volstaat. Het betreft het dossier-Eandis.

Zou het kunnen dat het advies inzake Eandis, dat voor een aantal partijen niet interessant was, sommigen ertoe heeft aangezet om de hervorming van de VREG te versnellen? Zo zou men kunnen proberen om dat advies alsnog te laten bijsturen, zodat de deal zou kunnen plaatsvinden. Een beperkte samenstelling zou toestaan om met de politieke afvaardiging die er dankzij de hervorming zou komen, dat advies alsnog te wijzigen. Dat is de enige verklaring die ik kan vinden waarom we van een breed gedragen structuur gaan naar een beperkte samenstelling van de VREG. Kunt u daarover wat meer uitleg geven? Misschien verklaart dat ook waarom men zo kribbig reageerde toen mensen uit de oppositie vroegen om een adviesraad met stakeholdersoverleg decretaal te integreren. Ik denk dat dit nog steeds de beste manier is om een breed draagvlak te creëren.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik kan bevestigen dat de debatten in het algemeen constructief zijn verlopen. Maar wat u nu doet, is niet helemaal correct. Vooreerst heb ik me nooit uitgesproken voor een brede adviesraad. De debatten daarover waren summier, en vonden aanvankelijk plaats voor het voorstel van decreet er was. Mijn voorstel lag neer al lang voor er van een Eandisadvies sprake was. In mijn initiële voorstel stond helemaal niets over die raad. Het is dus absoluut niet zo dat mijn houding ten gevolge van het Eandisdossier is gewijzigd. Wel is het zo dat ik heb gemerkt dat de vorige directeur van de regulator, die een zeer bekwaam man is en is aangesteld door uw politieke familie, soms nogal eigengereid te werk ging. Volgens de heer Daenen getuigt dat van "onafhankelijkheid". Ik zeg niet dat het niet kan dat de regulator eigengereid optreedt. De regulator moet een eigen koers kunnen varen. Hij moet tegen de Vlaamse Regering in kunnen gaan.

Maar een regulator is geen eiland in de samenleving. Wanneer moet worden beslist over zaken zoals tarieven, die een rechtstreekse impact hebben op de koopkracht van de mensen, of over zaken die een impact hebben op het hele energielandschap, dan is het vragen om problemen wanneer men alle macht in handen van één man legt. In de politiek zouden we daar niet aan durven te denken. Dat is een dictatuur. We hebben daarom de macht van die ene man of

ene vrouw – van de directeur – gespreid over de leden van de raad van bestuur. De raad van bestuur is in elk organisme doorgaans de belangrijkste macht, net zoals in de politiek de wetgevende macht dat is, want die waakt over de werkingsprincipes. We hebben de machtsconcentratie dus opengebroken, zodat minstens zeven mensen – zeven onafhankelijke specialisten, die niet zijn gebonden aan het energielandschap – zich beraden over de belangrijke beslissingen.

U had het over de adviesraad. De CREG heeft een adviesraad. Dat is een praatbarak, waar politiek naast de politiek wordt bedreven. Als u politieke aansturing en blokkeringspogingen wilt zien, dan moet u naar de CREG kijken. Dat werkt voor geen meter. Bovendien is het zo dat ik als politicus een voorstander ben van het maatschappelijke debat en het brede draagvlak. Wanneer we hoorzittingen over tariefrechtsnoeren of de evaluatie van de begroting van de VREG organiseren, dan hebben we kansen genoeg om het brede middenveld uit te nodigen. We kunnen daarover met hen in het Vlaams Parlement debatten organiseren, zodat beslissingen een breed draagvlak krijgen. Het decreet biedt de mogelijkheid om op tal van momenten een dialoog tussen de VREG en het Vlaams Parlement te organiseren – zonder dat het parlement zijn wil kan opleggen. Dat is de delicate oefening van een evenwicht bewaren tussen toezicht, contact, het inbedden van kaderbeslissingen en nadien de praktische uitvoering waar de politiek niets meer mee te maken mag hebben.

Rob Beenders (sp.a): Ik dank u voor uw toelichting, maar op een bepaalde vraag hebt u niet geantwoord. Wat is er gebeurd sinds de uitspraak van uw minister dat zij voorstander was van een breed gedragen adviesgroep? De N-VA bevestigt diezelfde houding, CD&V heeft in die discussie een andere mening verkondigd. Was is er gebeurd sinds de aankondiging van de hervorming van de VREG tot op vandaag? Waarom bent u afgestapt van een brede samenstelling met decretaal vastgelegde garanties dat er een maatschappelijk debat kan worden gevoerd?

U zegt dat u de concentratie van de macht hebt opengebroken, ik denk dat u ze juist hebt gesloten. De samenstelling van de raad van bestuur gebeurt door de politieke fracties. U kunt de zaken draaien en keren zoveel u wilt, dat zijn politieke aanstellingen. Er zijn onverenigbaarheden, dat is allemaal verklaard en daar is ook geen discussie over, maar uiteindelijk zijn het wel de politieke fracties die een vertegenwoordiger aanduiden in die raad van bestuur. Daarnaast verhoogt u het aantal nog eens van vier naar zeven. Onder die zeven mensen kan de VREG werken, en hangt het af van de interpretatie van die werking hoe breed deze bepaalde debatten wil voeren. Het is toch logisch dat wanneer we voor deze uitdagingen staan, we mensen maximaal willen betrekken en informeren en expertise willen binnenbrengen om ervoor te zorgen dat we die uitdagingen aankunnen.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): U hebt twee vragen tegelijkertijd gesteld. Vandaag bestaat de regulator uit één gedelegeerd bestuurder en vier bestuurders. Wij maken er één directeur van die zijn directie organiseert en zeven leden van de raad van bestuur die hun bevoegdheden niet meer kunnen delegeren naar die ene. De aanstelling van die zeven mensen gebeurt effectief door het parlement en niet langer door de regering. Het is een overheveling van de macht van de uitvoerende naar de wetgevende macht, mijnheer Beenders, waarbij u alle mogelijkheden krijgt om daar debatten over te organiseren. Dat zijn goedkeuringen die door het parlement moeten gebeuren, dat is voor mij democratischer. En wie moet dat anders beslissen? Moeten we een volksraadpleging organiseren over wie als technicus in de regulator mag zetelen? Mijnheer Beenders, ik denk dat u in heel Vlaanderen misschien twintig mensen kunt vinden die het profiel hebben om in die raad van bestuur te zetelen. Wanneer u plots een raad wilt samenstellen met mensen die geen politieke agenda mogen hebben die anders is dan de onze, dan zie ik dat niet gebeuren.

Dit is een opportuniteitsoverweging. We hebben de degens gekruist. Ik heb gezegd dat ik ervoor kies om het maatschappelijke debat niet te institutionaliseren in een soort van raad waar men dan toch altijd dezelfde vergaderings-tijgers tegenkomt, ik heb liever dat wij een breed maatschappelijk debat organiseren naar aanleiding van de relevante beslissingen tussen het parlement en de VREG en op het moment van de begroting. Dat is dus jaarlijks en naar aanleiding van belangrijke tariefbeslissingen.

Er is dus helemaal niets gebeurd. Kunt u mij zeggen wanneer mevrouw Turtelboom bepaalde uitspraken heeft gedaan die daarop wijzen?

Rob Beenders (sp·a): Ze heeft die uitspraken gedaan tijdens de commissie-vergadering van 10 juni 2015 en in Het Laatste Nieuws. Wanneer het ging over de hervorming van de VREG heeft ze altijd gezegd voorstander te zijn van een adviesraad om een breed maatschappelijk debat te voeren. En de heer Gryffroy heeft dat voortdurend bevestigd wanneer er daartoe een forum was.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik wilde zeker zijn van die timing. Vandaag is het 16 november 2016. Hebt u van mijn één uitspraak gehoord waaruit blijkt dat ik zo'n raad een goed idee vind? Dat hebt u niet gehoord. De minister is geconsulteerd en heeft een aantal vragen gekregen. Ze heeft inderdaad gealludeerd op een persoonlijke mening die zij had, die was niet afgetoetst in de regering, daar was nog helemaal niets concreet over. Ik ben binnen de meerderheid van dit parlement begonnen met het opmaken van een voorstel van decreet, het is niet mijn bedoeling om een voorgekauwd voorstel van een kabinet er hier door te rammen. U hebt goed genoeg gezien hoe grondig hieraan is gewerkt en hoe minutieus het advies van de Raad van State, van het Rekenhof en van de juridische diensten van het parlement is omgezet in een amendement bij dit decreet. Er is helemaal geen koerswijziging geweest. Vanaf de ontwerp-fase van dit voorstel was er van zo'n raad helemaal geen sprake. Er is dus helemaal niets gebeurd, mijnheer Beenders, u zoekt spijkers op laag water.

Rob Beenders (sp·a): Ze heeft letterlijk gezegd in dit parlement: "We moeten kijken op welke manier we ervoor kunnen zorgen dat er in de organisatie ook stakeholdersoverleg is en een adviesraad." Als ze in dit parlement niet spreekt namens de regering, dan weet ik het niet.

Als u de democratische controle zo belangrijk vindt en zegt dat ons voorstel van decreet op tafel lag voor het advies van de VREG over het Eandis-dossier binnen was, waarom hebt u dan niet het volledige parlement geconsulteerd, inclusief de oppositie, om dit voorstel van decreet samen te stellen en te schrijven?

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Beenders, u hebt drie weken tijd gehad om daarop te amenderen. U hebt een amendement ingediend dat u op voorhand helemaal niet hebt gecommuniceerd aan ons. Doe nu niet alsof we u willen doodzwijgen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Als we van nul zouden kunnen beginnen – 'from scratch', zoals dat heet – dan zou ik misschien geneigd zijn om dit voorstel van decreet goed te keuren. Meer helaas is dat niet het geval.

Ik ben bijzonder wantrouwig omdat er in de voorbije maanden en jaren uitspraken zijn gedaan door leden van de meerderheid, die de onafhankelijkheid van de VREG geen goed zullen doen. Ik ben er zeker van dat bepaalde beslissingen die de VREG heeft genomen in de voorbije maanden en jaren, zullen worden omgeturnd in de komende maanden. Ik hoop dat ik me vergis, maar ik vrees dat ik gelijk zal hebben. Ik heb het over het capaciteitstarief, over de drie

of vijf jaren dat de oude groenestroomcertificaten moeten worden doorgerekend, en over de Eandis-deal. Dat zijn drie zaken waarover ik leden van de meerderheid in de commissie en soms in de plenaire vergadering knarsetandend heb horen zeggen dat ze het niet eens zijn met die beslissingen, en dat eenmaal de VREG onder de hoede van het parlement zal komen, ze de zaken wel eens anders zullen aanpakken. Wel, het maakt me heel wantrouwig dat die VREG heel onafhankelijk zal kunnen werken.

Ik vind het maatschappelijk debat hierover en ook over dingen die moeten worden beslist in de komende maanden en jaren, toch wel belangrijk. Er zullen heel belangrijke zaken moeten worden beslist in het energiedebat.

De raad van advies van de CREG werkt inderdaad niet goed. Daar ben ik het mee eens. Maar het is toch niet omdat een adviesraad toevallig niet goed werkt, dat je nergens nog een adviesraad moet hebben. Dat is heel kort door de bocht. De consultatierondes zijn decretaal verankerd en blijven bestaan, en daar ben ik blij om. Maar het stakeholdersoverleg bestaat nu ook in de VREG, en ik hoor daar heel goede geluiden over.

Samen met collega Beenders zal ik zo dadelijk een amendement indienen, waarmee we dat stakeholdersoverleg willen institutionaliseren, omdat dat nu op een informele manier gebeurt, omdat het stakeholdersoverleg bijdraagt tot een breder maatschappelijk debat. Dat moeten we hebben en dat zorgt voor betere beslissingen. Ik vraag daarom aan de meerderheid om dit amendement te steunen.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het is wel heel jammer dat het te elfder ure wordt ingediend en dat we dat nu pas te zien krijgen. Als de kritiek is dat de meerderheid niet wil luisteren naar de oppositie en ik niet constructief wil samenwerken, wel, so be it.

Die uitspraken over 'ik ben het niet eens met de uitspraken van de regulator' zal onze fractie niet beamen. Het is logisch dat een uitvoerende macht soms tegen de regulator aanloopt. Soms vernietigt een rechter beslissingen die een meerderheid of een regering heeft genomen. Dat is vervelend, maar we leven nog altijd in een democratische rechtsstaat, dus aanvaard ik dat, al is het soms niet leuk of omdat we een andere mening hebben, maar ik aanvaard het. Wat ik niet aanvaard en nooit zal aanvaarden, is dat de macht die door de wil van het volk bij het parlement berust, wordt getransfereerd naar een of twee technici of een stakeholdersoverleg, waar enkele organisaties met elkaar kunnen bakkeleien. Dan weiger ik de primauteit van het stakeholdersoverleg. Dat is hier in het parlement en daar hoort het te blijven.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Mijnheer Schiltz, het viel me op in uw betoog dat u de door collega Danen onderstreepte onafhankelijkheid van de gewezen gedelegeerd bestuurder van de VREG hebt bestempeld als eigengereidheid. Wat bedoelt u met onafhankelijkheid als u dat als eigengereidheid bestempelt? Betekent onafhankelijkheid voor u dat je alleen maar beslissingen neemt en adviezen uitbrengt die in lijn zijn met wat een regering wil en wat de bevoegde minister wil? Waar ligt voor u de grens tussen eigengereidheid en onafhankelijkheid? Waarom zegt u dat in het verleden eigengereid werd opgetreden?

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik zeg dat omdat heel veel macht binnen de regulator bij één man of één vrouw lag. Die ene man of die ene vrouw werd aangeduid door de toenmalige regering.

Ik heb daar moeite mee. Ik vind dat minder van onpartijdigheid en autonomie blijkt geven dan het systeem dat wij nu voorstellen, waarbij niet zo veel macht

kan worden geconcentreerd bij één iemand en die persoon bovendien niet kan worden aangeduid door de regering. Het is immers vooral de taak van de regulator om de regering in de gaten te houden, om te beletten dat de uitvoerende macht over de schreef gaat en zich begint te bemoeien met hoe bepaalde decreten moeten worden geïnterpreteerd. Het is dus niet bij de confrontatie tussen parlement en regulator waar de 'checks and balances' liggen. Dat is niet waarvoor zo'n regulator bedoeld is. Als er sprake is van een regulator, van één persoon aan de stuurknuppel in de cockpit die zijn eigen lijn volgt en die daar is gezet door één bepaalde politieke strekking, dan heb ik daar minder vertrouwen in dan als het gaat over een college van zeven leden van de raad van bestuur die door het hele parlement zijn aangeduid en die in hun schoot op basis van assessments een directeur aanduiden. Dat is het enige dat ik daarmee heb willen zeggen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Beste collega's, ik denk dat we eerlijkheidshalve eventjes moeten teruggaan in de geschiedenis. Op 5 november 2015 hebben we in onze commissie de hoorzitting gehad in verband met de historische schulden. Op drie jaar of op vijf jaar: dat had een budgettaire impact. Ik denk dat de meerderheidspartijen er toen heel duidelijk verbaasd over waren dat de regulator toen op basis van een consultatieronde met slechts vijftien stakeholders, die er dan nog verdeeld over waren of het drie of vijf jaar moest zijn, heeft beslist dat het vijf jaar zou zijn. Dan gaat men erover discussiëren of we nu de onafhankelijkheid in vraag stellen.

De discussie lijkt me veeleer te gaan over de vraag of het parlement – vroeger de regering – richtsnoeren mag voorstellen aan de regulator of niet, en hoe ver men daarin mag gaan. Dat is een moeilijke discussie. Er werd gesproken over een structureel stakeholdersoverleg. Nu, een stakeholder, dat is een aandeelhouder, en een aandeelhouder, dat is geen adviesraad. Een stakeholdersoverleg, dat zijn wij. Ik heb op 10 juni 2015 inderdaad gepleit voor een structureel stakeholdersoverleg. Ik bedoel daar heel duidelijk een structureel overleg met de commissie mee, dus met ons, en niets meer en niets anders. Ik denk niet dat ik op die bewuste commissievergadering in 2015 heb gepleit voor een adviesraad. Ik heb nooit gepleit voor een adviesraad. Wat minister Turtelboom heeft gedaan in het verleden, en waar u dat hebt opgevangen, zo zij het, maar ik heb nooit gepleit voor een adviesraad.

In het Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiekrecht is bovendien specifiek over deze problematiek een document verschenen in het kader van een doctoraat geschreven door mevrouw Laura De Deyne van de Universiteit Hasselt, toch een zeer goede Limburgse universiteit. Ik zal uiteraard die twintig pagina's niet voorlezen, maar ik zie dat collega Schiltz aan het knikken is, dus hij kent het document ook. Er zijn twee belangrijke conclusies. De facto bevonden we ons toen in een situatie, en dat hebben we toen ook ondervonden in die fameuze commissievergadering van 5 november 2015, dat alle leden van de commissie werden beschouwd als bij voorbaat 'verdacht', omdat we toch maar eventueel connecties zouden hebben met bijvoorbeeld distributienetbeheerders enzovoort. Alsof die vijftien middenveldorganisaties en particulieren die waren geconsulteerd, ook niet 'verdacht' zouden zijn. Zij zijn immers verbruikers. Ze hebben dus een belang als ze een rapport opsturen naar de regulator met hun visie.

Zij zijn met andere woorden even 'verdacht' als wij, parlementsleden die toen als verdacht werden beschouwd.

Een van de conclusies ging erover dat het parlement controle uitoefent op de minister, in dit geval op een minister van Energie, maar dat die minister geen enkele

inhoudelijke bevoegdheid heeft om die regulator aan te sturen. Die heeft enkel een functionele controle. Je zit dus in de situatie dat het parlement niet rechtstreeks toezicht kan uitoefenen op een regulator, en dat moet doen via een minister die daar geen bevoegdheid voor heeft. Dat noemt men dan een democratisch deficit.

Een tweede element dat in het besluit staat, is: net door te voorzien in rechtstreeks toezicht en controle door het parlement, in de plaats van de regering, verhoogt men het democratische gehalte van de controle op de energieregulators, wat ook hun democratische legitimiteit ten goede komt.

Aangezien ik een structuurman ben, ben ik inderdaad op zoek gegaan naar een oplossing, samen met collega's Schiltz en Bothuyne. Je gaat dan kijken naar wat er elders leeft. Bij de federale regulator heb je geen raad van bestuur. Daar heb je enkel een directiecomité, dat benoemd wordt door een regering, en een adviesraad waarvan we weten dat hij niet werkt. Dat is een praatbarak. In Duitsland werken ze op de manier waarop wij vanaf vandaag zullen werken.

Heden heeft de Vlaamse regulator geen adviesraad, maar ze doen wel een consultatieronde. Bij alles wat ze moeten beslissen, worden er brieven uitgestuurd om te weten wat belangrijke partners daarvan vinden. Vroeger zaten we in een situatie dat de Vlaamse regulator zeer beperkt was in zijn bevoegdheid: het toekennen van groenestroomcertificaten, klachten behandelen, adviezen maken, studies maken. Maar de belangrijkste bevoegdheid, zijnde de tarieven, zijn pas overgekomen met de zesde staatshervorming. Voor die periode werd er ook een belangrijke delegatiebevoegdheid doorgestuurd naar de voorzitter van de raad van bestuur en naar de gedelegeerd bestuurder, aangeduid door de regering. Dat betekende de facto dat we tot op heden in de situatie zaten dat de gedelegeerd bestuurder en de voorzitter van de raad van bestuur de delegatie hadden over de tariefmethodologie, het technisch reglement, de timing enzovoort. Wij zeggen in het voorstel van decreet heel duidelijk dat die taak niet toebehoort aan de gedelegeerd bestuurder. We zullen geen gedelegeerd bestuurder hebben. De taak behoort toe aan de raad van bestuur.

Het heeft niets met politieke spelletjes te maken. Ik vind de insinuatie die u daarnet gedaan hebt, mijnheer Beenders, vrij laag-bij-de-gronds. U stelde de vragen aan collega Schiltz, maar u wou ze eigenlijk aan mij stellen. Dat was duidelijk te merken, want u hebt drie keer mijn naam genoemd. Ik heb niet gepleit voor een adviesraad. Ik heb gezegd dat we voor een structureel stakeholdersoverleg gaan. Dat is het overleg tussen ons, commissie en parlement, en hen. Dat kunnen we nu ook rechtstreeks doen. We brengen ze nu inderdaad onder het parlement. We breiden de raad van bestuur uit naar zeven. Er zal geen delegatiebevoegdheid meer zijn. Die raad van bestuur, die zeven mensen, moeten collectief beslissen over een tariefmethodologie, tariefstructuur en technisch reglement. We pleiten niet voor een adviesraad om de eenvoudige reden dat men via de consultatierondes sowieso bij het middenveld terecht komt. Dat middenveld kan dan sowieso zijn reactie en opinie geven. De regulator is dan ook verplicht om daar een antwoord op te geven.

Er zal een algemeen directeur zijn, en geen gedelegeerd bestuurder. U weet perfect dat een algemeen directeur in corporate governance wordt aangeduid door de raad van bestuur, en niet door de regering. Zodra de raad van bestuur voltallig is, zal hij dus een assessment moeten opstarten om naar de gepaste algemeen directeur te zoeken.

Johan Danen (Groen): Mijnheer Gryffroy, u weet dat ik erkentelijk ben omdat u vaak vanuit uw technische kennis over energie heel goede oplossingen aandraagt. Technisch is dit werkstuk goed en op dat vlak steun ik dat wel, maar er is nog een verschil tussen wat technisch goed in elkaar steekt en wat maatschappelijk wenselijk is. Onze grote kritiek is dat de consultatieronde die in het decreet staat te beperkt is en dat we het maatschappelijk debat over zulke belangrijke zaken zoals de toekomst

van ons net en de prijzen breder willen voeren, onder andere door een stakeholders-overleg. Ik blijf het een rare redenering vinden dat u zegt dat de raad van advies bij de CREG slecht werkt, dus doen we dat maar niet, alsof het niet mogelijk zou zijn dat een raad van advies goed werkt. Zorg er dan voor dat de raad van advies, het stakeholdersoverleg of hoe u het ook wil noemen wel goed werkt. Maar betrek de mensen erbij die u erbij wil betrekken. De laatste maanden en jaren hebt u gezien dat tal van middenveldorganisaties, zoals de Gezinsbond, de vakbonden, maar ook werkgeversorganisaties veel kritiek hadden op tal van beslissingen, van de regering maar ook van de VREG. Als je die mensen in het proces betrekt, zullen ze beter begrijpen waarom bepaalde dingen zo beslist worden. Dat ze geen kritiek meer zullen hebben, is niet gegarandeerd, maar ze zal meer ingebed zijn in het maatschappelijk debat in Vlaanderen. Volgens ons wint iedereen daarbij. Ik begrijp niet waarom u geen stakeholdersoverleg wilt installeren. Nu werkt het goed bij de VREG en ik zou het jammer vinden dat dit zou worden afgeschaft.

Andries Gryffroy (N-VA): U haalt twee zaken door elkaar. Een adviesraad die een bindend advies moet geven, waar de algemeen directeur verder mee moet werken én een raad van bestuur staat Europa niet toe. Het moet één van beide zijn. Bij de CREG heeft men gekozen voor een adviesraad, wij kiezen voor een raad van bestuur. Als u zegt dat u met de stakeholders wilt overleggen, dan kunnen wij dat vanuit het parlement perfect doen via hoorzittingen in de commissies en zo meer. Daar zie ik helemaal geen probleem, want daar moet zoiets juist gebeuren. Daar moet die boodschap worden meegegeven aan de regulator. Een adviesraad die een bindend advies geeft, kan volgens de Europese richtlijn niet gecombineerd worden met een raad van bestuur. Ik heb dat ook al aangekaart in de commissie, maar u blijft wat dit betreft nogal hardhorig.

Wat betreft Eandis en nog aan aantal andere zaken is mijn visie over het eigengereid zijn inderdaad gesterkt door enkele recente gebeurtenissen. Als men in een regeringsverklaring een richtsnoer maakt, als men duidelijke beslissingen neemt, bijvoorbeeld dat de kostprijs van de laadpaleninfrastructuur niet mag worden doorgerekend in de kostprijs van iedereen, met inbegrip van wie niet elektrisch rijdt, dan is dat een duidelijk statement. Als er gesteld wordt dat historische saldi binnen de eigen distributienetbeheerder zelf eerst moeten worden opgehoest, dan is dat ook een duidelijk statement. Als je dan achteraf te horen krijgt dat er waarschijnlijk een blanco cheque komt in verband met die laadpaleninfrastructuur en dat men over tien jaar eventuele tekorten wel zou mogen verrekenen via de elektriciteitsfactuur, dan denk ik dat het normaal is dat ik mag reageren en in die omstandigheden het woord 'eigengereid' mag gebruiken. Als we dat niet meer mogen doen, gaan die mensen inderdaad in een ivoren toren zitten en worden ze wereldvreemd. Ik vind het maar normaal dat, als een regering iets beslist heeft, bijvoorbeeld om de kosten niet te laten opdrijven door de laadpaleninfrastructuur of door de solidarisering van de historische saldi en naderhand gebeurt dat toch, ten gevolge van wat ik het Eandis-arrest zou willen noemen of door het concentratieverslag met betrekking tot de laadpalen, ik daar dan op reageer, al dan niet knarsetandend.

Collega Danen, u beweerde daarnet dat ik zou hebben gezegd dat als het eenmaal bij het parlement zit, de zaken anders zullen lopen. *(Opmerkingen van Johan Danen)*

U hebt mijn naam niet genoemd, maar u zei dat de meerderheid de zaken anders zou aanpakken. U moet misschien het verslag letterlijk voorlezen. Niemand van ons, noch collega Bothuyne, noch collega Schiltz, noch ikzelf hebben dit ooit gezegd. Het klopt dat we soms knarsetanden, dat is ook logisch, u zou dat ook doen als u het ergens niet mee eens bent. Dit mag nog in een democratie, of niet soms?

Johan Danen (Groen): Kijk, ik haal alleen maar officiële uitspraken aan, wat mensen gezegd hebben in de commissie of tijdens de plenaire vergadering. Het gaat zeker niet over gesprekken in de wandelgangen.

Twee, ik heb geen namen genoemd.

Drie, bij de hoorzittingen van de VREG vorig jaar heb ik heel duidelijk gehoord dat sommigen de onafhankelijkheid van de regulator in vraag stelden. Ik kan me voorstellen dat sommige directieleden zich daardoor gemanipuleerd hebben gevoeld.

Rob Beenders (sp.a): Ik sluit me aan bij de bezorgdheid van de heer Danen. Er zijn wel degelijk uitspraken gedaan, en vooral door u, mijnheer Gryffroy, over de VREG. U hebt in de commissie zelfs aan de minister gevraagd – omdat een advies van de VREG u niet aanstond – of de minister geen druk kon uitoefenen om dit dossier sneller te laten gaan. Dat zijn uw woorden. Dan kunt u het ons toch niet kwalijk nemen dat we bezorgd zijn?

Als de hervorming wordt doorgevoerd, gaan er meer bevoegdheden naar een politiek samengestelde raad van bestuur. Er zijn tal van discussies gevoerd in de commissie Energie, waarbij u geregeld liet uitschijnen dat het na de hervorming van de VREG anders zal zijn. Ik maak me daar zorgen om.

Het klopt wat de heer Danen zegt: theoretisch is dit voorstel van decreet technisch perfect in orde, maar over de uitvoering maak ik me wel degelijk zorgen.

U wilt de afschrijving van de schuldenberg van de groenestroomcertificaten en de distributietarieven niet op vijf jaar maar op drie jaar. Ik ben blij dat de VREG een voortschrijdend inzicht heeft gehad en kiest voor een spreiding op langere termijn, omdat u de factuur met andere maatregelen zo de hoogte in hebt gejaagd.

Ja, wij zijn bezorgd, en neen, wij hebben geen garanties dat er geen dingen gaan gebeuren die eigenlijk de consument kwaad gaan doen.

Andries Gryffroy (N-VA): Als u dan toch graag werkt met officiële stukken, ik heb ze hier ook bij van 5 november 2015. Ik lees letterlijk voor wat ik gezegd heb: "Ik betreur dat de VREG wel een consultatieronde heeft gehouden maar geen rekening houdt met het standpunt van de Vlaamse Regering die opteert voor een periode van drie jaar. De Vlaamse Regering wordt nochtans gesteund door een meerderheid in het Vlaams Parlement en heeft de steun van de Vlaamse kiezers. Bijgevolg zou de regering ook als een belanghebbende kunnen worden beschouwd." Dat heb ik inderdaad gezegd, en dat meen ik ook.

Als de regering beslist dat er niets van de infrastructuur als kost kan worden doorgerekend in de kilowattuurprijs en de regulator achteraf zegt dat er toch overleg is geweest met de distributienetbeheerder – want zo is het gegaan, lees het consultatierapport, er zou binnen tien jaar een afrekening kunnen komen, een blanco cheque –, dan mag ik daar toch kritiek op hebben?

Als u zegt dat ik druk uitgeoefend heb, dan weet u heel goed over welk dossier het gaat. Het gaat over het capaciteitstarief. Ik heb inderdaad gezegd: we kunnen het ons niet permitteren om een tarief te moeten invoeren over capaciteit dat pas ingaat vanaf 1 januari 2020. Ik wil dat die 1 januari 2018 al ingaat, ten laatste. Dat is ook logisch. We zitten in een volledige transitie van energie, maar we moeten nog vier jaar wachten. Tegen 2020 moeten we rond zijn met onze Europese doelstellingen rond klimaatbeleid enzovoort. We mogen toch nog wel kritiek en commentaar geven? Als u dat beschouwt als druk op de gedelegeerd bestuurder, waardoor die niet meer kan functioneren, dan is dat uw interpretatie, en niet de mijne.

Johan Danen (Groen): Dus onze bezorgdheid is terecht. U citeert zichzelf twee keer, en bewijst wat bewezen moest worden.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, het is net om dit soort discussies – die nu stilaan bedroevend wordt – te vermijden dat we voor een zuivere

cascade van bevoegdheden hebben gekozen. Er wordt geroepen en getierd dat de onafhankelijkheid van de regulator in het gedrang komt, want er zijn politiek benoemde mensen die erover moeten beslissen. Mijnheer Beenders, wat denkt u dat het nu is? Het is geen vier man en een paardenkop; het is vier man en een gedelegeerd bestuurder. Er zijn twee personen die erover gaan. Wij breken dat open naar zeven mensen plus een directie en een veel intensere samenwerking met het parlement. U bent hier eigenlijk gewoon uw eigen belang aan het ondergraven. U vindt eigenlijk dat wat u hier doet, gedelegeerd mag worden naar een soort algemene raad, potverdorie.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wou besluiten: dit zit goed in elkaar. De toekomst zal uitwijzen of wij gelijk hebben, ofwel dat jullie gelijk hebben en we er spelletjes mee proberen te spelen, wat absoluut niet de bedoeling is. Integendeel, er is de cascade, zoals de heer Schiltz heeft aangekaart, de consultatierondes blijven, u stuurt het overleg met de commissie en het parlement, het wordt zelfs versterkt tegenover vroeger, met andere woorden: als in verband met de historische saldi er slechts vijftien bedrijven, organisaties en particulieren reageren om er commentaar op te geven, om te zeggen hoe zij het zien, motiveer dan uw achterban, de middenveldorganisaties waarmee u verbonden bent, om ervoor te zorgen dat er geen vijftien, maar misschien driehonderd een consultatieronde raadplegen, waardoor we inderdaad een veel breder draagvlak krijgen. Immers, iedereen kan erop intekenen. Dat zou de boodschap moeten zijn. Ik denk dat dit corporate governance-gewijs zeer sterk in elkaar zit. Ik dank de collega's van de meerderheid en de diensten van het Vlaams Parlement om al het juridische, technische, helemaal in orde te krijgen. In de toekomst kunnen we hiermee zeker debatten met een breed draagvlak krijgen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De VREG heeft een sterke naam en faam opgebouwd. Met dit decreet en het onderbrengen van de regulator onder het Vlaams Parlement kan die alleen maar sterker worden, en de onafhankelijkheid wordt ook verder versterkt.

Mijnheer Beenders, ik kies inderdaad voor eenvoud en verantwoordelijkheid. Eenvoud: één algemeen directeur en een sterke, beperkt uitgebreide raad van bestuur met duidelijke bevoegdheden die niet te delegeren zijn.

Met betrekking tot het hele debat over het stakeholdersoverleg, adviesraden en dergelijke meer, is het uiteraard een taak voor de VREG, inherent aan zijn werkzaamheden, om de vinger aan de pols te houden, om te luisteren naar alle mogelijke stakeholders. Wij wensen dat niet te doen met een algemene raad met 37 mandaten zoals u in de commissie hebt voorgesteld, en ook niet met in een decreet gebetonneerd stakeholdersoverleg, met een verre van perfecte samenstelling. Ik geef een voorbeeldje, ingaande op wat ik in de tekst van uw amendement lees: u wilt bijvoorbeeld de leveranciers van elektriciteit en aardgas laten vertegenwoordigen door de Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven (FEBEG). Ik wil erop wijzen dat er ondertussen een hele evolutie in onze energiemarkt heeft plaatsgevonden, waardoor een aantal leveranciers helemaal geen lid zijn van FEBEG, maar wel een belangrijke positie in de markt innemen. U sluit die met uw voorstel van amendement dus uit van het overleg dat u zo belangrijk vindt in de schoot van de VREG.

Ik wil er nog op wijzen dat we in dit parlement net vorig jaar op, 18 november, een decreet hebben goedgekeurd met betrekking tot de tarieven die de VREG vast had. Dat is de belangrijkste opdracht van de VREG, het vaststellen van de tarieven. In artikel 14 van dat decreet is opgenomen dat de VREG een openbare raadpleging moet organiseren waarbij alle mogelijke stakeholders worden gehoord. Mijnheer Danen en mijnheer Beenders, alle mogelijke stakeholders moeten worden gehoord in een open consultatie, waarvan achteraf een schriftelijk verslag moet worden

geleverd, zodat ook de consultatie en hetgeen de stakeholders inbrengen, transparant en voor iedereen heel duidelijk gebeurt. Dus, het stakeholdersoverleg dat u bepleit, is al decretaal ingeschreven, niet gebetonneerd met een verouderde samenstelling zoals u tracht te doen, maar op een moderne en open wijze. Wij hebben er alle vertrouwen in dat de VREG dat op een goede manier gaat organiseren. Mochten we niet voldoende vertrouwen hebben in de VREG, dan kunnen we nog vertrouwen hebben in onszelf, want met dit decreet wordt ook bepaald dat we niet alleen de regulator onder het Vlaams Parlement brengen, maar dat we ook een versterkte dialoog met die regulator gaan voeren. Met betrekking tot het ondernemersplan, het jaarrapport en de tarieven, gaan wij als parlement, dat is een taak voor onszelf, de permanente dialoog aan met de regulator en kunnen we ook zelf hoorzittingen met alle mogelijke belanghebbenden organiseren waarvan wij vinden dat ze betrokken moeten worden in de werkzaamheden van de VREG. Daar hebben we heus geen orgaan van 37 mandaten voor nodig.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Ter afsluiting, want ik denk dat de meeste van onze argumenten zijn verduidelijkt in het debat. Ik blijf wel herhalen dat ik het betreurt dat, als het parlement toch zo belangrijk is om die bevoegdheden over te nemen, u ons niet vanaf de eerste vergadering echt betrokken hebt. Nu hebben wij bij de hervorming van een belangrijke regulator een valse start genomen.

Ik vraag mij ook af of het de ambitie is van deze regering om alle regulatoren onder het parlement te brengen. Of is het alleen maar de bedoeling om dat te doen voor de VREG? Alle argumenten die u hebt gegeven waarom u de VREG onder het parlement wilt brengen, kunt u ook toepassen bij de andere regulatoren. Dus lijkt het me nuttig daar een antwoord op te krijgen. Het zou veel sterker geweest zijn mocht hier een kamerbreed akkoord zijn gesloten over de hervorming van de VREG, om er samen voor te zorgen dat we geen schrik moeten hebben van dat middenveld, dat het effectief op een decretaire manier betrokken zou zijn, zodat het de uitdagingen waarvoor we staan, samen mee kan bediscussiëren. Dan hadden we geen welles-nietesdebat moeten hebben, zoals nu, maar dan hadden we al een debat kunnen voeren op basis van de uitdagingen waarvoor we staan. Ik betreurt dat, maar u kunt, zoals steeds, op onze constructieve houding rekenen.

Ik hoop ten eerste dat de uitspraken die hier vandaag werden gedaan, worden waargemaakt, en dat de hervorming van de VREG een verbetering is en geen verslechtering.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik zal ook kort zijn omdat de meeste argumenten al gegeven zijn, vandaag en in de commissie. Mensen die daar echt in geïnteresseerd zijn, kunnen het commissieverslag ter zake nalezen.

Een onafhankelijke regulator vraagt sterke en onafhankelijke mensen, zowel in het management als in de raad van bestuur. Ja, zelfs mensen die een beetje tot soms heel erg veel eigengereid zijn. Het is geen gemakkelijke materie, en het is zaak om tegen heel wat belangen in toch het beste te doen voor de toekomstige elektriciteitsmarkt. Nogmaals, ik erken dat het voorliggende voorstel van decreet een technisch goed werkstuk is, maar het maatschappelijke debat erover had volgens ons nog wat beter en scherper kunnen worden ingebed. Ik betreurt dat dit niet het geval is.

De citaten die vandaag, onder andere door de heer Gryffroy, werden gegeven, sterken mij in mijn overtuiging dat we wantrouwig moeten zijn en dat we de ogen open moeten houden om toe te zien of de VREG inderdaad een onafhankelijke koers zal kunnen blijven varen.

Ook ik wil mij constructief opstellen als blijkt dat alles loopt zoals hier wordt gezegd. Dan ben ik gerust bereid om binnen een paar maanden of een jaar te verklaren dat de VREG echt goed werkt en dat dit een goed werkstuk is. Vandaag ben ik daar nog niet van overtuigd.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 812/7)

– De artikelen 1 tot en met 15 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Er zijn amendementen tot invoeging van een artikel 15/1 en een artikel 15/2. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 812/8)

De stemmingen over de amendementen worden aangehouden.

– De artikelen 16 tot en met 35 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Joris Poschet, Koen Daniëls, Jo De Ro, Karl Vanlouwe, Kathleen Helsen en Kris Van Dijck houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft

– 900 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van Elke Van den Brandt en Elisabeth Meuleman houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft

– 920 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de voorstellen van decreet van Joris Poschet, Koen Daniëls, Jo De Ro, Karl Vanlouwe, Kathleen Helsen en Kris Van Dijck houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft, en van Elke Van den Brandt en Elisabeth Meuleman houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft.

Het voorstel van decreet van mevrouw Elke Van den Brandt en mevrouw Elisabeth Meuleman werd door de commissie verworpen.

Bij mail van 9 november 2016 hebben mevrouw Elke Van den Brandt en mevrouw Elisabeth Meuleman verzocht het op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen.

Conform de artikelen 62, punt 3, en 68, punt 8, van het Reglement van het Vlaams Parlement moeten wij ons bij zitten en opstaan uitspreken over het

aanvatten van de bespreking van het voorstel van decreet van mevrouw Elke Van den Brandt en mevrouw Elisabeth Meuleman.

Is het parlement het eens met het aanvatten van de bespreking van dit voorstel van decreet? (*Instemming*)

Dames en heren, ik stel voor de algemene besprekingen van beide voorstellen van decreet samen te voegen tot één enkele algemene bespreking.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Het voorstel van decreet voorziet in een verlenging van een reeds bestaande maatregel. De Codex Secundair Onderwijs voorziet in de mogelijkheid om aan kinderen van wie minstens een van de ouders het Nederlands voldoende machtig is, voorrang te geven als ze zich willen inschrijven in scholen voor het Nederlandstalig secundair onderwijs gelegen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Twee jaar geleden, meer bepaald op 17 december 2014, werd al een vijfde lid toegevoegd aan artikel 110/5, tweede paragraaf van de Codex Secundair Onderwijs waardoor een verscherpte voorwaarde voor de erkenning als Nederlandstalige voor de duur van het schooljaar 2015-2016 werd uitgesteld. Vorig jaar werd een gelijkaardige toevoeging doorgevoerd en een aanpassing voor het schooljaar 2016-2017. Het huidige voorstel van decreet zorgt voor een tweede aanpassing, met name voor het schooljaar 2017-2018.

We willen hiermee zekerheid creëren voor ouders in afwachting van een hangend arrest bij het Grondwettelijk Hof dat sowieso een impact kan hebben op dit decretale kader. We willen vermijden dat er chaos ontstaat. Duidelijkheid is noodzakelijk voor het lokaal overlegplatform Brussel secundair onderwijs en voor alle betrokken actoren van het secundair onderwijs in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Ook met het oog op de communicatiecampagne over het recht op inschrijving voor het schooljaar 2017-2018 moeten we vlug duidelijkheid kunnen geven of de uitzondering verlengd wordt.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Dames en heren, ik weet dat het laat is en dat velen honger hebben, maar ik wil hier mijn tijd voor nemen. Ik wil dit voorstel van decreet toelichten en erop wijzen wat we vandaag doen omdat dit belangrijk is voor de kinderen in Brussel.

Waar gaat het over? Als je in Brussel naar een Nederlandstalige school gaat, dan moet je je inschrijven en dan zijn er voorrangsregels. Sommige groepen hebben voorrang en kunnen zich eerder inschrijven dan andere. Dat is onder meer zo voor Nederlandstaligen. Ze hebben 55 procent voorrang. Op het moment dat het decreet werd goedgekeurd, moest dit worden gedefinieerd. Hoe bepaal je 'Nederlandstalig'? Het ging toen vooral over kleuters. Hoe ga je kijken wat de taal van een kleuter is, omdat veel kleuters nog niet eens kunnen praten? De decreetgever, dit Vlaams Parlement, heeft toen in al zijn wijsheid beslist om te kijken naar de thuistaal en de taal van de ouders, wat me logisch lijkt op die leeftijd. Ouders kunnen op verschillende manieren hun taal aantonen.

Diezelfde principes zijn overgenomen voor het secundair onderwijs. Ook daar bestaan voorrangsregels voor Nederlandstaligen. Daarmee is ook het principe

overgenomen om te kijken naar de taal van de ouders. Bij kleuters van 2,5 jaar kun je moeilijk afleiden wat hun taal is. Bij 12-jarigen kun je dat natuurlijk wel, zeker wanneer ze al van de kleuterklas tot nu in dat onderwijs hebben gezeten. Aangezien ze negen jaar in het Nederlandstalig onderwijs hebben gezeten, kun je er redelijkerwijs van uitgaan dat ze het Nederlands machtig zijn. Als dat niet zo is, moeten we ernstig nadenken over ons Nederlandstalig onderwijs.

Op een gegeven moment komen er conflicten naar boven. Aanvankelijk viel dat mee omdat het plaatstekort in het secundair onderwijs redelijk was. De babyboom trekt nu naar het secundair onderwijs en we voelen de druk steeds groter worden. Steeds meer jongeren en ouders stellen de vraag hoe het kan dat twee kinderen die samen in de lagere school hebben gezeten, niet dezelfde rechten hebben om in te schrijven in de secundaire school. Hoe komt het dat twee kinderen waarvan de ene thuis Nederlands spreekt en de andere een andere taal maar wel negen jaar Nederlandstalig onderwijs heeft gevolgd, niet op een gelijke manier kunnen doorstromen naar de middelbare school?

In Brussel spreekt 50 procent van de kinderen thuis noch Frans, noch Nederlands. Ze spreken een andere taal.

Die kinderen gaan ook naar school. 20 procent van die kinderen loopt school op Nederlandstalige scholen. Het zijn kinderen die Frans noch Nederlands spreken, maar die op hun 12 jaar, omdat hun ouders ook geen Nederlands spreken, niet tot die voorrangsgroep Nederlandstaligen behoren. Je zegt die kinderen dus: 'Fijn, je mag naar de middelbare school, maar wel na de inschrijvingsronde voor de Nederlandstaligen, want jij behoort niet tot de Nederlandstaligen, ook al heb je gekozen voor een Nederlandstalige school. Ook al is Nederlands jouw onderwijstaal, ook al is Nederlands de taal waarin jij al negen jaar functioneert, jij bent geen Nederlandstalige. Wij nemen jou niet mee naar die voorrangsgroep.'

Collega's, daarin moeten we verandering brengen. We hebben dit debat al een paar keer gevoerd. De vorige keer hebt u ook gezegd: 'We zullen dat fundamenteel opvangen en oplossen. We zullen een heel nieuw decreet schrijven over de inschrijvingsregels.' Groen heeft toen geargumenteed: 'Dit is een klein probleem, we kunnen dat kort aanpassen. Laat ons dat al doen.' U zei: 'Nee, nee, we zullen het in één keer doen. Het zal niet lang duren.' Het was een kwestie van een jaar. Dat jaar is voorbijgegaan en er is nog een jaar voorbijgegaan. Ondertussen zijn we al een paar jaar verder en is er nog altijd geen oplossing. Er is nog altijd geen algemeen decreet.

Ik heb samen met jullie in de kranten moeten lezen dat die oplossing binnen de meerderheid niet voorhanden is. Jullie liggen daarover in ruzie. Het is jullie volste recht om in ruzie te liggen, maar neem dan toch al dit concrete, kleine element op. Dit gaat over iets dat geen geld kost. Het is een principekwestie. Neem dit al op. Verander deze wetgeving al en geef die Brusselse kinderen de boodschap dat je, als je naar het Nederlandstalige onderwijs gaat, deel uitmaakt van die Nederlandstalige gemeenschap, dat je welkom bent en dat je evenveel waard bent.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Mevrouw Van den Brandt, u zegt dat het algemeen Inschrijvingsdecreet er niet binnenkort zal zijn en dat de meerderheid had beloofd dat het zou worden opgelost. Ik zal u alvast één illusie ontnemen. Zelfs mocht de conceptnota al zijn ingediend, zou dit stuk noch door Kris, noch door Kathleen of door mij gewijzigd zijn. We hebben vorig jaar namelijk al gezegd dat het niet alleen zo is dat er een algemeen nieuw inschrijvingsbeleid moet komen. Als wetgevende macht willen wij ook het respect opbrengen voor de procedure die nu nog loopt bij het Grondwettelijk Hof. Wat wij doen, kun je omschrijven als

'Men steekt het in de diepvries en wacht. Men kan niet beslissen.' Maar wij argumenteren als volgt: dit aspect van het Inschrijvingsdecreet of van de conceptnota rond inschrijving, is een stuk waarmee een aantal belanghebbenden naar het Grondwettelijk Hof zijn getrokken. We hadden in juni van dit jaar al verwacht dat er een uitspraak zou gebeuren. Maar er zijn door verschillende partijen bijkomende conclusies neergelegd. Het Grondwettelijk Hof heeft nog altijd geen uitspraak gedaan.

U mag gerust uw inhoudelijke verantwoording en argumentatie weergeven voor het voorstel van decreet dat u samen met mevrouw Meuleman hebt ingediend. Maar laat dan toch degenen die zich engageren om een nieuw inschrijvingsbeleid te voeren, hier even de realiteit tonen en de waarheid meegeven voor het Woordelijk Verslag van deze plenaire vergadering.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega, het is waar dat er een zaak is bij het Grondwettelijk Hof. Er zijn enerzijds politici die dat van hieruit proberen te veranderen, vanuit de Groenbanken, met steun vanuit de banken van sp.a. Anderzijds zijn er mensen die dat vanuit het Grondwettelijk Hof proberen te doen. Dat Grondwettelijk Hof kan twee uitspraken doen. Het kan zeggen dat de regel niet oké is. Dan moet je die sowieso vervangen. Of het kan zeggen dat de regel wel oké is.

Wat is het standpunt van Groen? Stel dat het Grondwettelijk Hof zegt dat de regel oké is. Dan nóg willen wij die veranderen. Het is niet omdat het grondwettelijk kan, dat het wenselijk is. Het is niet omdat iets juridisch kan, dat het wenselijk is. Voor ons is het níét wenselijk om kinderen die tot hun 12 jaar in het Nederlandstalig onderwijs hebben gezeten, de boodschap te geven: 'Fijn dat je in het Nederlandstalig onderwijs zat, maar je bent nog net niet evenveel waard als je klasgenootje dat naast jou zit.' Ongeacht de uitspraak van het Grondwettelijk Hof, willen wij deze wijziging doen.

Collega, u wilt mij de realiteit tonen. Maar ik wil ú de realiteit tonen. Ik nodig u uit om te praten met die kinderen. Praat met die 12-jarigen en vraag hun wat dat doet. Vraag hun wat dat psychologisch met je doet. Je bent 12 jaar, je hebt Nederlands geleerd terwijl je een andere thuistaal hebt. Je hebt die inspanning geleverd. Je kiest ervoor en gaat ervoor. Je doet je best op school. Maar op het moment dat het ertoe doet, op het moment dat je naar het middelbaar gaat, krijg je de boodschap: 'Eventjes wachten, nadat we deze groep hebben ingeschreven, zullen we zien of er nog plaats is.' Dat kwetst. Het kwetst.

Vandaag de dag in Brussel is de boodschap die we aan anderstalige kinderen moeten geven dat ze erbij horen, dat ze een deel van onze gemeenschap zijn, een deel van ons. Dat is zo belangrijk vandaag: we mogen de kinderen niet uitsluiten, maar we moeten hen insluiten in het Brussel van vandaag.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, u trekt het een beetje op flessen. U hebt het in het begin gezegd, maar nu herhaalt u het niet meer: de voorrangsregeling voor bewezen Nederlandstaligen geldt maar voor 55 procent van de plaatsen in het Nederlandstalig onderwijs. Met andere woorden, u doet alsof ze niet welkom zijn bij ons. Jawel, ze zijn wel welkom, maar als Vlaamse Gemeenschap subsidiëren wij het Nederlandstalig onderwijs. En ja, dat wil zeggen dat als er zich meer aandienen dan nodig, we dan van iets meer dan de helft zeker willen zijn. Maar ze zijn welkom.

Ik vind het opmerkelijk in uw redenering dat u zegt dat die kinderen al zes, zeven, acht, negen jaar in het Nederlandstalig onderwijs hebben gezeten. Dat wil dan ook zeggen dat die ouders al zes, zeven, acht, negen jaar de tijd hebben

gehad om Nederlands te leren. Dus als die ouders kiezen voor dat Nederlandstalig onderwijs omdat ze de Vlaamse Gemeenschap in Brussel zo belangrijk vinden – ze kunnen ook een andere keuze maken – dan hebben ze zes, zeven, acht, negen jaar de tijd gehad om een niveau B1 of B2 Nederlands te halen, in hun eigen belang, in het belang van de kinderen en in het belang van de gemeenschap waarnaar ze zich richten. U komt nu zeggen dat wij die kinderen niet willen. Neen, ik stel me gewoon de vraag hoe het komt dat die ouders, als ze zo vurig zijn voor de Vlaamse Gemeenschap, zo vol van dat Nederlands dat ze zo fantastisch vinden en waar ze alles voor over hebben, dan toch geen Nederlands leren. Dat begrijp ik niet.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik sluit aan bij en wil onderstrepen wat de heer Daniëls zegt. Mevrouw Van den Brandt, het gaat om een voorrangsregel. Die voorrangsregel wordt gecreëerd vanwege een capaciteitsprobleem. Mijn vraag is heel duidelijk: als u uw groep wenst voor te trekken, welke groep gaat u dan uitsluiten? Gaat u dan zeggen tegen onze Vlaamse kinderen: 'Sorry, u bent niet meer welkom in ons Vlaams onderwijs in Brussel.'? Er zal immers iemand geen plaats hebben, want er is een capaciteitsprobleem. Wanneer dat capaciteitsprobleem opgelost is, is het probleem sowieso opgelost.

Elke Van den Brandt (Groen): Wat doe je met ouders die het Nederlands niet willen leren? Ik wil heel duidelijk stellen dat ik het met u eens ben dat als kinderen naar het Nederlandstalig onderwijs gaan, je als ouder het engagement moet aangaan om Nederlands te leren. Ik ben het ermee eens dat dat absoluut noodzakelijk is om te kunnen communiceren met de school, de leerkrachten van het kind en met collega-ouders en om uw kind te begeleiden met huiswerk enzovoort. Daar ben ik het absoluut mee eens. Er worden ook enorme inspanningen geleverd door het Huis van het Nederlands en dergelijke, letterlijk tot in de klaslokalen. Tijdens de schooluren kun je op de schoolbanken als ouder Nederlandse les volgen. Er gebeuren sterke initiatieven en er zijn heel veel ouders die die kans grijpen met het oog op de toekomst van hun kind en om het kind goed te begeleiden.

Je hebt ook ouders die dat niet doen. Dat is een feit. Dat is een probleem. Daar moeten we mee aan de slag gaan. Maar de vraag is wat je dan doet met de kinderen. Wat doe je met een kind dat thuis geen Frans en geen Nederlands spreekt en dat door zijn ouders is ingeschreven in een Nederlandstalige school en wiens ouders het vertikken om Nederlands te leren of niet de capaciteiten hebben of een andere reden om het niet te leren? Wat doe je met de kinderen die wel Nederlands hebben geleerd, die wel hun best hebben gedaan en in het zesde leerjaar een diploma krijgen en naar de middelbare school kunnen? Straf je die omdat de ouders niet mee willen? Of, wat ik verwacht van goede liberalen, kijk je naar de kansen voor dat kind en straf je het niet vanwege de ouders? Dat is een belangrijk principe: geef dat kind de kans en zet intussen verder in op alles om de ouders mee te krijgen. Zorg voor maatregelen, ga er assertief op in, maar straf het kind niet omdat de ouders niet willen meegaan, want je hypothekeert de toekomst van dat kind.

Het tweede argument is het volgende. Slechts 55 procent geniet van voorrang; de anderen zijn ook welkom. Dat klopt, al kan men discussiëren over het woord 'slechts', want 55 procent is veel. We zullen daarover debatteren wanneer we het hebben over het algemeen Inschrijvingsdecreet. De inschrijving gebeurt in twee fasen. Er is de fase wanneer de Nederlandstalige broers en zussen eerst kunnen inschrijven, en nadien, als er dan nog vrije plaatsen zijn, de anderstaligen. Zo krijgen die laatsten de boodschap dat ze op de tweede plaats komen. Wat betekent dat in de praktijk? Niet alle secundaire scholen zitten vol. Er is een

probleem, maar het is minder prangend dan in het lager onderwijs. In sommige regio's van Brussel zijn meer plaatsen dan in andere. De eerste keuze bestaat er dikwijls in om in de school waar men de lagere school heeft gevolgd ook middelbaar onderwijs te volgen. Nederlandstaligen geraken gemakkelijk aan die optie, maar nogal wat anderstaligen vallen uit de boot. Ze gaan dan naar een andere secundaire school – elders in Brussel, of in de Rand.

Die kinderen komen uit het Nederlandstalig lager onderwijs; die gaan dan niet naar het Franstalig secundair onderwijs. Ze kennen geen Frans. Het enige wat u dus doet, is hen verplaatsen. In plaats van hen mee te nemen, zorgt u ervoor dat in Vilvoorde, Grimbergen en Halle almaar meer kinderen uit Brussel schoollopen. Het klopt dat er een capaciteitsprobleem is. Minister Crevits zei plechtig dat alles is opgelost. Ik ben blij dat u nu bevestigt dat dit niet zo is, want er is geen oplossing. Zelfs al was er genoeg capaciteit, dan nog zou ik deze regel willen aanpassen. Al was het maar om de symbolische impact ervan. Dat zou kinderen het signaal geven dat ze na negen jaar schoollopen in het Nederlands bij ons horen.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw, u haalt twee zaken door elkaar. Er is de capaciteit en de eerste keuze van de school. Maar maakt u zich geen illusies: er zijn nog steden in Vlaanderen waar men voor de tweede of zelfs voor de derde keuze moet gaan. Voorts stel ik vast dat u het probleem ontwijkt. Zegt u dat de Nederlandstalige broers en zussen geen voorrang mogen krijgen? Dat zegt u niet. Hoe zult u het dan wel regelen? Als er tien plaatsen zijn en twaalf gegadigden, welk criterium zult u dan gebruiken om er twee uit te sluiten? Bekent u eens kleur?

Elke Van den Brandt (Groen): Ik ga ervan uit dat u mijn voorstel van decreet hebt gelezen. Ik stel voor om de broers en zussen voorrang te geven. Ik stel voor om de voorrang voor de 55 procent Nederlandstaligen te behouden. Wel stel ik voor om diegenen die tot die voorrangsgroep behoren uit te breiden met iedereen die 12 jaar is en Nederlands kent, en die groep niet te beperken tot de stamboek-Vlamingen die komen uit verschillende generaties van Vlamingen. Ik hoop dat deze meerderheid erin slaagt om voor die groep van 12-jarigen die Nederlands kennen in een capaciteitsuitbreiding te voorzien. Ik hoop dat minister Crevits op dat punt haar beloftes nakomt en dat die groep van Nederlandstalig onderwijs kan genieten. De vraag is dus wie men als Nederlandstaligen beschouwt. Ik smeed u dan om niet naar het stamboek te kijken, maar naar het kind zelf.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw, het is straf dat u spreekt over stamboek-Vlamingen. Het gaat over mensen die B1- of B2-Nederlandstalig zijn. Ze hebben in het Huis van het Nederlands Nederlands geleerd, in het kader van integratie en inburgering. Als Brussel al eens zou beginnen met een echte integratie en inburgering zoals we dat in Vlaanderen hebben, dan zouden we dat probleem niet hebben. U spreekt over stamboek-Vlamingen. Dat staat er niet. Voorts hebt u niet geantwoord op mijn vraag. Als er tien plaatsen zijn en twaalf gegadigden, welk criterium zult u dan gebruiken om twee leerlingen te zeggen dat ze niet naar hun voorkeursschool kunnen?

Elke Van den Brandt (Groen): Jawel, u zult die twaalf kinderen een plaats geven op een school, zo eenvoudig is het. Ik zal de vraag terugspelen. Welk onderscheid zult u maken in het geval van twaalf perfect Nederlandstalige – volgens uw definitie van Nederlandstalig – kinderen? Het antwoord zal zijn dat we voldoende capaciteit moeten creëren.

Koen Daniëls (N-VA): U maakt opnieuw de fout van die 55 procent voorrang. Op die andere plaatsen is er geen voorrang voor Nederlandstalige kinderen.

Het gaat over de voorkeursschool. Wanneer men daar geen plaats vindt, gaat men naar de tweede- of naar de derdekeuzeschool. Dat is de kern van de zaak.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, u doet hier eigenlijk alsof er in Brussel enkel een probleem zou bestaan bij het Nederlandstalig onderwijs. U weet zeer goed wat Vlaanderen in Brussel doet ten aanzien van het onderwijs. Er wordt nu bijkomend geïnvesteerd in de capaciteitsuitbreiding. Er zullen dus scholen bij komen.

Vlaanderen doet extra investeringen, ook voor het Nederlandstalig onderwijs. U weet zeer goed dat er in onze scholen in Brussel niet alleen stamboek-Vlamingen zitten. Ik vind dat u hier trouwens zeer zware woorden gebruikt: er zullen kinderen worden uitgesloten, er zullen kinderen worden gestraft. Ik heb het verslag van de commissievergadering hier bij me, en daarin zegt u dat de voorrangsregeling een vorm van segregatie is. Dat zijn de woorden die u hebt gebruikt.

U kent het onderwijs goed. De Vlaamse gemeenschap is zeer open en inclusief. Wij nodigen iedereen uit. De scholen in Brussel zijn al lang niet meer de witte scholen die ze ooit zijn geweest. Dat zijn nu grijze scholen, waar Vlamingen en nieuwkomers welkom zijn.

We hebben een voorrangsregeling van 55 procent ingevoerd. Dat is destijds door verschillende ouders aangevochten, maar het Grondwettelijk Hof heeft verklaard dat de regeling geldig is. Er is nu een nieuwe procedure voor het Grondwettelijk Hof om dat aan te vechten. Wij gaan echter uit van het belang van het kind. Wij denken dat het belangrijk is dat de ouders van kinderen die naar het middelbaar onderwijs gaan, ook Nederlands kennen. Zij moeten die kinderen kunnen opvolgen. Zij moeten weten wat er in de agenda en in de opdrachten van hun kinderen staat. Het is in het belang van het kind dat wij die eis van kennis van het Nederlands voor de ouders opleggen. U doet telkens alsof het Nederlandstalig onderwijs aan uitsluiting of segregatie doet, terwijl u goed weet dat dit niet het geval is.

U zou ook eens kunnen kijken naar de verantwoordelijkheid van de Franse Gemeenschap in Brussel. U weet ook dat er in Brussel nog altijd sprake is van 'des écoles poubelles'. Dat zijn niet de Vlaamse scholen. Ik wil niet gaan naar een systeem waar uw partij voorstander van is, namelijk Brussels onderwijs waarbij het Brusselse Gewest bepaalt wat de eindtermen zijn en wat de voorrangsregeling zou zijn. In dat geval zou het Nederlandstalig onderwijs volledig verdwijnen.

Wij willen een voorrangsregeling en wij willen in het belang van het kind dat ook de ouders inspanningen doen. We moeten inderdaad geen kinderen straffen, maar met uw regeling zullen we evenzeer kinderen straffen. Nu gaan wij ervan uit dat ouders inspanningen moeten doen in het belang van hun kinderen.
(Applaus bij de N-VA)

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): De kern van de oplossing zit natuurlijk in de capaciteitsuitbreiding. Dat erkennen we allemaal. Er is op dat vlak nog nooit zoveel geïnvesteerd, zowel vanuit de Vlaamse Gemeenschap met minister Crevits als vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie met collegevoorzitter Vanhengel. Er hebben ook nog nooit zoveel kinderen als vandaag in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel gezeten. Het is echter net iets ingewikkelder om in Brussel scholen bij te bouwen dan buiten Brussel en in landelijke gebieden.

Mevrouw Van den Brandt, u doet uitschijnen alsof die 55 procent een enorm aantal is als voorrang voor Nederlandstaligen, maar dat is niet zo. Wanneer men werkt met de bestaande voorrangsregels, geeft men voorrang aan broers en zussen van kinderen die al ingeschreven zijn en aan kinderen van personeel dat

in het onderwijs is tewerkgesteld. Nadien schiet er op heel veel scholen niet veel plaats meer over. Van de plaatsen die overblijven, wordt voor 55 procent voorrang gegeven aan kinderen die onder de definitie Nederlandstalig vallen. Dat aantal moet dus echt wel genuanceerd worden.

Met het Grondwettelijk Hof hebt u mij niet overtuigd. Als we nu alles beginnen aan te passen, en het Grondwettelijk Hof doet een aanpassing of schorsing in december of januari, dan moet men de procedure voor de inschrijving omgooien en helemaal opnieuw in gang zetten. Die discussie hebben we ondertussen al vijf keer gevoerd, in 2014 en 2015 en dit jaar in de commissie en de plenaire vergadering. We groeien niet naar elkaar toe op dit punt, toch niet in deze plenaire vergadering. We kennen elkaars standpunt en dus stel ik voor om er niet te lang meer over te discussiëren. *(Applaus)*

De voorzitter: Dat laatste is een goede suggestie, mijnheer Poschet. Jammer dat u geen ondervoorzitter bent, dan kon u me vervangen.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik zal toch nog reageren op alle tussenkomsten. Dit is al een paar keer aan bod gekomen, en ik beloof dat ik het aan bod zal laten komen zolang het nodig is, zolang die ongelijkheid in Brussel bestaat. Dat mag vervelend zijn, maar dat kan politiek soms zijn. *(Opmerkingen van de heer Karl Vanlouwe)*

De voorzitter: Mijnheer Vanlouwe, u kunt nog altijd het woord vragen, u mag altijd reageren. Dan weten we ten minste wat u zegt. Mijnheer Vanlouwe, alstublieft.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Mijnheer Vanlouwe, ik wil antwoorden op uw tussenkomst als u mij toelaat. U zegt dat onze voorrangsregels indertijd door het Grondwettelijk Hof zijn goedgekeurd. Inderdaad, er is een klacht geweest van het Grondwettelijk Hof, maar u moet het arrest grondig en volledig lezen. Het Grondwettelijk Hof heeft gezegd: wat nu gebeurt met voorrangsregels, kan op voorwaarde dat de Vlaamse Gemeenschap een proportioneel deel opneemt van de anderstaligen in haar onderwijs. Dat gebeurt momenteel. 20 procent van de anderstaligen is opgenomen in ons onderwijs. De vraag is wat er gebeurt als daar iets aan verandert.

U zegt dat het Franstalig onderwijs ook zijn deel moet doen en dat is waar. Ik heb niet gezegd dat de Franstaligen heilig en fantastisch zijn. Ook de Franstaligen moeten daaraan werken. Ter vergelijking wil ik de cijfers geven van hoe het de laatste jaren met het onderwijsveld in Brussel is gesteld.

Vlaanderen heeft heel veel geld in de Brusselse scholen gestoken, maar ook de Franse Gemeenschap heeft geïnvesteerd. De verhouding van het aantal Fransstaligen in Nederlandstalige scholen is 80-20 en dat is zo gebleven. De inspanningen die door de twee gemeenschappen zijn geleverd, zijn proportioneel dezelfde, want anders zou de verhouding veranderen. Is dat onvoldoende van de Franstaligen? Ja. Is het onvoldoende van het Nederlandstalig onderwijs? Ja. Ik ben verkozen in het Vlaams Parlement, dus ik beoordeel de minister in de Vlaamse Regering en ik zal mijn Ecolo-collega's vragen om hun collega's evenzeer te ondervragen over diezelfde thema's in de Franse Gemeenschap.

Karl Vanlouwe (N-VA): Waar zijn de witte scholen in Brussel? Waar zijn de elitescholen in Brussel? Durft u ze opsommen? Waar zijn de elitescholen, waar je in de klassen alleen nog maar blanke kinderen ziet? Moet ik ze opsommen? In de Franstalige scholen in Woluwe en in Ukkel. Waar zijn de grijze scholen waar veel nieuwkomers zitten? Dat zijn allemaal Vlaamse scholen. Dat is het grote verschil.

Er zijn zwarte scholen en er zijn witte scholen aan Franstalige kant, want daar is geen decreet Gelijke Onderwijskansen, absoluut niet. Er is ook geen voorrangsregeling want men gaat ervan uit dat iedereen Franstalig is. Wij doen inderdaad inspanningen, maar dan is het ook logisch dat er voorrangsregels komen voor mensen die van thuis uit Nederlands spreken, en dat er van mensen wordt verwacht dat ze inspanningen doen om Nederlands te leren en te kennen. *(Applaus bij de N-VA)*

Elke Van den Brandt (Groen): Het aantal anderstaligen in het onderwijs is verdeeld volgens dezelfde verhouding als er scholen zijn. We nemen een proportioneel deel op van de anderstaligen, net als de Franse Gemeenschap. Ik heb niet gezegd dat het Franstalig onderwijs in België fantastisch is. Het is niet omdat het Franstalig onderwijs slechter of beter is, dat het hier anders is. Ik voer hier het debat over het Vlaams onderwijs op basis van onze bevoegdheid.

We kunnen discussiëren over de vraag of we die bevoegdheden anders willen, maar vandaag is de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor de scholen in Brussel en ben ik als verkozenen in dit parlement enkel bevoegd om minister Crevits en dit parlement daarop te wijzen. Ik vraag mijn collega's van Ecolo in de Franse Gemeenschap om hetzelfde te doen. Ik garandeer u, zij doen dat. Het is jammer dat u geen zusterpartij hebt aan de anderstalige kant, anders kon u dat ook doen.

Jo De Ro (Open Vld): Collega's, er zijn al heel veel argumenten op tafel gelegd. Mevrouw Van den Brandt, ik heb daarstraks niet geprobeerd om onder het debat uit te geraken. Dat inhoudelijke debat gaan we hier immers ooit voeren. Als indieners van het eerste voorstel van decreet dienen we dit voorstel in, dat een kopie is van het vorige, maar met een jaar extra uitstel, omdat we niet alleen op een uitspraak van het Grondwettelijk Hof willen wachten, maar ook op de argumentatie. Dat is een belangrijk element in een discussie. Anders moeten we ook geen Grondwettelijk Hof hebben, dat zich uitspreekt over de vraag of er hier sprake is van een ongelijkheid of niet, of de Grondwet is geschonden of niet. Zoals u zegt, moet er na de uitspraak van het Grondwettelijk Hof nog altijd een politieke discussie komen. Dat is evident. Wordt het huidige decreet nu geschorst of vernietigd of niet, nadien komt er sowieso een nieuw debat. Blijft het bestaan, dan kunnen er altijd voorstellen komen om het te wijzigen. Valt de regeling weg, dan moet er sowieso een nieuwe regeling komen, want anders is er geen regeling. Dan valt de voorrang weg, en ik denk dat geen enkele fractie hier in het Vlaams Parlement geen voorrangsregel wil.

Op het moment dat de discussie er zal komen, zal elke fractie moeten uitleggen wat ze wil. Tot nu is het aan mijn rechterkant, uw linkerkant heel stil gebleven. Ik heb me altijd afgevraagd waarom in de vorige legislatuur toenmalig minister Smet de lat van B1 op B2 heeft gelegd. Ik ben zelf nog eens gaan lezen wat de beschrijving is van B1 en B2, en vraag me het volgende af. Stel u voor dat er geen gemeenschappen zouden zijn in Brussel, dat men allemaal zou behoren tot een Brusselse Gemeenschap, en er zou toch een voorrangsregel moeten komen, zouden alle Vlamingen, mensen die al jaren Nederlands spreken, hun ouders, Vlaamse kinderen in Vlaanderen in een taaltest B1 of B2 slagen? Vooral de verhoging naar B2 zou het dan interessant maken: welke groep valt af? Ik zie de studieresultaten in Vlaanderen en denk niet dat elke Nederlandstalige in Vlaanderen een einddiploma in het onderwijs haalt met het niveau B2 voor Nederlands. Ons voorstel van decreet gaat niet in op de inhoud. Het stelt een maatregel van de vorige regering, onder minister Smet, die een verhoging van B1 naar B2 doorvoerde, met een jaar uit. Ik heb het al gezegd in de commissie Onderwijs en de collega's binnen de meerderheid weten dat: wanneer de inhoudelijke discussie komt, dan heb ik, als humanist en liberaal, en dan heeft onze partij daar zowel in de VGC als in dit parlement een uitgesproken mening over. Het heeft vandaag voor mij echter weinig zin om daar nu uren mijn Latijn in te steken als we hier

spreken over een voorstel van decreet dat uitstelt. U mag gerust uw argumenten hebben om dat nu dringend te doen, maar ik stel vast dat u 9 van de 124 leden vertegenwoordigt. Dit is immers gemeenschapsmaterie. Als u er 63 kunt verenigen achter dat voorstel van decreet, dan zou ik voorstellen dat we niet alleen nog lang discussiëren, maar dan ook stemmen. Op dit moment is er echter geen meerderheid om in eender welke richting iets te veranderen, noch qua verstrengen, noch qua verbeteren.

Als we het hier inhoudelijk over zullen hebben, dan zullen alle fracties kleur moeten bekennen. Ik kijk dan ook naar de collega's van de N-VA. Ze zullen moeten zeggen hoe groot ons gevoel is als Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Trouwens, u hebt het altijd over negen jaar onderwijs, maar in uw voorstel staat maar vijf jaar onderwijs. Ik wil echter het volgende zeggen, niet alleen als liberaal en humanist, maar ook als vader: ik vind dat een kind na een hele carrière in het Nederlandstalig basisonderwijs, of dat nu in het Vlaamse Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is, deel uitmaakt van de Vlaamse Gemeenschap. Dat is echter onze mening, en wij zullen ook onze argumenten op tafel leggen. Ook wij zijn immers niet met 63 op de 124, maar met 19 op de 124.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik zag dat iemand aan de linkerkant het woord vraagt.

De voorzitter: Neen, we gaan de discussie afronden. Ik denk dat alle elementen zijn aangehaald, dus ik stel voor dat we afronden.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik kan alleen maar zeggen dat ik ga antwoorden op de betogen. Als men klaagt dat ik te lang vooraan sta: er zijn ook veel vragen geweest en ik wil die ook beantwoorden.

We zullen straks zien wie hoe stemt, maar als het argument is dat ik maar negen mensen vertegenwoordig, dan zou je nooit meer iets vanuit de oppositie doen. We zijn ervan overtuigd dat we dingen op de agenda moeten zetten en zullen dat ook blijven doen.

Uw voorstel, collega's, stelt iets uit, voor de zoveelste keer. U argumenteert waarom, en dat is uw volste recht. U mag straks stemmen wat u wilt. Dat is democratie. Alleen vraag ik u om dit deel structureel op te lossen, omdat de huidige generatie, de kinderen die vandaag in het zesde leerjaar zitten, niet kunnen wachten. Die moeten volgend jaar naar het eerste middelbaar. En de kinderen die vorig jaar in het zesde zaten, die zitten nu in het eerste middelbaar. Ieder jaar is er dus een groep kinderen over wie het gaat, en die kunnen helaas niet wachten.

Ik vraag u om voor die groep kinderen nu al, tijdelijk, de oplossing te nemen die ik u voorstel. Dan kunt u later nog fundamenteel veranderen, dan kunt u daar later nog zoveel mee doen als u wilt. En dat is niet in strijd, omdat het over andere zaken gaat dan het Grondwettelijk Hof. U kunt de argumentatie van het Grondwettelijk Hof afwachten, maar wat de uitkomst ook is, ik zal achter dat principe blijven staan. Voor mij is er geen reden om te wachten. Dat wil niet zeggen dat ik niet benieuwd ben naar de uitkomst, maar ongeacht die uitkomst, wil ik dit vandaag veranderen, zodat deze generatie kinderen die zich in september gaat inschrijven, de boodschap krijgt dat zij die in het Nederlandstalige onderwijs zitten, deel uitmaken van onze gemeenschap.

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Wij vinden het de evidentie zelve dat het Nederlandstalige onderwijs in de eerste plaats de Nederlandstaligen, de Vlamingen, ten goede komt. Wij zijn daarom voor een echte voorrangsregeling in

het secundair onderwijs, op basis van de taalkennis van de ouders. Wij wensen geen uitholling van dat principe door de voorrang al te zeer uit te breiden tot alle kinderen die les volgden in het Nederlandstalige basisonderwijs.

Het Vlaams Belang wil zelfs verder gaan dan de huidige regeling. Onze partij vindt een absolute voorrang voor Nederlandstaligen in het Brusselse Nederlands-talige onderwijs niet meer dan een evidentie. Elk Vlaams kind heeft voor ons recht op een Vlaamse school naar keuze, ook in Brussel. Onze partij zal zich dan ook onthouden op het voorstel van decreet van de meerderheid. En wij zullen tegen stemmen bij het voorstel van Groen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van Joris Poschet, Koen Daniëls, Jo De Ro, Karl Vanlouwe, Kathleen Helsen en Kris Van Dijck houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft

– 900 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 900/1)

– De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Elke Van den Brandt en Elisabeth Meuleman houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft

– 920 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 920/1)

– De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos De Meyer, Jelle Engelbosch, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Bart Dochy en Sofie Joosen betreffende de schaalverandering en differentiatie in de land- en tuinbouwsector

– 836 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Jos De Meyer, Jelle Engelbosch, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Bart Dochy en Sofie Joosen betreffende de schaalverandering en differentiatie in de land- en tuinbouwsector.

De bespreking is geopend.

De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, collega's, de commissie Landbouw keurde unaniem een voorstel van resolutie goed over schaalverandering en differentiatie. In ons voorstel van resolutie wordt de focus gelegd op schaalverandering, nieuwe businessmodellen en het creëren van toegevoegde waarde. Schaalvergroting is niet langer het enige standaardantwoord. Maatwerk is het uitgangspunt.

Naar aanleiding van een vraag om uitleg van mij in de commissie beslisten we samen met de collega's om schaalverandering en differentiatie onder de loep te nemen. Naast een aantal gedachtewisselingen met wetenschappers, landbouworganisaties, de administratie en de minister, ging de commissie ook de boer op: een werkbezoek over schaalverandering in Noord-Nederland en een werkbezoek over differentiatie in Oost-Vlaanderen. Die gesprekken hebben dit voorstel van resolutie mee geïnspireerd.

Vandaag is schaalvergroting niet de enige mogelijke piste voor land- en tuinbouwbedrijven om toegevoegde waarde te creëren. Schaalvergroting kan uiteraard, maar vooral schaalverandering en het vinden van een aangepast businessmodel zijn de opdracht. Keuzevrijheid is een intrinsieke eigenschap van de ondernemer. Elk bedrijf moet een businessmodel op maat kunnen realiseren. Van de overheid wordt verwacht dat ze die verschillende modellen op een evenwaardige manier benadert.

Onze land- en tuinbouwbedrijven zijn zeer divers. Het is de land- en tuinbouwondernemer die zelf moet beslissen welke richting hij met zijn bedrijf uit wil. Schaalvergroting is nooit een doel op zich, maar soms wel een bewuste keuze om de kosten per geproduceerde eenheid te drukken. Verbreding, nichemarkten, bio-bedrijf, korte keten en hoevetoerisme zijn even valabele keuzes. De overheid moet die managementkeuze respecteren door gelijkwaardige ondersteuning te bieden. Bij elke keuze zal innovatie een belangrijke factor zijn om het succes te bepalen van het gekozen bedrijfstype.

Ik dank alle collega's van meerderheid en oppositie voor de boeiende gesprekken en de uiteindelijke unanieme goedkeuring van dit voorstel van resolutie in de commissie.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik sluit mij aan bij de woorden van collega De Meyer. We willen met dit voorstel van resolutie een andere weg inslaan: schaalverandering hoeft, anders dan in het verleden, niet gelijk te zijn aan schaalvergroting. We stellen vandaag in de landbouwsector vast dat het niet zelden de kleinschalige en vernieuwende projecten zijn die beter bestand zijn tegen de landbouwcrisis die vandaag hevig woedt. Zij kunnen vandaag beter het hoofd boven water houden dan de grote bedrijven of de bedrijven die al jaren- en decennialang via schaalvergroting hun bedrijf gaande proberen te houden.

Voor onze fractie was het uitermate belangrijk dat in het voorstel van de resolutie werd erkend dat het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) toch vaak belemmerend is voor net die sectoren die collega De Meyer zonet heeft opgesomd om steun te krijgen. We erkennen dat probleem in dit voorstel van resolutie en we vragen aan de regering om te onderzoeken wat die barrières precies zijn en hoe die weggewerkt kunnen worden. Ik kijk hoopvol uit naar wat de regering gaat doen met dit aspect van het voorstel van resolutie.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Namens onze fractie wil ik ook uitdrukking geven aan onze dankbaarheid voor de goede samenwerking om tot dit voorstel van resolutie te komen. Vanuit Open Vld zijn we zeer tevreden met het voorliggende voorstel van resolutie. Het is het resultaat van veel en constructief denkwerk om een kader te ontwikkelen waarbinnen we de land- en tuinbouw in Vlaanderen in de toekomst graag zien evolueren. Ook in deze oefening zal maatwerk centraal staan. Onze land- en tuinbouw is de laatste jaren sterk geëvolueerd, en daar moeten wij vanuit het beleid aan tegemoetkomen met een passend beleidskader. Vandaag moeten we vooruit kijken. De landbouw is hoogtechnologisch, innovatief, gespecialiseerd en kapitaalsintensief, en krijgt te maken met allerhande maatschappelijke eisen, nota bene in een economisch risicovol, gemondialiseerd en weerkundig wispelturig klimaat.

In tegenstelling tot vroeger is de landbouw van morgen niet per definitie gericht op schaalvergroting. Elke boer of tuinder zal moeten zoeken naar het model dat voor hem of haar leidt naar de meeste toegevoegde waarde. De titel van het voorstel van resolutie vat de essentie samen en is dan ook zeer toepasselijk: schaalverandering en differentiatie!

Verder moeten we oog hebben voor alle opportuniteiten, zowel die van de reguliere landbouw als die van de biolandbouw. Daarnaast mag biotechnologie niet het slachtoffer worden van een overdosis emo, maar moet het onderwerp op wetenschappelijke gronden worden beoordeeld. Samenwerking is cruciaal voor de toekomst en vormt een rode draad in dit voorstel van resolutie.

Via producentenorganisaties en ketenoverleg willen we de positie van de land- en tuinbouwer steviger maken in een vrije markt om zo te garanderen dat iedere actor een eerlijk deel van de koek krijgt. Zo ook tussen onze boeren en loonwerkers. Die laatste groep wordt vaak vergeten, terwijl hij een belangrijke rol speelt bij schaalvergroting, aangezien hij een deel van de taken via uitbesteding op zich neemt.

Naast die expliciete aandacht voor loonwerk, zijn we vanuit Open Vld nog blij met twee bijzondere aandachtspunten. In de eerste plaats de vraag om land- en tuinbouwbedrijven te integreren in de vereenvoudigde kmo-portefeuille. Die kmo-portefeuille is belangrijk voor tastbare innovaties op het terrein. Die zijn op hun beurt weer belangrijk om te kunnen differentiëren en toegevoegde waarde te creëren. Ik hoop dat de minister, die hier weliswaar vandaag niet aanwezig is, snel een overeenkomst met haar collega Muyters vindt inzake de financiering.

Ten tweede waren we ook expliciet vragende partij voor de uitbouw van een beleid inzake stadslandbouw. Dat is integraal in dit voorstel van resolutie opgenomen. Heel wat zaken zoals nieuwe technologieën kunnen de stadslandbouw bevorderen. Daar zijn we absoluut tevreden over.

Nog altijd bestaan er te veel hardnekkige clichés over de land- en tuinbouw. Nog altijd wordt er te veel naar het verleden gekeken en te weinig naar de toekomst. Als je weet dat de sector in de jaren 80 drie vierde van het EU-budget opslopte en in 2020 amper nog amper 33 procent van het EU-budget zal vertegenwoordigen, hebben we alvast een voorbeeld van een sector die niet alleen aanziet tegen een mammoetbesparing, maar ook tegen een totale ommekeer van de besteding van de financiële middelen.

Kortom, met dit voorstel van resolutie schetst het Vlaams Parlement de contouren van een vernieuwd land- en tuinbouwbeleid waarvan we alleen maar kunnen hopen dat het onze boeren leidt naar meer maatwerk, differentiatie, toegevoegde waarde maar vooral een leefbare land- en tuinbouw. In ruil krijgen wij een duurzame en rendabele landbouw terug. In die overtuiging zal de Open Vld-fractie dit voorstel van resolutie maar al te graag steunen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik heb de voorbereiding en totstandkoming van dit voorstel van resolutie niet van nabij meegemaakt maar ik wil hier vandaag toch mijn steun uitspreken aan de indieners, vooral omdat de uitgangspunten ervan bijzonder belangrijk zijn. We zijn eindelijk tot het besef gekomen dat schaalvergroting niet de enige remedie is om de land- en tuinbouwcrisis tegen te gaan. We moeten ook de nodige aandacht besteden aan alle niche-markten en bijvoorbeeld ook aan biolandbouw en dergelijke. De indieners stellen in het voorstel van resolutie en zeker in hun vragen gedetailleerde vragen aan de Vlaamse Regering. Wij kunnen ons daar volledig achter scharen en ik verwijs naar het betoog van de heer Engelbosch over de evaluatie van het VLIF en naar de accenten die de heer Vanderjeugd gelegd heeft namens zijn fractie.

Wij gaan het voorstel van resolutie zeker steunen en ik wens de indieners te feliciteren.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Dit voorstel van resolutie behandelt een belangrijk aspect van de toekomst van onze land- en tuinbouw. Er worden vooruitstrevende punten aangehaald, vooral wat betreft het VLIF verlaat het de gebruikelijke paden. Dat is wat we moeten doen als we onze land- en tuinbouwers een langetermijnperspectief willen geven.

Daarnaast, dat wou ik nog even aanhalen, is het belangrijk dat we als politici de vaste paden moeten durven verlaten. We moeten durven praten en denken over overproductie; als we de toekomst van de landbouwers willen veiligstellen, moet de afbouw van de productie en de begeleiding daarbij een aandachtspunt zijn.

Tot slot had ik in de commissie samen met de heer Caron een amendement ingediend omdat we in het oorspronkelijke voorstel van resolutie weinig of niets terugvonden over de impact van de landbouw op de biodiversiteit in ons landschap. We hebben samen met de collega's van de meerderheid een compromis gevonden waardoor we het voorstel van resolutie hebben goedgekeurd en ook vandaag zullen goedkeuren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het is een genuanceerd voorstel van resolutie van de meerderheid. Het is heel doordacht. Zoals collega Robeyns terecht opmerkt, wordt de problematiek van de schaalgrootte en -vergroting niet uit de weg gegaan maar worden er instrumenten ingezet om een leefbare schaal te creëren. Maar men gaat niet echt in tegen de dreigende tendens van overnames door 'aggregatoren'. Dat betreuren we namens onze fractie wel een beetje. Maar wat erin staat is oké. Er ontbreken wel een paar dingen.

Niettemin kunnen we ook waardering hebben voor de houding van de meerderheid om vooral voor de aandacht voor biodiversiteit en landschap, zoals mevrouw Robeyns zegt, samen te komen tot een kleine amendering van de tekst in de commissie. Daarom zullen we dit voorstel van resolutie graag goedkeuren. We danken voor de bereidwilligheid van de meerderheid.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Dirk de Kort, Lies Jans, Marino Keulen, Annick De Ridder, Caroline Bastiaens en Paul Van Miert betreffende de operationalisering van de uitzonderingen op het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, wat het niet-dringend zittend ziekenvervoer en het niet-commercieel vervoer betreft

– 856 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Dirk de Kort, Lies Jans, Marino Keulen, Annick De Ridder, Caroline Bastiaens en Paul Van Miert betreffende de operationalisering van de uitzonderingen op het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, wat het niet-dringend zittend ziekenvervoer en het niet-commercieel vervoer betreft.

De bespreking is geopend.

De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Met dit voorstel van resolutie willen we gewoon een leemte in de wetgeving opvullen. Die leemte heeft als gevolg dat op dit moment het vervoer van mensen die spijtig genoeg geen beroep kunnen doen op geregeld vervoer, maar een beroep moeten doen op vrijwilligers, op niet-commerciele diensten, om zich te verplaatsen, in de illegaliteit gebeurt, omdat er een uitvoeringsbesluit ontbreekt. We vragen om dat te operationaliseren zodat de mensen die dat vervoer nu doen, niet op de weg door politiemensen worden tegengehouden wanneer ze bezig zijn een goed werk te verrichten door mensen te helpen zich te verplaatsen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Ik dank de heer de Kort en zijn fractie voor dit initiatief, want het is eigenlijk een zeer belangrijk voorstel van resolutie. Aan de basis ervan ligt het decreet van 2001 over het personenvervoer, dat verschillende keren werd gewijzigd, onder meer in 2009. Toen werd een uitzondering toegevoegd, namelijk dat de diensten voor niet-dringend zittend ziekenvervoer en het niet-commercieel vervoer, niet onder de algemene regels zouden vallen.

Opdat u zich een beeld zou kunnen vormen over waarover het nu eigenlijk gaat, kan ik u schetsen dat het in heel Vlaanderen en Brussel gaat over meer dan vijfhonderd aanbieders van dit niet-dringend zittend ziekenvervoer en het niet-commercieel vervoer. Over wie gaat het dan? Over de Diensten Aangepast Vervoer, de Minder Mobielen Centrales, de ziekenfondsen, taximaatschappijen, ambulancediensten en diensten van gemeenten of OCMW's die, zoals de heer de Kort zegt, elk dag honderden mensen vervoeren die een probleem hebben om zich zelfstandig te verplaatsen.

Met de huidige regelgeving bevinden de aanbieders van dat vervoer zich voor een stuk in de illegaliteit omdat wij als overheid voor een stuk hebben stilgezeten en die uitzondering wel hebben opgenomen in de regelgeving, maar de uitvoeringsbesluiten zijn er onder de vorige regering niet gekomen, en ook niet onder deze regering. Daarom is het heel belangrijk dat we vandaag dit voorstel tot resolutie zullen stemmen.

In de commissie bleek al een ruime eensgezindheid over dit voorstel van resolutie. Ik hoop dan ook dat we dit in de plenaire vergadering met een ruime meerderheid kunnen goedkeuren, zeker in het achterhoofd houdende dat de

Vlaamse Regering en de bevoegde minister, minister Weyts, op dit ogenblik bezig is met een ruimere denkoefening over het decreet rond personenvervoer. Dat zal daar zeker ook in opgenomen worden.

Vandaag kunnen we, zeker als N-VA-fractie, dit voorstel van resolutie ten volle steunen. We willen daarmee graag aan de Vlaamse Regering het signaal geven om werk te maken van deze aanpassing in de regelgeving, zodat we aan de mensen die daarbij betrokken zijn, kunnen aantonen dat we als parlement met de voeten in de realiteit staan en hun praktische problemen willen oplossen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Lies Jans, Dirk de Kort en Paul Van Miert betreffende de nieuwe beheersovereenkomst 2017-2020 van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 894 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Lies Jans, Dirk de Kort en Paul Van Miert betreffende de nieuwe beheersovereenkomst 2017-2020 van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn.

De bespreking is geopend.

De heer Vandenbroucke, verslaggever, heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, beste collega's, ik heb met mijn goede collega-verslaggever Caroline Bastiaens afgesproken dat ik namens haar volledig en punctueel verslag zal uitbrengen van een debat, dat uitgebreid was, grondig, interessant en constructief. Dat debat heeft plaatsgevonden op 6 oktober in de commissie Mobiliteit en Openbare Werken en het ging over het voorstel van resolutie van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Lies Jans, Dirk de Kort en Paul Van Miert betreffende de nieuwe beheersovereenkomst 2017-2020 van De Lijn.

Het voorstel van resolutie werd toegelicht door mevrouw De Ridder, de heer Keulen en mevrouw Brouwers.

Mevrouw De Ridder ging van start met een algemene inleiding waarin zij zei dat de Vlaamse Regering een grote verandering wil doorvoeren in de organisatie van het openbaar vervoer. Het moet, aldus mevrouw De Ridder, vlot, betrouwbaar, comfortabel, toegankelijk en vraaggericht zijn. De nieuwe beheersovereenkomst moet een transitie in die zin teweegbrengen. De bedoeling van dit voorstel van resolutie is een aantal belangrijke principes mee te geven aan de Vlaamse Regering.

Vervolgens heeft mevrouw De Ridder een twaalfstal aanbevelingen aan de Vlaamse Regering voor het opstellen van de nieuwe beheersovereenkomst toegelicht.

De indieners wensen dat alle technologische mogelijkheden worden ingezet om informatie en betaling eenvoudiger te maken voor de reiziger en om echt vraag-gestuurde vervoerdiensten mogelijk te maken.

De meerderheid wil een bestuurlijke hervorming om een brede en onafhankelijke regierol in het leven te roepen, zodat De Lijn haar plaats als interne operator, naast eventuele onafhankelijke derde spelers, volop waar kan maken.

De Lijn moet een belangrijke rol blijven vervullen voor het kernnet en voor het aanvullende net. Voor het vervoer op maat zijn er echter ook andere spelers op de markt die een rol kunnen spelen. Het moet duidelijk zijn vanaf welke afstand er vervoer op maat kan worden aangeboden.

De indieners vragen dat men echt aan de slag zou gaan met de ReTiBo-gegevens (registratie, ticketing, boordcomputer). Die gegevens zijn nodig voor de realisatie van het vraaggerichte openbaar vervoer en voor de gewenste integratie samen met zoveel mogelijk andere modi en mobiliteitsspelers.

De resultaten van de proefprojecten zijn, aldus mevrouw De Ridder, cruciaal voor het uitrollen van de basisbereikbaarheid over heel Vlaanderen.

Men moet streven naar een goede doorstroming van alle verkeer. Mevrouw De Ridder is tot het inzicht gekomen dat het in het voordeel is van alle verkeersgebruikers als men prioriteit geeft aan het openbaar vervoer.

De Lijn moet ook blijven inzetten op de toegankelijkheid.

Door het realiseren van een hogere kostendekkingsgraad binnen het tarievenkader moet men komen tot een grotere focus op interne efficiëntie en verantwoordelijkheid.

De interne organisatiestructuur van De Lijn moet worden afgestemd op de basisbereikbaarheid. De nodige personeels- en budgetverschuivingen moeten, aldus mevrouw De Ridder, worden doorgevoerd bij de oprichting van een modusoverschrijdende en onafhankelijke regie- en informatiecel binnen de Vlaamse administratie.

Een volgende aanbeveling van de meerderheid is de vergroening van het rollend materieel.

– Peter Van Rompuy, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

De voorlaatste aanbeveling is dat De Lijn een voorbeeldrol moet blijven spelen als verkeersveilig vervoersbedrijf. In dit verband verwijst mevrouw De Ridder naar de afhandeling van verkeersboetes. Het lijkt haar evident dat er een oogje wordt dichtgeknepen bij een eerste of tweede boete. Ze kan echter niet akkoord gaan met de bestaande verschillen tussen de provincies en met de dubbele terugbetaling door de vakbond.

De laatste aanbeveling bestaat erin om aan te dringen op het afronden van de onderhandelingen binnen De Lijn over de gegarandeerde dienstverlening. Ten slotte dringt mevrouw De Ridder aan op het in kaart brengen van de beheersgegevens.

In zijn toelichting zei de heer Keulen dat hij het absurd vindt dat het debat over het openbaar vervoer soms wordt voorgesteld als een strijd tussen de overheid en de private sector. Volgens hem komt het eropaan om alle actoren en alle middelen in te zetten om de vervoersarmoede, zeker in landelijk Vlaanderen, aan te pakken en om het vervoersaanbod te verruimen.

Hij hecht veel belang aan de betrokkenheid van de lokale besturen. Belangrijke parameters voor Open Vld van de nieuwe beheersovereenkomst zijn de gegarandeerde dienstverlening, het vergroenen van het rollend materieel, een betere

kostendekkingsgraad en interne efficiëntie. Hij gaf ten slotte mee dat de steden en gemeenten moeten worden betrokken bij de sturing van de vervoerregio's.

Er werd ook een toelichting gegeven door Karin Brouwers. Ze sluit zich aan bij de vorige sprekers. Er is een nieuw systeem van openbaar vervoer nodig. Voor CD&V moet het openbaar vervoer groen, stipt, groeiend, toegankelijk, geïntegreerd, veilig en innovatief zijn. Karin Brouwers meent dat al die elementen terug te vinden zijn in het voorstel van resolutie. Ze vindt het goed dat het parlement daartoe concrete aanbevelingen doet.

Nadien werd de bespreking aangevat. Joris Vandenbroucke ziet een aantal positieve elementen in het voorstel van resolutie: de aandacht voor tarief-, netwerk- en informatie-integratie, het opendatabeleid, de vergroening van het rollend materieel, de voorbeeldrol inzake verkeersveiligheid en het verder inzetten op doorstroming. Hij heeft echter ook enkele fundamentele opmerkingen en formuleerde er vijf.

Vooreerst vindt hij het een beetje kort door de bocht te stellen dat het beleid van het verleden niet heeft geleid tot een modal shift of het aanpakken van de vervoersarmoede. Hij verwijst naar de Stadsmonitor, die aantoonde dat het aandeel van bus en tram in het verplaatsingsgedrag sterk gestegen is in elke Vlaamse centrumstad. Uit de Vlaamse regionale indicatoren blijkt dat het gebruik van bus en tram in Vlaanderen hoger ligt dan het gemiddelde van de Europese Unie, en dat het aandeel van bus en tram gestegen is op de korte en middellange afstand en voor het woon-schoolverkeer. Er zijn dus stappen vooruit gezet.

Een tweede bezwaar gaat over de in het voorstel van resolutie ingeschreven jaarlijkse hogere kostendekkingsgraad. Dat betekent dat de tarieven elk jaar opnieuw moeten stijgen of dat er geknipt moet worden in het aanbod. De kostendekkingsgraad is een ratio die aangeeft wie de factuur betaalt. Dat zegt niets over de kostenefficiëntie, de kost per gereden kilometer. Joris Vandenbroucke hecht vooral veel belang aan de kostenefficiëntie. Uit de internationale studie van PwC is gebleken dat de kostenefficiëntie van De Lijn perfect vergelijkbaar is met die van het openbaar vervoer in andere Europese regio's. Hij wijst erop dat de bezettingsgraad van onze bussen en trams gemiddeld hoger is dan in die regio's. De overheadkost van De Lijn bedraagt slechts 2,89 procent, daar waar die gemiddeld 7,48 procent bedraagt binnen de Vlaamse administratie. Achter het argument van de kostendekkingsgraad meent hij vooral een ideologische agenda te zien. Blijkbaar kiest men ervoor om de factuur door te schuiven naar de gebruikers van het openbaar vervoer. Hij blijft het verdedigbaar vinden dat iedereen in Vlaanderen een bijdrage levert voor het openbaar vervoer en vreest dat de fetisj van de kostendekkingsgraad ten koste zal gaan van de betaalbaarheid en toegankelijkheid van het openbaar vervoer.

Een derde bezwaar is dat de indieners zeggen dat de vervoersarmoede niet verminderd is maar dat de bekommernis om de sociale opdracht van het openbaar vervoer, niet tot uiting komt in de tekst. Nochtans heeft de Mobiliteitsraad in zijn advies gevraagd om dat mee op te nemen in de beheersovereenkomst.

Ten vierde stelt hij vast dat de indieners aan de Vlaamse Regering vragen om, bij het opstellen van een beheersovereenkomst die begin 2017 moet ingaan, rekening te houden met de resultaten van proefprojecten die pas eind 2017 zullen aflopen. Daarom stelt hij voor om te voorzien in een addendum bij de beheersovereenkomst waarin de resultaten kunnen worden ingeschreven.

Een vijfde en laatste bezwaar van Joris Vandenbroucke is dat in de resolutie niet is ingeschreven dat er in Vlaanderen een op dit moment gebetonneerd samenwerkingsmodel is met de private exploitanten dat uitgaat van een fiftyfifty-verdeling van het aantal aangeboden kilometers tussen die privé-exploitanten en

De Lijn, zowel op het kernnet als op het aanvullende net. Hij stelt voor om dat in te schrijven in het voorstel van resolutie. Want thans vrezen veel werknemers van De Lijn dat ze zullen worden ontslagen en dat ze daarna voor lagere lonen zullen moeten werken bij de grote Europese busmaatschappijen.

Bovendien, zo zegt Joris Vandenbroucke, verplicht de Europese PSO-verordening over het collectief personenvervoer dat men bij het benoemen van een interne operator minstens een fiftyfiftyverhouding respecteert.

Ingrid Pira formuleert de opmerkingen van haar fractie op het voorstel van resolutie. Ze stelde ten eerste vast dat er geen toelichting is opgenomen in het voorstel. Nochtans zou het goed zijn om een algemeen kader te schetsen. Ze stelt ook vast dat in het voorstel van resolutie de schijn wordt gewekt dat de beperkte resultaten op het vlak van modal shift te wijten zijn aan het decreet Personenvervoer en aan dat decreet alleen. Ze vraagt zich af of dat werkelijk is gebleken uit onderzoek. Of gaat het alleen om een interpretatie van de indieners? Haar inziens moeten ook de besparingen bij De Lijn worden meegenomen als verklaring.

Tot slot sluit ze zich aan bij de vraag van Joris Vandenbroucke om de resultaten van de projecten basisbereikbaarheid, die worden verwacht in het najaar van 2017, te verwerken in een addendum. Haar fractie zal zich onthouden bij de stemming over dit voorstel van resolutie.

Er kwam vervolgens een repliek van Annick De Ridder en Karin Brouwers. Annick De Ridder beseft dat het optrekken van de investeringen van 300 miljoen euro naar ongeveer een miljard euro per jaar wel degelijk resultaat gehad heeft. Dat heeft echter niet geleid tot een modal shift of tot het terugdringen van de vervoersarmoede. De indieners van het voorstel van resolutie streven naar een meer vraaggerichte aanpak, die hopelijk wel tot een modal shift zal leiden.

Ze is het niet eens met de opvatting van Joris Vandenbroucke over de kostendekkingsgraad. Als men meer vraaggericht rijdt, zullen er meer inkomsten zijn per rit, zonder dat de tarieven hoeven te stijgen.

Karin Brouwers vult aan dat er ook in de vorige beheersovereenkomst voorzien was in een stijging van de kostendekkingsgraad met een half procent per jaar. Die eis wordt nu losgelaten. De indieners laten de beslissing over de omvang van de stijging over aan de regering.

Collega's, vervolgens heeft de commissie een aantal amendementen besproken die werden ingediend door Joris Vandenbroucke en de indieners van het voorstel. In een eerste amendement tracht Joris Vandenbroucke te verwijzen naar de interne benchmarkstudie die op vraag van het Vlaams Parlement is gebeurd en waarin een vergelijking wordt gemaakt tussen De Lijn en de pachters inzake de kost per gereden kilometer. Dat is een vraag die volgens Annick De Ridder minder relevant is. Daarom werd het amendement verworpen met negen stemmen tegen twee.

Een tweede amendement was een technisch amendement van Joris Vandenbroucke met betrekking tot de correctie van een datum in het voorstel van resolutie. Dat amendement werd unaniem aangenomen.

In een derde amendement vraagt Joris Vandenbroucke om in de toekomstige beheersovereenkomst ook bepalingen op te nemen over de toegankelijkheid en de betaalbaarheid van het openbaar vervoer. Hij verwijst naar het advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA).

Annick De Ridder zegt daarop dat de indieners van het voorstel in de aanhef expliciet hebben willen vermelden dat het beleid niet heeft geleid tot de

vermindering van de vervoersarmoede. Daaruit moet men dan afleiden dat het resultaat in de toekomst beter moet zijn. Joris Vandenbroucke begrijpt dat Annick De Ridder verlangt dat men uit die vaststelling in de aanhef dat de vervoersarmoede niet is gedaald, moet afleiden dat de indieners vinden dat er in de toekomst een sociale rol moet worden toebedeeld aan De Lijn. Alleen vindt hij dat wat veel gevraagd. Hij vraagt om het expliciet op te nemen in het voorstel van resolutie. Zijn amendement werd verworpen met negen stemmen tegen twee.

In het vierde amendement van Joris Vandenbroucke werd voorgesteld om op te nemen dat er moet worden geïnvesteerd in het toekomstige kernnet, aangezien dit ook is gebleken uit de hoorzittingen over de basisbereikbaarheid en het ook werd neergeschreven in het memorandum 2014 van De Lijn. Mevrouw De Ridder verwees naar het tweede streepje in het voorstel van resolutie bij puntje vier, dat precies gaat over maatregelen voor doorstroming. Daarom werd het amendement verworpen met negen stemmen tegen twee.

In een vijfde amendement stelt Joris Vandenbroucke voor om de eis van een jaarlijks hogere kostendekkingsgraad te schrappen. Men zou wel kunnen zeggen dat de kostenefficiëntie van De Lijn gemonitord moet worden op basis van de internationale benchmark. Hij vindt dat de kostendekkingsgraad te veel als een doel op zich wordt voorgesteld en wijst erop dat er geen verband is tussen een hogere kostendekkingsgraad en een hogere kostenefficiëntie en ook geen verband met de modal shift.

Annick De Ridder kan niet akkoord gaan met de opmerking dat het verhogen van de kostendekkingsgraad voor deze meerderheid een doel op zich is. Ze somt een aantal doelstellingen op die de meerderheid voor ogen heeft, zoals een kwaliteitsvolle dienstverlening, een aanbod dat afgestemd is op de vraag, een samenhangend vervoersmodel, een mobiliteitsregisseur en de bijstelling via de data. Het amendement werd verworpen met negen stemmen tegen twee.

– Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

In een zesde amendement stelt Joris Vandenbroucke voor om de evaluatie van de proefprojecten en de implementatie van het decreet Basisbereikbaarheid met een addendum in te schrijven in de beheersovereenkomst. Begin 2017, wanneer de nieuwe beheersovereenkomst van start gaat, moeten de proefprojecten immers nog een jaar lopen en er is dan nog geen decreet Basisbereikbaarheid.

Annick De Ridder betoogt dat, hoewel de resultaten van de proeftuinen nog niet bekend zijn, er toch al een nieuwe beheersovereenkomst moet worden uitgewerkt. Ze heeft er echter geen probleem mee dat in een punt te expliciteren. Voorzitter Lies Jans stelt daarop voor om daarover samen een amendement uit te werken. Zo geschiedde. Na overleg stellen Annick De Ridder, Marino Keulen, Karin Brouwers, Lies Jans, Dirk de Kort en Joris Vandenbroucke een amendement nummer zeven voor dat ertoe strekt de nieuwe inzichten die voortvloeien uit de proefprojecten basisbereikbaarheid te verwerken in een addendum bij de transitiebeheersovereenkomst. Dit amendement werd unaniem goedgekeurd, waarop Joris Vandenbroucke zijn zesde amendement introk.

In een achtste amendement stelt Joris Vandenbroucke voor om in het samenwerkingsmodel met de exploitanten dat uitgaat van een fiftyfifty-verhouding van het aanbod van de gereden buskilometers, te verankeren in het voorstel van resolutie omdat het de duidelijkheid ten goede zou komen. Annick De Ridder vindt het overbodig omdat die verdeling vandaag al bestaat. Het amendement werd verworpen met negen stemmen tegen twee.

In een laatste amendement, nummer 9, vraagt Joris Vandenbroucke om een toevoeging in de passage over het uitwerken van de gegarandeerde dienstverlening.

Hij denkt namelijk dat het maar zinvol is om werk te maken van een gegarandeerde dienstverlening als dat gebeurt in consensus met de sociale partners.

Annick De Ridder vindt het logisch dat er overleg is, maar niet dat er daarvoor consensus nodig zou zijn. Ook dit amendement werd verworpen met negen stemmen tegen twee.

Dan kwam de eindstemming. Het geamendeerde voorstel van resolutie werd aangenomen met negen stemmen voor en één tegen bij één onthouding. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Voorzitter, collega's, het verslag was zo uitgebreid dat ik me daar volledig bij kan aansluiten omdat al mijn tussenkomsten vermeld zijn. Maar ik ga niet als enige nu niet tussenkomen op een zo cruciaal en belangrijk voorstel van resolutie met het oog op de nieuwe beheersovereenkomst van De Lijn. Het is ook belangrijk om krijtlijnen naar voren te schuiven vanuit het parlement.

Ik zal niet alle aanbevelingen opnieuw overlopen, maar het gebald proberen te bespreken. U weet dat wij een grote verandering willen doorvoeren in de organisatie van ons openbaar vervoer. Het is geen geheim dat we naar een performant, flexibel, betaalbaar maar ook een vraaggericht openbaar vervoer willen. Collega Vandenbroucke heeft daarnet al aangehaald dat in de tussenkomsten naar voren is gekomen dat de toename van 300 miljoen euro naar 1 miljard euro recurrente middelen wel degelijk tot een groei van het aantal reizigers heeft geleid.

Maar helaas: in een periode van tien jaar heeft het openbaar vervoer geen groter aandeel in het totale aantal verplaatsingen verworven. Al is het zo dat recent onderzoek over het verplaatsingsgedrag een heel kleine kentering blootlegt. Laten we hopen dat die tendens zich doorzet. Ongetwijfeld zullen we daarover morgen verder discussiëren, tijdens de bespreking van de beleidsbrief.

Dat is de bedoeling: een groter aandeel van het openbaar vervoer in het totale aantal verplaatsingen. Het parlement doet daartoe een aantal aanbevelingen. De belangrijkste is de vraaggestuurdheid. De link met ReTiBo moet dan worden gelegd, want we moeten aan de slag gaan met de info uit de ticketing- en registratiesystemen. De regierol moet worden aangepast. Die mag niet uitsluitend bij De Lijn liggen. De regisseur is belangrijk en heeft brede bevoegdheden, maar bij de regie moeten de lokale besturen worden betrokken, want zij kunnen zeer goed inschatten wat de noden zijn.

Uiteraard speelt De Lijn een belangrijke rol in het kernnet en het aanvullende net. Voor het vervoer op maat komen ook andere spelers in beeld. Belangrijk is ook dat De Lijn objectieve overgangspunten tussen het kernnet en het aanvullend net en tussen het aanvullend net en het vervoer op maat bepaalt: vanaf welk moment wordt het interessanter om echt met vervoer op maat te werken, en niet met de klassieke bussen die op vaste tijdstippen vaste routes afleggen? In het verleden werd dat eerder willekeurig bepaald: acht reizigers per rit volstonden om in aanmerking te komen voor een reguliere busrit; minder dan acht reizigers betekende dat men op een andere vervoersmodus moest overstappen. We zouden graag hebben dat wordt bepaald wanneer het relevant wordt om te werken met andere spelers.

De proefprojecten zijn erg belangrijk, want die moeten toestaan te weten hoe we de basisbereikbaarheid in geheel Vlaanderen kunnen uitrollen. We vragen aandacht voor de doorstroming; voor de toegankelijkheid en voor de halte-infrastructuur en voor de hogere kostendekkingsgraad binnen het tarievenkader zoals de Vlaamse Regering die vastlegt. En dan zijn er de eventuele budget- en

personeelsverschuivingen, met de hertekening van de interne organisatiestructuur van De Lijn.

Om af te sluiten, enkele puntjes die niet minder belangrijk zijn. Over de verkeersboetes wordt nog steeds overlegd. Ik hoop dat daarover snel witte rook is te zien, want in alle provincies moet dat op een uniforme, rechtvaardige manier worden aangepakt. Uiteraard is er ook het zeer belangrijke dossier van de gegarandeerde dienstverlening, waarover we hopelijk erg spoedig, in de beheersovereenkomst, een plan van aanpak kunnen vernemen. Dat zijn onze belangrijkste aandachtspunten die hopelijk met uw steun zullen leiden tot een beter openbaar vervoer en een modal shift die de bevolking ertoe zal verleiden om meer gebruik te maken van het openbaar vervoer.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voorzitter, collega's, ons openbaar vervoer gaat door een transitie, gezien de grote veranderingen die op stapel staan. Nochtans moet precies nu de beheersovereenkomst worden vernieuwd. De transitie van basismobiliteit naar basisbereikbaarheid wordt met proefprojecten in drie vervoersregio's volop voorbereid. Die worden vooral bemand door vertegenwoordigers van steden en gemeenten. Ze zullen een erg belangrijke rol krijgen voor dat vervoer op maat, dat er onder meer voor zal zorgen dat het platteland beter zal worden ontsloten.

De rol van De Lijn als interne operator zal worden herbevestigd, dat staat zo in de conceptnota van de regering. De Lijn blijft ook verantwoordelijk voor het kernnet en het aanvullend net. Daarnaast komt er wel een herijking van een aantal taken tussen het departement en De Lijn. Kortom, het wordt een evenwichtig verhaal.

Ik wil nog in detail terugkomen op een aantal elementen uit het voorstel van resolutie. Als filekampioen moet Vlaanderen op een andere manier inzetten op zijn mobiliteit. Daarom is het voor CD&V van groot belang dat naast de noodzakelijke doorstroming en de stiptheid van het openbaar vervoer dit voorstel van resolutie ook expliciet kiest voor reis- en overstapcomfort. CD&V bepleit een transitie van koning auto naar koning fiets. In het kader van het openbaar vervoer betekent dit dat we een goede combimobiliteit nodig zullen hebben. Multimodaal gepercipieerde en ingerichte halte-infrastructuur moet de reiziger verwelkomen die meerdere modi gebruikt voor zijn of haar verplaatsing. Zo is er nood aan veel meer veilige fietstenstallingen, misschien zelfs met een laadinfrastructuur aan de haltes van De Lijn.

Het voorstel van resolutie breekt ook een lans voor een integraal toegankelijke halte-infrastructuur. Zeker de haltes op het kernnet moeten volgens CD&V in de toekomst integraal toegankelijk zijn. Integratie toegankelijkheid betekent dat er geen voorafgaande reservatie nodig is en dat mindermobielen zelf van en op de tram en bus geraken zonder hulp van anderen. In Gent en Antwerpen zijn al veel tramhaltes integraal toegankelijk. Ook voor het kernnet zou dat een mooie doelstelling kunnen worden.

Daarnaast bevat dit voorstel van resolutie ook een expliciet pleidooi voor tarief-, netwerk- en informatie-integratie met zoveel mogelijk andere modi en dit ook grensoverschrijdend. Dit loopt voor een deel parallel met het verslag, voorzitter, dat wij in de Senaat hebben besproken en waarvan u en ikzelf verslaggever waren. Ik was dan ook heel blij dat begin deze week federaal minister van Mobiliteit, François Bellot, pleitte voor een intermodale mobib-kaart waarbij men op termijn naar tariefintegratie zou kunnen gaan.

Het voorstel van resolutie erkent ook de noodzaak tot vergroening van het rollend materieel. CD&V heeft zich daar al meermaals, ook in het buitenland,

over geïnformeerd. We mogen deze trein niet missen. We hebben in Vlaanderen bedrijven die volop inzetten op die vergroening en vooral onze binnensteden zouden daar wel bij varen. De luchtkwaliteit zou sterk kunnen verbeteren indien het openbaar vervoer een stuk groener zou worden. Wij zullen de regering die daarvoor een beleid aan het ontwikkelen is, daar zeker in steunen.

Ik wil ook nog iets zeggen over de gegarandeerde dienstverlening, een onderwerp dat na de goedkeuring van dit voorstel van resolutie door de commissie, de kranten heeft gehaald. Met de conceptnota basisbereikbaarheid beogen we inderdaad een paradigmashift in onze visie op openbaar vervoer. Dat zijn grote veranderingen die heel begrijpelijk voor onrust zorgen onder het personeel van de Lijn. CD&V ondersteunt de vraag naar een minimale dienstverlening maar vindt wel dat die in het overleg tussen de sociale partners tot stand moet komen. Wij roepen De Lijn en haar vakbonden op om constructief aan dit overleg deel te nemen.

Om het draagvlak voor openbaar vervoer in Vlaanderen te behouden zou een afsprakenkader met een clausule sociale vrede een mooie opsteker zijn. Een dergelijk akkoord kan natuurlijk geen vrijgeleide zijn om terechte bedenkingen van het personeel te miskennen. Wij roepen op tot een akkoord binnen het sociaal overleg, wij zien niet in hoe anders een minimale dienstverlening tot stand zou kunnen komen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Als onze regio op dit ogenblik bij momenten wordt geteisterd door filewinters, betekent dit dat we alle krachten, maar dan ook alle krachten en middelen en mogelijkheden moeten mobiliseren om mensen te laten vooruitgaan. Vandaag staat Vlaanderen stil. In de Europese top drie staan twee Vlaamse steden als kampioen van het fileleed, en dat zijn Brussel en Antwerpen.

Vandaag geven we aan onze openbare vervoermaatschappij De Lijn een jaarlijkse dotatie van 1 miljard euro en toch hebben we gigantische capaciteitsproblemen. Praat vandaag met om het even welke burgemeester van de Vlaamse regio, of het nu gaat om een grootstedelijke, een stedelijke of een landelijke context, langs alle kanten worden de burgemeesters en de schepenen bevraagd door de bevolking. Die zegt dat er buiten de spitsuren van het woon-werkverkeer en buiten de spitsuren van het woon-schoolverkeer, geen aanbod meer is van bussen.

We moeten dus alle ideologische blokkades loslaten en voluit kiezen voor de reiziger. Met een vraaggestuurd model moeten we ervoor zorgen dat we alle krachten in het perk brengen. Ik denk dan aan De Lijn, aan de pachters, aan het aanbod van de mindermobielen centrales, aan taxidiensten, aan elektrische fietsen enzovoort. We moeten de lokale besturen mee betrekken in de organisatie van dat collectief vervoer en dat gaan we doen in de vorm van vervoersregio's.

Er is verwezen naar de drie proefprojecten die vorm krijgen in de Westhoek, in Mechelen en Aalst in de loop van 2017. Het is heel belangrijk om nadien de uitrol te kunnen doen naar de hele Vlaamse regio.

Collega's, – dit meen ik heel nadrukkelijk – als we het hebben over de gewaarborgde dienstverlening, dan is dat het ultieme toetsmoment waarop we de keuze maken voor de reiziger. Op de laatste actiedag, op 29 september 2016, bleek de stakingsbereidheid bij de chauffeurs van De Lijn in de provincie Oost-Vlaanderen 72 procent te bedragen. Bij de pachters bedroeg dat aandeel zegge en schrijve 0 procent. Chauffeurs van De Lijn: 72 procent was aan het staken. Collega's van die chauffeurs die reden voor de onderaannemers, de zogenaamde pachters: 0 procent staakte. In het ene geval blijven de reizigers massaal in de kou staan, in het andere geval worden ze naar hun bestemming vervoerd. Meten is weten, die cijfers zijn onloochenbaar. Dat verradt iets over een bedrijfscultuur die enerzijds

in de eerste plaats kiest voor de reiziger, en anderzijds het bedrijven van politiek. Ook daar moeten we keuzes durven te maken en het belang van de reiziger, van de belastingbetaler vooropzetten.

Dat is het uitgangspunt van Open Vld: de keuze voor de reiziger, voor een vraag-gestuurd model, waar de lokale besturen maximaal worden betrokken bij de organisatie. Zo komen we tot meer en beter aanbod van collectief vervoer in de Vlaamse regio. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Mijnheer Keulen, in de commissie zei u dat het debat over het openbaar vervoer soms wordt voorgesteld als een strijd tussen de overheid en de privésector, terwijl dat niet zo hoeft te zijn. Als er iemand die strijdbijl heeft bovengehaald, mijnheer Keulen, dan bent u het wel, met een zeer selectieve lezing van cijfers over stakingsbereidheid en met een zeer beperkt inzicht in de verschillende contexten waarin een en ander gebeurt.

Los daarvan heeft er in de commissie altijd al een consensus bestaan. Het openbaar vervoer moet worden hervormd. Ook de sp.a-fractie heeft daar een uitgewerkt voorstel over ingediend, dat op een aantal punten sterke overeenkomsten vertoont met wat de regering van plan is, zoals een hertekend net, meer vraagsturing en meer maatwerk, zij het dat wij een fundamenteel andere visie hebben over de regie en de uitvoering ervan.

Ik vond het echt een constructief en interessant debat over dit voorstel van resolutie. Daarom stond ik erop om er verslag over uit te brengen. Toch zijn er twee elementen die het ons onmogelijk maken om dit voorstel goed te keuren.

Het eerste element betreft de volgens ons cruciale sociale rol van het openbaar vervoer. Vergeet niet dat een op de zes Vlaamse gezinnen geen eigen wagen heeft. Daarover lees ik niets in het voorstel. Ik begrijp niet dat, wanneer zelfs de Mobiliteitsraad van Vlaanderen, waarin werkgevers, werknemers, iedereen vertegenwoordigd is, in een advies vraagt daar expliciet een bepaling over op te nemen, de meerderheid daar doof voor blijft.

Het tweede punt is natuurlijk fundamenteel. Ik heb al diverse malen benadrukt dat mijn fractie kostenefficiëntie bijzonder belangrijk vindt. We beseffen hoeveel middelen er jaar na jaar worden geïnvesteerd in het openbaar vervoer in Vlaanderen, ook al omdat we in het verleden die investeringen tot een bijzonder hoog niveau hebben gebracht. Daar moet inderdaad efficiëntie tegenover staan, maar er is die fetisj van de kostendekkingsgraad. Ik kan niet genoeg benadrukken dat er géén correlatie is met kostenefficiëntie. Dat er ter zake geen correlatie is, blijkt ook uit diverse vergelijkende studies, zowel internationaal als intern. Dat heeft ook weinig te maken met het stimuleren van een modal shift. Dit gaat over de vraag hoe men de factuur betaalt. Gebeurt dat via de algemene middelen, dus door alle belastingbetalers, of enkel door de gebruikers van De Lijn? Het is niet zo dat, als je die factuur meer op de schouders legt van de gebruikers van het openbaar vervoer alleen, die plots met meer zullen zijn.

Ik zie dus een ideologische agenda, waar wij niet achter kunnen staan, niet-tegenstaande dat ook wij van oordeel zijn dat het openbaar vervoer aan een transformatie toe is. Daarom zullen we tegen dit voorstel van resolutie stemmen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik wil in de eerste plaats collega Vandenbroucke bedanken voor zijn bijzonder beknopt verslag. Ik ga daar nog een aantal korte punten aan toevoegen.

Ook mijn fractie erkent dat de hervorming van het openbaar vervoer, en meer specifiek De Lijn, een bijzonder belangrijke oefening is. Ik vat het soms al eens als volgt samen, en dat blijkt ook uit de jongste cijfers. In onze centrumsteden is openbaar vervoer een kwestie van capaciteit, een capaciteitsprobleem. Hoe meer mensen daar het openbaar vervoer gebruiken, hoe meer je moet kunnen bijsteken. In de buitenstedelijke gebieden is het vooral een probleem van betaalbaarheid. Dat lijkt me het spanningsveld waarbinnen we het openbaar vervoer in Vlaanderen moeten bekijken. Ook voor de Groenfractie is hervorming broodnodig.

Als ik het verslag goed heb gelezen en gehoord, is er een positief voorstel gekomen, dat ook werd gesteund door de hele commissie, dat de resultaten van de proefprojecten worden meegenomen. Dat is zeer goed.

Toch zullen we ons onthouden. We gaan niet tegenstemmen, want er zitten zeer veel goede dingen in het voorstel. Als het echter gaat over het herdefiniëren, zoals u schrijft in uw voorstel van resolutie, en het verder evolueren naar een jaarlijkse hogere kostendekkingsgraad, dan vind ik dat het parlement de discussie zou moeten voeren over hoe men die kostendekkingsgraad gaat berekenen, dat men dat niet overlaat aan de regering. Ik zeg dat omdat in het verleden discussies over De Lijn altijd gingen over de kostendekkingsgraad, en ook de heer Kesteloot regelmatig heeft aangegeven dat hij daar met een definitie zat. Ik had altijd gehoopt dat we als parlement zelf naar die definitie zouden kijken, zodat we in de toekomst niet telkens diezelfde discussie moeten voeren over die hogere kostendekkingsgraad. Voorzitter, om die reden zullen we ons dus onthouden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de Overeenkomst die is aangenomen op de 21ste Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gedaan te Parijs op 12 december 2015
– 925 (2016-2017) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Johan Danen bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het ontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst die is aangenomen op de 21ste Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gedaan te Parijs op 12 december 2015.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Beste collega's, een jaar geleden stond de wereldpers bol van de hoopgevende beslissingen rond de klimaattop van Parijs. De conferentie van Marrakesh, die vandaag plaatsvindt en waar minister Schauvliege momenteel verblijft, zou die beslissingen concreet moeten maken. Het is dus hét moment om die hoop op een beter klimaatbeleid om te zetten in werkelijkheid. Laten we in Vlaanderen dit momentum aangrijpen om ook van hieruit een sterk signaal te geven voor Marrakesh afloopt, en dit ontwerp van decreet dus bij hoogdringendheid behandelen. Daarom vraag ik de spoedbehandeling.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het ontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst die is aangenomen op de 21ste Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gedaan te Parijs op 12 december 2015 onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst die is aangenomen op de 21ste Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gedaan te Parijs op 12 december 2015.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Collega's, het is goed dat na de Amerikanen, de Chinezen en 97 andere landen ook wij toegekomen zijn aan de ratificatie van dat klimaatverdrag. Onze fractie zal dat met zeer veel enthousiasme doen. We kijken daarbij natuurlijk reikhalzend uit naar het klimaatbeleid dat zal worden gevoerd in Vlaanderen. Ik begrijp dat de bevalling van een voorstel van resolutie, gedragen door heel het Vlaams Parlement, nakende is. Er is volgende week ook een klimaatop van de Vlaamse Regering aangekondigd. Dat zijn positieve tekenen die we zien. Daarom gaan wij met enthousiasme mee in die ratificatie en rekenen wij erop dat het daadkrachtige beleid dat volgende week zal worden voorgesteld door de Vlaamse Regering, maar ook via het voorstel van resolutie van het Vlaams Parlement, eindelijk kan worden uitgevoerd.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik zou graag mijn beurt eerst aan de heer Bothuyne geven, aangezien hij de CD&V-fractie van minister Schauvliege vertegenwoordigt.

De voorzitter: Tot nu toe geef ik nog altijd de volgorde van de sprekers aan, mijnheer Schiltz. Maar goed, mijnheer Bothuyne, u krijgt namens de heer Schiltz het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik dank de heer Schiltz en de voorzitter voor het woord.

Het is op zich een vrij uniek gebeuren dat vanuit de oppositie de hoogdringendheid wordt gevraagd voor een initiatief dat vanuit de regering hier op tafel wordt gelegd. Het duidt op het brede draagvlak dat er is, niet alleen in dit huis, in dit parlement, bij alle fracties, voor het te voeren klimaatbeleid, maar ook daarbuiten. Oppositie en meerderheid slaan de handen in elkaar om werk te maken van een versterkt klimaatbeleid.

De Vlaamse Regering heeft al op 15 juli, als eerste regering in dit land, de ratificatie ingezet met een eerste goedkeuring op de ministerraad. Op 7 oktober

is dat een tweede keer gebeurd. En door hier nu, tijdens de top van Marrakesh, de ratificatie ook in het parlement goed te keuren, geven wij een eerste belangrijke signaal vanuit de Vlaamse Regering. Ik hoop dat dat kamerbreed kan gebeuren. Ik roep dus alle collega's van meerderheid en oppositie op om dit ontwerp van decreet goed te keuren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat wij de afspraken van Parijs hier vandaag ratificeren in ons Vlaams Parlement, op een moment dat in Marrakesh de top bezig is, is in de eerste plaats een symbolische daad, collega's, maar daarom niet minder belangrijk. Het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering hebben zich al veel vroeger en met enthousiasme akkoord verklaard met de engagementen die in Parijs zijn genomen.

Wij zijn als N-VA blij met deze ratificatie. We hopen met de collega's dat we de conclusies en de aanbevelingen van de bijzondere klimaatcommissie hier zeer snel kunnen bespreken in een voorstel van resolutie. We hopen dat dat zeer snel kan, het liefst nog voor de top van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De ratificatie van dit akkoord zal een sterke bevestiging zijn van het belang dat dit parlement hecht aan de strijd tegen klimaatverandering, nog voor de top in Marrakesh afloopt. Ik hoop dus inderdaad dat we het kamerbreed kunnen steunen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): De ratificatie van dit akkoord van Parijs is natuurlijk vooral, zoals collega Vandaele zei, een symbolische kwestie. De discussie zal pas op gang komen wanneer we de resolutie zullen bespreken en de maatregelen die op de Vlaamse top van de regering zullen komen op 1 december. Laten we het gegeven dat we vandaag ratificeren, niet overroepen, maar het is voor sommigen meer dan voor anderen toch een belangrijke symbolische daad.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ook onze fractie ondersteunt het initiatief om met de ratificatieprocedure hier in het parlement te tonen tegenover de wereld in Marrakesh dat het ons menens is met een universeel klimaatbeleid.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 925/1)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het reglement tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie inzake het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap en houdende andere bepalingen inzake kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs

– 887 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten
– 893 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
68 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de Overeenkomst die is aangenomen op de 21ste Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, gedaan te Parijs op 12 december 2015
– 925 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
91 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden. (*Applaus*)

VOORSTEL VAN DECREET van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Jos Lantmeeters, Valerie Taeldeman en Wilfried Vandaele houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de oprichting en de organisatie van de regulator betreft – 812 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 8

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 7, van Johan Danen en Rob Beenders, tot invoeging van een artikel 15/1.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
68 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 8, van Johan Danen en Rob Beenders, tot invoeging van een artikel 15/2.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
67 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
68 leden hebben ja geantwoord;
20 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Joris Poschet, Koen Daniëls, Jo De Ro, Karl Vanlouwe, Kathleen Helsen en Kris Van Dijck houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft

– 900 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Elke Van den Brandt en Elisabeth Meuleman houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft

– 920 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
73 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet niet aan.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jos De Meyer, Jelle Engelbosch, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Bart Dochy en Sofie Joosen betreffende de schaalverandering en differentiatie in de land- en tuinbouwsector

– 836 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Dirk de Kort, Lies Jans, Marino Keulen, Annick De Ridder, Caroline Bastiaens en Paul Van Miert betreffende de operationalisering van de uitzonderingen op het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, wat het niet-dringend zittend ziekenvervoer en het niet-commercieel vervoer betreft

– 856 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Lies Jans, Dirk de Kort en Paul Van Miert betreffende de nieuwe beheersovereenkomst 2017-2020 van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn

– 894 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
14 leden hebben neen geantwoord;
10 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Wij wensen de heren Bothuyne en Maertens een gelukkige verjaardag. (*Applaus*)

Ze hebben respectievelijk de zeer jeugdige leeftijd bereikt van 37 en 35 jaar. Het konden allebei zonen van mij geweest zijn.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 23 november 2016 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 19.45 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Rik Daems, Jan Durnez, Anke Van dermeersch: ambtsverplichtingen;

Lionel Bajart: familieverplichtingen;

Kurt De Loor, Guy D'haeseleer, Chris Janssens, Kris Van Dijck: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Yamila Idrissi

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels,

Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-

Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Peter

Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy

Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine

Soens, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Johan Danen, Ortwin Depoortere, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Stefaan Sintobin, Elke Van den Brandt, Tom Van Grieken